

หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือของ
นายไกรศรี วิริยะศิริ
This volume is the property of
Nai Kraisi Viryasiri
๒๖
คท
เล่มที่

หอสมุดเจ้าพระยาและหอสมุดวชิรญาณ
กรุงเทพฯ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๖

เรื่อง ราชพงษาวดารเขมร

๑ ศุภมัตตฤกษ์ราช ๑๒๓๖ สืบประสังวัจนบุศยมาส ภาพเขียน
 เอกาทศมัตตฤกษ์วาร บริจเฉทกาล กำหนด พระบาทสมเด็จพระ
 เรมินทรมหาจุฬาลงกรณ บดินทรเทพย มหามงกุฎบุรุษย รัตน
 ราชรวิวงษ วรุตม พงษบริพัตรรัชชัตยราช นิกโรคม จาครันตบรม
 มหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมธรรมิกมหาราชาธิราชบรม
 นารถบพิตร พระเจ้าอยู่หัว อันเถลิงถวัลยราชบรมราชาภิเศก
 ผ่านพิภพกรุงเทพมหานคร สมรรัตนโกสินทรมหินทรราชอุทยามห
 ภิเศกปกพนพรรัตนราชธานีบุรีรมย์ อุดมราชนิเวศน์มหาสุฐาน
 เสด็จออกณพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ณมโหศวริยพิฆาน โดยสุฐาน
 อุดรภิมุข พร้อมด้วยพระบรมราชวงษานุวงษ แดเจ้าทูลของ
 ธุลีพระบาทผู้ใหญ่ผู้น้อย เฝ้าเบื้องบาทมงกุฎมาส จึงพระบาท
 สมเด็จพระนารถบพิตร พระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการ
 หารพระบันฑูรสุรสิงหนาท ดำรัสสั่ง พระเจ้าราชวรวงษเชอกรม
 หมื่นอักษรสาสนโสภณ จางวางกรมพระอาลักษณ์แลกรม
 อักษรพิมพ์ ให้รักษาหนังสือเรื่อง พระราชพงษาวดารลำดับกระษัตริ
 ในประเทศต่าง ๆ สร้างไว้สำหรับทรงทอดพระเนตร เป็น
 เครื่องประดับพระบัญชา แลสำหรับแผ่นตีพิมพ์ไป จึงพระ
 เจ้าราชวรวงษเชอกรมหมื่นอักษรสาสนโสภณ ได้จัดอาลักษณ์
 จำลองเรื่อง พระราชพงษาวดาร ลำดับกระษัตริ ในประเทศต่าง ๆ

ราช สอนง สม เกจ้ พระ เรียม ใน ปี ขาน นั้น ได้ สาม เกี ๊น พระ องค์
 สุร คค ดู เลิก พระ สพ เสว ร้ แล ๊ว จ้ ๊ พระ บรม รา ๊ พงษ รา ๊
 ผู้ เป็น พระ ราช บุตร เป็น ประถม เติง ทรง ราช อยู่ ใน พระ นคร
 หลวง ใน ปี ขาน นั้น พระ องค์ ทรง ราช ดู ค้ ๊ ราช ๓๑๖
 ปี มี โรง นัก ยศ ไร ได้ สาม ปี จ้ ๊ พระ เจ้า รามา ยศ ใ ก้ หนึ่ง กรุง ไบ
 ยก ทั บ มา ล้ม เมือง ดู ค้ ๊ ราช ๓๑๕ ศก ใ มี เสง นัก ยศ ไร ได้
 ปี หนึ่ง พระ เจ้า รามา ยศ ใ จ้ ๊ ได้ เมือง พระ เจ้า รา ๊ พงษ รา
 ชก ใ สุร คค พระ เจ้า รามา ยศ ใ จ้ ๊ ใ พระ ราช บุตร ของ พระ
 รา ๊ พงษ ได้ ทรง ราช อยู่ ใน พระ นคร หลวง ทรง พระ นาม พระ เจ้า
 ปา ลักร ใน ปี มี เสง นั้น ดู ค้ ๊ ราช ๓๑๗ ศก ใ มี แม่ นัก ยศ ใ
 พระ เจ้า ปา ลักร ทรง ราช ได้ สาม ปี สุร คค จ้ ๊ พระ เจ้า ปา อี้ ศ
 ผู้ เป็น พระ อนุช ๊ ้น ทรง ราช ได้ สาม ปี แล ๊ว สุร คค ใน ปี ใ กาน นั้น
 จ้ ๊ พระ เจ้า ใ กะคม ของ ใ สู้ ใ ผู้ เป็น พระ ราช บุตร ผู้ น้อย ๊ ้น ทรง
 ราช ใน พระ นคร หลวง ได้ เติง หนึ่ง ใ นับ เติ ใ มี โรง จั ตวา ศก มา
 ถึง ศก ใ ราช ๓๑๘ ศก ใ ภา นัก ยศ ไร ได้ หก ปี พระ เจ้า รามา
 ยศ ใ กรุง ไท ยก ทั บ ยก กอง ทั บ ใ กวาด ใ ใ นคร ใ เจมร ใ ใ ใ
 ใ กรุง ศรี ใ ขุ ทอง ใ จ้ ๊ พระ ศรี สุ ใ โย ใ พงษ รา ๊ จ ผู้ เป็น พระ เจ้า
 หลาน ๊ ้น ทรง ราช ๊ ้น ของ สม เกจ้ ใ ใ เติง ใ ใน พระ นคร ใ ใน ปี ใ กาน
 นพ ศก ใ นั้น พระ องค์ ทรง ราช มา ดู ค้ ๊ ราช ๓๑๙ ศก ใ
 มี เมีย นัก ยศ ไร ได้ สิบ ปี สุร คค ดู เลิก พระ สพ เสว ร้ แล ๊ว จ้ ๊ พระ
 บรม รา ๊ มา เติง ทรง ราช สอนง สม เกจ้ ใ พระ นคร ใ ใน ปี ใ กาน
 ดู ค้ ๊ ราช ๓๒๐ ศก ใ จอ นัก ยศ ไร ได้ ห้า ปี พระ องค์ สุร คค
 ดู เลิก พระ สพ เสว ร้ แล ๊ว พระ เจ้า อรรมา โสก ราช ผู้ เป็น พระ อนุช ใ ได้
 ทรง ราช สอนง สม เกจ้ ใ พระ นคร หลวง นั้น พระ องค์

ชาวคนักษัตร พระชันษาได้ ๓๒ ปี สองปี พระองค์จึง ได้เถลิง ทรง
 ราชอยู่ในเมืองพนมเปญ ได้ปราบดาภิเษก ทรงนำสังขทรง
 พระเกษทรงพระนารายณ์ ทรงพระขรรค์ทรงพระนาม พระบาท
 สมเด็จ พระธรรมราชาธิราชรามธิบดี พระองค์ตั้ง พระวงษ์
 ใหญ่เป็น พระอรรคมเหษี ทรงพระนาม สมเด็จ พระภักดีศรีเทพกษิ
 พระองค์ทรงราชมาตุศักราช ๔๓๕ ศก มเสง นักษัตร พระชันษา
 ได้ ๓๓ ปี มี พระราชบุตร กับ สมเด็จ พระอัครมเหษีองค์หนึ่ง
 ทรงพระนาม สมเด็จ เจ้าพระบางมชาติยราช ๔๓๘
 ศก มี วอคนักษัตร พระองค์ทรงราชได้เก้าปี พระชันษาได้ สาม
 สิบปี พระองค์แต่ได้ พระเกศไป ขอ กองทัพ ไทยพระเจ้ากรุงไทย
 เร่ยกทัพ มาถึง คังสุรน จัปได้ สมเด็จ พระเรียมกับสมเด็จ พระ
 ภักดีนิโยนำ ไปกรุงศรีอยุธยา ๔๔๘ ศก มีเมียบ นักษัตร
 พระชันษาได้ ๔๐ ปี มี พระราชบุตร กับ พระแม่ นางนันทาง เทพบุตร
 พระองค์หนึ่ง ชื่อ เจ้าพระบางม ๓๓๘ แล้ว พระองค์เสด็จ ไป ประ
 ทับ พระสารีริกธาตุ ที่ภูเขา สันชุก สมเด็จ เสกข์ กลับคืน บัง จัตุรมุข
 พนมเปญ ครั้นนั้น มี พระยา ช้างเผือก ช้างหนึ่ง เป็นมิ่ง คัด ของ
 บรมพิศน พระองค์ทรงราชมา ๔๖๖ ศก ชาวคนักษ
 ษัตร ได้ ๓๓ ปี พระชันษาได้ ๕๔ ปี พระองค์สุรคฤ
 เลิก พระสพเสด็จแล้ว สมเด็จ เจ้าพระบางม ชาติยราชเกิด ปี
 มเสง เบญจศก มาถึง ปี ชาวคนักษ พระชันษาได้ ๓๒ ปี พระองค์
 ทรงราช สมอง พระบวรราช บิดา ใน เมือง ปาสาณ ได้อภิเศก ทรง
 นำสังข สรง พระเกษ ทรงพระนารายณ์ ทรงพระขรรค์ทรงพระ
 นาม สมเด็จ เสกข์ พระศรี สุนทรบท ราชธิราชรามธิบดี เมื่อล
 ศักราช ๔๗๐ ศก มีโรงนักษัตร ได้ ๕ ปี พระชันษาได้

กัวยส์ลา ผืน พระปริศนากฎเข้าหากัน ผืน พระ ถักกร ออกทง สักสิ
 แล้ว สว่าง พระวิหาร มีมุข เก้า ทั้ง ๔ ด้าน มีขอก อยู่ กลางฝา ผืน
 ประ กั้น กระจ่าง กนก ทอง แต่ให้ สว่าง พระพุทธรูป โสภณ นิพาน ด้วย
 คีลา แล พระ รูป รุปรูป องค์ใหญ่ ๆ ทำด้วย คีลา ไว้ ที่บนเนินเขา พระ
 ราชทรัพย์ พระองค์ ทรง ราช ลูกศก ราช ๕๐๓ ศก ชวค นัก ยศ
 ได้ ๒๕ ปี พระชันษาได้ ๕๕ ปี พระเจ้ากรุงศรีอยุธยา จึง
 ยกทัพ มาถึง พระนคร หลวงไนบ ชวค นั้น พระองค์ยกทัพ ไปถึง
 พระ นคร หลวง รบ ชะนะ พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาหนีไป พระเจ้า
 จันทร์ราชจับ ได้ เสด็จ ไทย เป็น ชี มาก แล้วเสด็จกลับ เข้ามา
 ครองราชสมบัติ ลูกศก ราช ๕๑๕ ศก ณ นัก ยศ บุษบ มาลา
 พุทธิศ บก พาระ ยารสัททิม ไหระ กิ ใน สมเด็จ บรม นารถ บพิตร
 พระ ชัน นสา ได้ ๖๘ ปี อภิเศกทรง น้ำสังข์ สรง พระ เกษ ทรง
 พระ นารายณ์ ทรง พระ ขรรค์ทรง พระ นาม พระบาท สมเด็จ พระ บรม
 ราช จิราจ รา มาธิบศรี สุริ โยป พันธุธรรมิก ราช จึงตั้ง สมเด็จ
 พระ ราช เทพขึ้น เป็น พระ อรรคม เษี ทรง พระนาม สมเด็จ พระ
 ภัทรวชิ ศรีท้าว ธิดา พระ องค์ ทรง ราช มา ลูกศก ราช ๕๑๗ ศก
 เกษ นัก ยศ พระชันษาได้ ๓๐ ปี จึง พระเจ้ากรุง ศรีอยุธยาให้
 เจ้า พระยาโองมัย เป็น สมเด็จ พระ เรืองมัยของ พระเจ้า จันทร์ราช
 ยกทัพ ไทย ไพร่ พล เก้า หมื่น มาถึง เมือง โพิธสัตว แล้ว พระองค์
 เสด็จ ไป รบ กับ สมเด็จ พระ เรืองมัย อยู่ ณ กรุง ไทย เมื่อเสด็จ ไป
 สลิกย อยู่ที่ เมือง โพิธสัตว มีนิมิตร อุปคิ เหตุ ให้เห็น ปรากฏ เป็น
 ไชยมงคล มีกัณ โพิธตัน หนึ่ง ตาย ไปหลายปี แล้ว มีดำตั้น ถึงกัน
 กลับ สด ไสย แดกขอก แดใบ เป็น ชัน เหมื่อน แต่ก่อน พระองค์
 จึงให้ เอาทูป เทียน หนัก พลุ เควี่อง สะ การะ ไป บูชา สม โภช

พระศรี มหาโพธิ์นั้น แล้ว พระองค์ จึง นำ พระราชบุตรกับ โพร่พล
 ของ รบมี ไชย ชะนะ เจ้าพระยาโอรราช ๗ สุร คค ณี เถาะ นั้น
 พระองค์ ให้ปลง พระศพ เสรีแล้ว จับ โขบ ไว้เป็นเชลยเป็น
 ถิ่น มาก แล้ว พระองค์ ให้ จักตก แต่ง บุษบกั้น ศรี มหาโพธิ์ นั้น
 ให้เรียกว่า พระโพธิ์มุนี จึง ได้เรียกว่า เมือง โพธิ์สัตว แต่ นั้น มา
 แล้ว พระองค์ จึง ให้ สร้าง พระ วิหาร เสรีแล้ว จึง ให้เอา พาน พระ
 ศรี ของ พระองค์ กับ ของ พระ เริ่ม มา สร้าง เป็น พระ พุทธ รูป
 สอง พระองค์ ไว้ใน พระ วิหาร นั้น แล้ว พระองค์ ได้บรรจุ พระอัฐิ
 ของ พระ เริ่ม ไว้ใน พระ วิหาร นั้น แล้ว เสด็จ กลับ คืน มา ณ
 ค่าบ ดา แวก เมื่อ แผ่นดิน ของ พระ องค์ นั้น ทรง พระ สุกกัยาว ๘
 ศก บันคา मुख मन ती ही नु नै य दान แต่ ห่ม ผา สะไบ ยาว ๘ ศก
 กือ พัส ไบ ทาล ชี้ แคร่ กั้น กรร ฉิ่ง แต่ บันคา मुख मन ती ही नु นै य दा
 จะ ทูล แล ขาน ให้ ว่า พระ บาท ะ มหัท แต่ ว่า พระ บาท พระ เป็น เจ้า
 ลุ ศัก ราช ๘๘๘ ศก ขาน นัก ยัตร์ ได้ ทำ สิบ ปี พระ ชันสา ได้
 แปร สิบ เบคนี้ พระ องค์ ลุ คค ลุ เล็ก พระ ศพ เสรีแล้ว สม เจริ
 พระ บรม ราช เกิด ขึ้น โรง โท ศก พระ ชันสา ได้ สิบ เจคนี้
 พระ องค์ เถถึง ทรง ราช ส ของ สม เจริ พระ บวร ราช โดา อยู่ ใน ค่าย
 ลง แวก นั้น. ลุ ศัก ราช ๘๘๘ ศก ขาน นัก ยัตร์ ขึ้น ทำ ค่ำ กจิก มา
 ษา อากิตย วาระ สาระ สิบ ทัพ ไกรท ใน สม เจริ บรม นารถ บรม
 บพิตร อภิ. ศก ทรง นั สวะ สรง พระ เกษ ทรง พระ นารายณ์ ทรง
 พระ ชรรค์ ทรง พระ นาม พระ บาท สม เจริ เสรี พระ บรม ราช
 อี ราช รา มา อี เดี่ พระ องค์ ทรง ตั้ง พระ วงษ์ ใหญ่ เป็น พระ อรรถ
 มเหสี ทรง พระ นาม พระ บาท สม เจริ พระ ภัค วดี ศรี จักร พรวติ ราช
 มี พระ ราช บุร พระ องค์ หึง ศัก ราช ๘๘๘ ศก ขาน นัก ยัตร์

พระชันษาได้ ๒๒ ปี สมภพสมเด็จพระสังเวย แล้ว พระองค์มี
 แม่ นางหนึ่งชื่อ อนันนา นางเกษร เกิด พระราชบุตร พระองค์หนึ่ง
 ดุสิตราช ๕๑๖ สมภพโอรสบุตร พระชันษาได้ ๓๗ ปี สมภพ
 พระศรีสุพรรณิ พระองค์มี แม่ นาง ๗ หนึ่งชื่อ อนันนา นางวงษมี พระ
 ราชบุตร องค์หนึ่ง เมื่อดุสิตราช ๕๒๗ ศก โอรสบุตร พระ
 ชันษาได้ ๕๖ ปี สมภพเจ้าพระยาอ่อน เมื่อ พระองค์ ทรง ราช
 ดุสิตราช ๕๓๒ ศก มเมืง นักษัตร ได้ ๕ ปี พระชันษาได้ ๕๑
 ปี พระองค์เสด็จ ไปสถิตณเมืองกุม พงกระสัง พระองค์ได้ ไปตี
 เมือง นคร ราชสีมา แขวง กรุง ไทย ได้เชลยเป็น อัน มาก แล้วเสด็จ
 กลับ คืนมา เมื่อ ๕๓๕ เมืง นั้น เจ้ากรุง ลาว ได้ ชุน นาง สอง คน กับ
 ไพร่ พันหนึ่ง หน้า ข้าง ใหญ่ ย่างหนึ่งสูง ๘ ศอก มาชวน ชน พัน
 ทัพ ข้าง ข้าง ไทแพ้ว จะเอา เมือง ข้าง นั้นเป็น เมือง ขึ้น แต่ ข้าง ของ
 พระองค์ สูง ได้ ๗ ศอก พระองค์ให้ ชน ชะนะ ข้าง กรุง ลาว
 จึง ให้ ขี้ ไพร่ พล ลาว ไว้ ให้ แต่ ข้าง นั้น กลับ ไป เจ้ากรุง ลาว
 ก็ โกรธ เมื่อ ดุสิตราช ๕๓๓ ศก มแม่ นักษัตร พระองค์ ทรง ราช ได้
 ๖๖ ปี พระชันษาได้ ๕๒ ปี จึง เจ้ากรุง ลาว ยก ทัพ เรือ ทัพ
 ยกมา เจ้ากรุง ลาว มาทาง ยก ได้ อุปราช มาทาง เรือ เจ้ากรุง ลาว
 นั้น มาถึง เหนือ เมือง สันตุล จึง พระองค์ ออก ไปสู้รบกับ เจ้ากรุง
 ลาว นั้น พระองค์ ชะนะ เจ้าลาว ๗ คน ไปได้ จับ ได้ แต่ เชลย
 เป็น อัน มาก พระองค์ กลับ มา พระองค์ ทรง ราช ดุสิตราช ๕๓๘
 ศก ออก นักษัตร ได้ ๗ ปี พระชันษาได้ ๕๓ ปี อุปราช
 ลาว ยก ทัพ มาถึง เกาะ เจ้าราม พระองค์ ทรง เรือ ประคัม ภาระ
 จก ทัพ เรือ นุพาท เป็น อัน มาก ออก รบ กับ อุป ราช ลาว ได้ ไชย
 ชะนะ อุป ราช ลาว ใน เกาะ เจ้า ราม นะ ๕๖ วร กนั้น แล้ว จับ พล

ลาว นั้นมา เป็นเซตย เป็นชั้น มาก แล้วให้เรียก ลาว นั้นว่า ว่า ซ้าย
 ลาว เวีเซ่ หัก พระบรมราชา พระองค์ทรง ราช ลุคักราช ๕๓๔
 ศก ชาวค นัก ยัทร ใต้ ๑๑ ปี พระชันสาใต้ ๕๗ ปี จึงสุรคค
 ฤเลิศ พระ ศพเสวร์ แล้ว จึง สมเด็จ พระสถกเกิดมี นฤพระชัน
 สาใต้ ๒๕ ปี ขึ้น ทรงราช สนของ สมเด็จ พระ บวร ราช บิคาชยุณะ
 ค่าย ลง แวก เมื่อศักราช ๕๓๔ ศก ชาวค นัก ยัทร ขึ้น ๔ คำ เซต
 มา สา วาระสาระ สืบ ท้ม ไคร ดิง ในสมเด็จ บรมนารถบรม พิพิ
 ธิเศก ทรงนำสังข์ สรง พระ เกษ ทรง พระ นา ราชัน ทรง พระ ชรรค์
 ทรง พระ นาม พระ บาท สมเด็จ เสกซ์ พระ บรม ราช อธิราช รา
 มา ชิ ปกั พระ องค์ ยก พระ วงษ์ใหญ่ เป็น พระ ชรรคเมษี ทรง พระ
 นาม สมเด็จ พระ ภาวระ กิสิริจักร พรว ภาช มี พระ ราชบุตร สอง
 พระ องค์ แต่ ครีว ศักราช ๕๓๖ ศก จอนัก ยัทร พระชันสาใต้ ๒๒
 ปี สมภพ สมเด็จ พระ ไชยเชษฐา ลุคักราช ๕๔๑ ศก เกาะ
 นัก ยัทร ใต้ ๕ ปี พระชันสาใต้ ๒๗ ปี สมภพ สมเด็จ เจ้า
 พระบาทน ลุคักราช ๕๔๒ ศก มโรง นัก ยัทร พระชันสาใต้ ๒๔
 ปี สมภพ เจ้า พระยา โยม พระมารดา ชื่อ แพง ลาว ผู้เป็น
 แม่สาว เมื่อมี มโรง นี้ พระองค์ ให้ยก กงทมิ ไปตี เจดว แคน
 กรุง ไทย ขณะ ใต้ ครอบ ครีว บ้าง แล้วเสกซ์ กลับ มา พระ องค์
 ทรง ราช ลุคักราช ๕๔๖ ศก วอกนัก ยัทร แต่ พระ องค์ ทรง
 ราช มา ใต้ ๕ ปี พระชันสาใต้ ๓๒ ปี พระ องค์ สบ พระ ราช
 หญา ไทย กัวย สมเด็จ พระ ราชบุตร ทั้งสอง พระ องค์ ให้ทรง
 ราช เป็นเสกซ์ คือ กระ ยัทร ทั้งสอง พระ องค์ พระ ราชบุตร ผู้พี่ นั้น
 มี วอก พระชันสาใต้ ๑๑ ปี ได้ ธิเศก ทรงนำสังข์ สรง พระ
 เกษ ทรง พระ นา ราชัน ทรง พระ ชรรค์ ทรง พระ นาม พระ บาท สมเด็จ

เสด็จ พระไชยเชษฐาธิราช รามาธิบดี พระราชบุตรผู้น้อย
 มีชวค พระชันษาได้ ๖ ปี อภิเศก ทรงนำสังข์หลวง พระเกษ ทรง
 พระนารายณ์ ทรง พระขรรค์ ทรง พระนาม พระบาทสมเด็จพระเสด็จ
 พระบรมราชาธิราช รามาธิบดี เสด็จ พระบาทบรมบพิตร ทั้ง ๓
 พระองค์ ทรง ราช ฤกษ์ราช ๕๕๕ ศก บีมเสง นักขัตร์ ได้เกิดน ๒
 พระองค์ บรมบพิตร บวร ราช บิภา ทรง ราช ได้ ๑๘ ปี พระชันษา
 ได้ ๖๑ ปี สมเด็จ พระราชบุตร องค์ใหญ่ ทรงราชแต่ บีมเสง มา
 ถึง มเสง ได้ ๑๐ ปี พระชันษา ได้ ๒๐ ปี พระราชบุตร องค์ น้อย
 ทรงราชแต่ บีมเสง มาถึง บีมเสง ได้ ๑๐ ปี พระชันษา ได้ ๑๕ ปี
 จึง สมเด็จ พระนเรศวร พระเจ้ากรุงไทย ยกกองทัพ ไพร พล ๕
 หมื่น มารบกับ พระองค์ ๆ ภา สมเด็จ พระ ขรรคมเหษีกับ สมเด็จ พระ
 ราช บุตร ทั้ง สอง หนี ไป อยู่ ณ เมือง ศรี สอซ้อ ฤกษ์ราช ๕๕๖
 ศก บีมเสง นักขัตร์ สมเด็จ พระ ราช บิภา พระชันษา ได้ ๖๒ ปี
 สมเด็จ พระ ราช บุตร องค์ใหญ่ พระชันษา ได้ ๒๑ ปี พระราชบุตร
 องค์ น้อย พระชันษา ได้ ๑๖ ปี พระองค์ เรมบพิตร เหน สมเด็จ
 พระ รามเซ่ง ไพร ไปขอ พระ เทพีของ พระองค์แล้ว พระองค์ ภา
 สมเด็จ พระ ขรรคมเหษีกับ พระราชบุตร ทั้ง สอง พระองค์ ไป
 เมือง ลาว พระ

๑ ฝ่าย พระองค์ บรมบพิตร เมื่อ ฤกษ์ราช ๕๕๗ ศก บีม
 แม่ นักขัตร์ พระชันษา ได้ ๖๓ ปี พระไชยเชษฐา พระราชบุตรใหญ่
 เมื่อ ฤกษ์ราช ๕๕๘ ศก วอก นักขัตร์ พระชันษา ได้ ๒๓ ปี
 พระบาทบรมบพิตร ทั้ง สอง พระองค์ สุรคก อยู่ที่ เมือง ลาว ยังแต่
 พระ บรมราชาธิราช ผู้เป็น พระ ธนุจ พระชันษา ได้ ๑๘ ปี
 อยู่ เมือง ลาว เมื่อ ครั้น แผ่นดิน พระ บรมราชา จะทูล จะ ชำน

จะทรง พระสุภักดิ์ บันดาลมุนี มนตรี กับ นาย มหาศ นาย พล จะ ห่มผ้าสไบ
พระองค์ บัญญัติตาม เจริญ อย่าง สมเด็จ พระ อภัย อภัย สมเด็จ
พระ บวร ราช บิภา กิต่าง เรือง ราว พระ มหา ภาระ ษัทร ทรง ราช อยู่
ณค่าย ถึง แวก หนี สิ้น ความ แต่เท่า นี้ ๗๕

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ ศรี สุทรวรณ ผู้เป็น พระ อนุชา พระ บรม ราช
อนุช ซึ่ง ไป อยู่ เมือง ลาว นั้น พระ องค์ เป็น พระ มหา อภัย ราช
พระ องค์ บก สมเด็จ พระ ขวดี สักรี้ ผู้เป็น พระ ราช บุตรี เจ้า พระ ยา
ยศ ราช ผู้ เป็น พระ กนิษฐา พระ ทวด กิ่ง วัล กับ พระ องค์ มา เป็น
พระ ชรรค อนุชา ลูก ราช ๕๔๑ ศก เกาะ นัก ษัทร พระ ชันลา ไท้ ๓๓
ปี สม ภูพ พระ ราช บุตรี กับ สมเด็จ พระ ราช เทพี พระ องค์ หนึ่ง
ทรง พระ นาม สมเด็จ พระ ไชย เซสุรา ลูก ราช ๕๕๑ ศก อนุ นัก ษัทร
พระ ชันลา ไท้ ๓๕ ปี สม ภูพ พระ อุไทย ตั้ง แต่ พระ องค์ ยัง เป็น
มหา อภัย ราช จน ลูก ราช ๕๕๕ ศก มเสง นัก ษัทร พระ ชันลา
ไท้ ๓๗ ปี สมเด็จ พระ ไชย เซสุรา ประ สุธรร ไล้ ปี มเสง นั้น พระ ชัน
ลา ไท้ ๓๕ ปี สมเด็จ พระ อุไทย ประ สุธรร ไล้ มเสง พระ ชันลา ไท้
๕ ปี ครั้ง นี้ จึง พระ นเรศวร เป็น เจ้า ไท้ พระ องค์ กับ พระ ราช
เทพี พระ ราช บุตร แล้ว กวาก ทัช นคร ัว เขมร ไป เปน ชัน มาก ลูก อก
ราช ๕๕๖ ศก มเสง นัก ษัทร เกิด นสาม จึง พระ นเรศวร เป็น เจ้า
นำ พระ องค์ ไป กรุง ศรี อโยธยา ให้ แต่ พระ มหา มนตรี เป็น แม่ กับ
ใหญ่ รัง อยู่ อุกง ฎา ไชย ๗๕

๑ จะ กล่าว ถึง นัก พระ งาม เขิง ไทร เมื่อ ศักราช ๕๐๗ ศก
ปี มเสง สม ภูพ นัก พระ งาม เขิง ไทร ไล้ มเสง นั้น ครั้ง พระ ชัน
ลา ไท้ ๕๖ ปี ชัน ครอง ราช สม บัถิ ณ เมือง ศรี สุธรร ลูก ราช
๕๕๗ ศก มเสง นัก ษัทร นัก พระ งาม เขิง ไทร นั้น พระ ชันลา ไท้

๕๑ ปี ครั้นนั้น พระองค์ยกทัพมา ไล่ กองทัพ พระมหา มน
 ตรีทำจก จากเมือง อุกอง ฤไชยหนีถลัน ไปกรุง ศรีอยุธยา พระองค์
 ถลัน ไปเมือง ศรีสอซอ พระองค์เสวยราชสมบัติมา ฤศักราช
 ๕๕๘ ศกวงก นักษัตร ได้ ๓ ปี พระชันษาได้ ๕๒ ปี มีฝรั่งคน
 หนึ่งชื่อ ละวิศเวโล พระบรมราชเสด็จไปเมือง ลาว ได้เข้ามา
 เปนบุตร บุญธรรม ครั้นฝรั่งนั้นมาถึง พระราม เริง ไพร จะพอ
 ลวงฆ่าฝรั่ง ๆ ฝรั่ง ลอบฆ่า พระองค์สุรคคณบิวธก อัดศก นั้นฤเล็ก
 พระศพเสด็จแล้ว ฝรั่งนั้น ไปเชิญ พระบรมราช ผู้เป็น พระราช
 บุตร น้อย ของ พระบรมราช อีราช รามา ขิบทก็มา จากเมือง ลาว เมื่อ
 ศักราช ๕๕๕ ศกวงก นักษัตร ได้ ๕ ปี พระชันษาได้ ๓๕ ปี
 พระองค์ มาทรง ราช อยู่ณเมือง ศรีสอซอ ฤศักราช ๕๗๑ ศกวงก
 นักษัตร ได้ ๓ ปี พระชันษา ๒๑ ปี พระองค์ยกทัพ ไปรับ
 เจ้าเมือง ตระบง ตะมูม จึงมีจาม ชื่อโปรก กับ แจก ชื่อพะสะมะนา
 ลอบฆ่า พระองค์สุรคค ฤเล็ก พระศพเสด็จแล้ว จึง พระยาอิน ผู้
 เปนสมเด็จ พระ ปีกุลตาบ ฤ จึงทรง ราช สนอง สมเด็จ พระ ภัค
 ธิโย ณเมือง ศรีสอซอ เมื่อปี กุนนั้น พระชันษาได้ ๓๕ ทรงพระ
 นามสมเด็จ พระบรมราช พระองค์ ทรง ราช ฤศักราช ๕๗๒ ปี
 ศกวงก นักษัตร ได้ ๒ ปี พระชันษาได้ ๓๖ ปี จึง พระองค์
 ให้ทานาง ท้าว ภรรยา พระเสเดร์มาเป็น แม่ นาง นางท้าว ทา ออม
 ตามราช ฤฤไทยไม้ จึง พระองค์ ทรง กริ้ว ให้เอาตัว นางท้าว ไป
 จำ จี้ไว้ แล้ว พระเสเดร์หนี ไปอยู่บ้านแก้ว พระ เพลิง แล้ว กลับ
 มา ลอบ ฆ่า พระ องค์ สุรคคณบิวธก ฤเล็ก พระศพเสด็จแล้ว
 จึง เจ้าพระยาโสม เกิด ปี มโธง ผู้เป็น พระภัค ธิโย จึง เสวยราช
 ณเมือง ศรีสอซอ ณปี ชาค พระชันษา ได้ ๒๑ ปี ทรงพระ

นาม สมเด็จ พระ แก้วฟ้า พระองค์ ทรง ราช ฤๅ ราช ๕๗๓ ศก ฤๅ
 นกัษัตร ได้ ๒ ปี พระชนนสาได้ ๒๒ ปี สมเด็จ พระ แก้วฟ้า พระองค์ ไม่
 ทำหรือราช ฤๅ การ คัก การ แ่่น คิน สั้ง ไค ฤๅ พระ ไท แ่่น จะ เกี้ยว ไป ประ
 พาศ บ้า ถ้อม มฤคาชาติ ไม่ ทรง ประ พฤคิ ตาม ไป รวน ราช ธรรม เกี้ยว
 ไป ชัน เ่า เร็อน ทา บุตร สาว จงว เมือง ทำการ ทรา จาร อยู่นั้น
 จึง สมเด็จ พระ เทวี ฤๅ ษัทร เป็น สมเด็จ พระ อัยกี พระองค์ ให้
 ราช สาสน ไป ขอ สมเด็จ พระ ศรี สุพรรณ ผู้เป็น พระ ฤๅ คิน โย แ่่น
 กรุง ศรี อยุธยา ครั่ง เมื่อ แ่่น คิน พระ บรม ราช นกั พระราม
 สมเด็จ พระ บรม ราช สมเด็จ พระ แก้วฟ้า ทั้ง สี่ พระ องค์ นั้น หา
 บริบูรณ์ ไม่ บันการ มฤๅ เมือง ไหญ่ น้อย เกิด การ ก่า เร็บ ตั้ง ตัว
 เป็น ไหญ่ ได้ จับ กัน ไป ชาย กิน เมือง นั้น เล็่ม สุนญ ไป ได้ ๗ ปี
 แต่ บั มเสง จน กรุง ไท ยง ก มา ถึง บั ฉลุ ได้ ๕ ปี จึง พระ เจ้า
 กรุง ไท ยง ปล้ย ให้ สมเด็จ พระ ศรี สุพรรณ มา จาก กรุง ไท ยง มา ทรง
 ราช สน ของ สมเด็จ พระ เร็ม มณเภาะ สากะต ใน บั ฉลุ นั้น จึง สมเด็จ
 พระ เทวี ฤๅ ษัทร ผู้ เป็น พระ มา กุณา ถอด สมเด็จ พระ แก้วฟ้า
 ออก จาก ราช สม บั คี แล้ว พระ องค์ นำ สมเด็จ พระ ฤๅ คิน โย กับ
 พระ ราช นกั พระ ราช นกั กับ บันดา พระ วงษ ไหญ่ น้อย ให้ ไป
 พรีม กัน อยู่นะ เภาะ สากะต จึง ให้ เป้า ร้อง ตา สม บันดา เมือง ไหญ่
 น้อย มา เจ้า กับ พระ องค์ บ้าง ช้ง บ้าง ได้ ตั้ง บ้าน เร็อน อยู่นุ ตาม ฤๅ
 ลำเนา แล้ว พระ นาง ให้ ไป ขอ สมเด็จ พระ ไชย เซ รุา
 เป็น พระ รเช บุตร ผู้พี่ แ่่น พระ เจ้า กรุง ไท ยง จึง พระ เจ้า กรุง ไท ยง ไป รค
 พระ ราช ทาน ให้ มา แล้ว พระ องค์ ให้ สมเด็จ พระ ราช บุตร ทั้ง สอง พระ องค์
 ปราบ บันดา ตัว เมือง ไหญ่ น้อย รบ สัน แล้ว พระ องค์ ไป สกั ดย
 อยู่นุ ที่ ละ วา เขม แขวง เมือง พนม เพญ เมื่อ ศักราช ๕๗๓ ศก ฤๅ

นักขัตร์ พระชันษาได้ ๒๖ ปี อภิเศก ทรงนำสังขสรวง พระ
 เกษ ทรง พระนารายณ์ รวง พระบรรคิ ทรง พระนาม พระบาท สมเด็จ
 เสด็จ พระบรมราชา อีราชรามารับที่ จึง ยก สมเด็จ พระ ขวดี สัก
 ฐาน เป็น อรรคมเหษี ทรง พระนาม สมเด็จ พระ ภาวระดี ศรีโส ขวดี ขว
 คา พระองค์ ทรงราชตุศักราช ๑๗๒ ศก ขานนักขัตร์ ได้ ๒ ปี
 พระชันษาได้ ๒๗ ปี สมเด็จ พระ แ้ว พำ มี รัง ครั้น มา ถึง ข
 ขาน พระชันษาได้ ๒๓ ปี ออก เป็น สัก รุ จะ ลอบ ว่า สมเด็จ พระ มาตุธา
 พระองค์ ทราบ ได้ จับ ได้ ที่ ว่า อยู่ เสีย ใน ปี นั้น พระ องค์ บรม บพิตร
 ได้ ทำ พระ ภูษา เลือ ครุช เอา อย่าง ไทย แล้ว ทรง บัญญู ติ ให้ บันดา
 มุข มน สรี ไหล่ น้อย นาย มหาค นาย พลทำ เลือ ครุช สวมไม้ ได้ ห่ม
 ผ้า สบาย เผลี เผลือ อยู่ ณ เล็ง ลง แวก แล้ว พระ องค์ บัญญู ติ ให้
 กุศล ให้ ขาน ว่า พระ ศรี สรร เพชร สมเด็จ พระ นารอด แล้ว พระ องค์
 บัญญู ติ ให้ บันดา ขุน นาง ผู้หญิง ขาน ว่า กะ ให้ ขาน สมเด็จ
 พระ อรรคมเหษี ว่า แม่ ตาม บันดา พระ องค์ เจ้า นอก จาก ทรง ราช ว่า พระ
 บาท อะมะ จัก แปล เป็น คำ ไทย ว่า พระ บาท ผู้ เป็น เจ้า พระ องค์
 ทรง ราชตุศักราช ๑๕๕๐ สัม กุทธิ ศก มเมีย นักขัตร์ ได้ ๑๔ ปี
 พระชันษา ได้ ๖๓ ปี พระ องค์ เวน ราช สม บัติ ให้ สมเด็จ พระ
 ไชย เชษฐา ผู้ เป็น พระ ราช บุตร องค์ ไหล่ ครั้น ตุศักราช ๑๕๑
 ศก มแม่ นักขัตร์ ขึ้น ๘ คำ อาศา พะ มาศ ยัง เป็น เชษฐ มาศ พฤ หัก
 บัติ พระชันษาได้ ๖๒ ปี พระ องค์ สรุคค ลุ เลือ พระ รพ เระจ แล้ว
 จึง สมเด็จ พระ ไชย เชษฐา เสด็จ มา ทรง ราช สนม ณ สมเด็จ พระ บวร
 ราช บัติ อยู่ ณ อ่าง ฤา ไชย เมื่อ ตุศักราช ๑๕๐ ถ้า เรอ ธิ ศก มเมีย
 นักขัตร์ ขึ้น คำ หนึ่ง เจต มาศ ยัง เป็น ๕ ๕ คน มาศ จัน ทวาร สั
 ๑๖ ปี ใน สมเด็จ พระ บรม นารค บรม บัติ พระ องค์

ได้ ๕๐ ปี ทรง พระนารายณ์ ทรง พระชรรค์ ทรง พระนาม พระบาท
 สมเด็จ เลิศ พระไชย เจ้า อธิราช รามาธิบดี พระองค์ จึงยก พระ
 ราชบุตร เจ้า องค์ ยวน ผู้เป็น พระ ขงขาน นั้น ขึ้นเป็น พระ ชรรคมเหษี
 ทรง พระนาม สมเด็จ พระภักดี พระ บวร กระสักรี้ พระองค์ มี แม่
 นาง คนหนึ่ง ชื่อ น้า นาง ศุข มี พระราช บุตร พระองค์ คนหนึ่ง เมื่อ ครั้ง คึก
 ราช ๕๖๖ ศก มี โองาน รัช พระชันษา พระองค์ ได้ ๓๐ ปี สม
 ภพ เจ้า พระยา ต้ว แล้ว พระองค์ มี แม่ นาง คนหนึ่ง ชื่อ น้า นาง ทง
 มี พระราช บุตร องค์ คนหนึ่ง เมื่อ ครั้ง ศักราช ๕๗๕ ศก มี โองาน รัช
 พระชันษา พระองค์ ได้ ๓๕ ปี สมภพ เจ้า พระยา หนู มี แม่ นาง ต้ว คนหนึ่ง
 ชื่อ น้า นาง บุษ มี พระราช บุตร องค์ คนหนึ่ง รัช ศักราช ๕๘๓ ศก มี โองาน
 รัช พระชันษา ได้ ๔๒ ปี สมภพ เจ้า พระยา จันท์ พระองค์ ทรง
 ราช รัช ศักราช ๕๘๓ ศก มี โองาน รัช ได้ ๕ ปี พระชันษา ได้ ๔๓
 ปี พระ เจ้า กรม โกล บก กอ ทับ มา ถึง พนม จัง กาง พระ องค์ ยก
 ทับ ไป สู้รบ กับ ทับ กรม ไทย ๆ หนี ไป จับ ได้ เสด็จ เป็น ชัน มาก
 แล้ว พระ องค์ ให้ เรียก ไทย ว่า เสียม จัง กาง รัช ศักราช ๕๘๔ ศก มี โองาน
 รัช ได้ ๕ ปี พระชันษา ได้ ๔๔ ปี จึง พระ มหา อุป ราช กรม
 โกล ยก ทับ เรือ มา ถึง พระ องค์ ให้ ยก ทับ ไป สู้รบ พระ มหา อุป ราช
 กรม ไทย ท่าน ทาน ไม่ได้ จึง ยก ทับ ดย กลับ คืน ไป จัง กรม ไทย
 แล้ว พระ องค์ สร้าง พระ เจดีย์ ใหญ่ ชื่อ พระ เจดีย์ ไชยธรรม์ บน เขา
 พระ ราช ทรัพย์ แล้ว พระ องค์ มี โองาน รัช ให้ บัณฑิต มา ขม น ตริ ใหญ่
 น้อย กับ บัณฑิต นาย มหา ค นาย พต จะ ทูล ขาน ให้ ว่า สมเด็จ พระ
 นารายณ์ นร นารถ พระ องค์ ทรง ราช รัช ศักราช ๕๘๕ ศก มี โองาน
 รัช ชัน สาม คำ มี ศักราช มา ศา พุทธ รัช ปี ได้ ๑๐ ปี พระชันษา ได้
 ๕๕ ปี พระ องค์ รัช รัช รัช รัช แล้ว สมเด็จ พระ ญ ไทย

ผู้เป็น พระอนุชา เมื่อ สมเด็จ พระ เชษฐา ยังมี พระชน อยู่
 ทรง พระนาม พระบาท สมเด็จ พระ บรม ราช เมื่อ ศักราช ๒๔๕
 ศก เถาะ นัก ยศ พระ ชันสา ได้ ๓๕ ปี พระ องค์ ไม่ ทรง ราช พระ องค์
 ขึ้น เป็น มหา อุป ไชย ราช ทรง พระนาม พระบาท สมเด็จ พระ บรม
 ราช พระ องค์ มี ญู ญิก ให้ มี นัก มา มุข มนตรี กุฎ แถ ขาน ให้ ว่า พระ
 ภูธร นร นารถ พระ องค์ มี แม่ นาง คน หนึ่ง ชื่อ นัก นาง สห เกิด พระ
 ราช บุตร ด้ว ย แม่ นาง หนึ่ง องค์ หนึ่ง เมื่อ ครั้ง ศักราช ๒๕๒ ศก
 ออก นัก ยศ พระ ชันสา พระ องค์ ยัง ได้ ๓๓ ปี สมภพ นัก นชน
 พระ องค์ มี แม่ นาง หนึ่ง ชื่อ นัก นาง สวก เกิด พระ ราช บุตร ของ
 องค์ ด้ว ย แม่ นาง หนึ่ง เมื่อ ศักราช ๒๕๖ ศก จอ นัก ยศ พระ
 ชันสา ได้ ๔๖ ปี สมภพ นัก โส ศักราช ๒๕๕ ศก ญู นัก
 ยศ พระ ชันสา ได้ ๔๕ ปี สมภพ นัก คน พระ องค์ มี แม่ นาง
 หนึ่ง ชื่อ นัก นาง อีน ได้ มี พระ ราช บุตร พระ องค์ หนึ่ง ด้ว ย แม่ นาง หนึ่ง
 ครั้ง ศักราช ๑๐๐๐ สม ฤทธิ ศก ขาน นัก ยศ พระ ชันสา ได้ ๕๐ ปี
 สมภพ นัก อิม ๗๕

๑ ฝ่าย เจ้า พระ ยาทวิ ทรง พระนาม สมเด็จ พระ ศรี อรรณ
 ราช เกิด ใน ปี เถาะ หนึ่ง พระ ชันสา ได้ ๒๕ ปี พระ องค์ ทรง
 ราช สนม ของ สมเด็จ พระ บรม ราช บิดา ไบ สถิต ย อยู่ ใน เถาะ โค้ง ถกว่า
 เถาะ หน้า เตา ได้ ฤทธิ ศก ทรง พระ นร ราช หนึ่ง ทรง พระ ราช หนึ่ง ทรง พระ
 นาม พระบาท สมเด็จ พระ สก ราช พระ ศรี อรรณ ราช อี ราช มา อี ติ
 พระ องค์ ทรง ราช ศักราช ๒๕๒ ศก มี เมีย นัก ยศ ได้ ๔ ปี พระ
 ชันสา ได้ ๒๗ ปี พระ องค์ ให้ ออก ทัพ ไป จับ จว กรุง ไทย ใน
 เขต แคน เมือง นคร ราช ได้ ครอบ ครว มา บ้าง พระ องค์ ทรง
 ราช ศักราช ๒๕๖ ศก จอ นัก ยศ เกิด น สาม ได้ แด บปี พระ ชันสา

ใต้ ๓๑ ปี พระองค์ เกิด รม กับ พระบาท สมเด็จ พระบรม
 ราช อธิราช ผู้เป็น พระ มหากุล พระ มหากุล ให้พิมาฎ พระองค์ ๆ
 สวรรคต เมื่อ ครั้น แผ่นดิน ของ พระองค์ นัญญู ติ ให้มุข มนตรี ใหญ่ น้อย
 ทูล แล ขาน ว่า พระราช สมภาระ บารมี พิเสศ จึง เจ้า พระยา หนู
 ทรง พระนาม สมเด็จ พระ องค์ ของ หัน เกิด ปี ๓๑ อุดิศราช ๕๕๗
 ศก กุณ นักษัตริ พระชันษา ได้ ๒๓ ปี พระองค์ ขึ้น ทรง ราช อยู่
 ณ กรุง ฉะไชย ทรง น้ำสังข์ ทรง พระ เกษ ทรง พระนารายณ์ ทรง
 พระชรรค์ ทรง พระนาม พระบาท สมเด็จ พระ องค์ ของ ราช อธิราช
 งามา อธิบดี พระองค์ นัญญู ติ ให้มุข มนตรี ใหญ่ น้อย จะ ทูล ขาน
 ให้ ว่า พระ กรุณา พิเสศ พระองค์ ทรง ราช อุดิศราช ๑๐๐๐
 สัมฤทธิ ศก ขาน นักษัตริ ได้ ๕ ปี พระชันษา ได้ ๒๖ ปี จึง ครบ ถึง
 อยู่ เมือง ระดัง เควิน ศึก การ กำ เวิน พระองค์ ให้ รับ ได้ พระองค์
 ทรง ราช อุดิศราช ๑๐๐๑ ศก เฒ่า นักษัตริ ได้ ๕ ปี พระชันษา ได้
 ๒๗ ปี เสก สวรรคต อุดิศ พระศก เสร็จ แล้ว จึง นัก นชน ทรง
 พระนาม สมเด็จ พระ ประทุม ราช เป็น พระ ราช บุตร พระบาท
 สมเด็จ พระบรม ราช อธิราช พระองค์ ขึ้น ทรง ราช สนง สมเด็จ
 พระ เรือง ณ กรุง ฉะไชย เมื่อ อุดิศราช ๑๐๐๑ ศก เฒ่า นักษัตริ
 ขึ้น ๗ ค่ำ สานัน มาสา ยัง เป็น อสา มาสา ศก รว รสาร สันทม ไหริคิง
 ใน สมเด็จ พระบรม นารถ มกรม ษัตริ พระชันษา ได้ ๒๐ ปี ทรง
 น้ำสังข์ ทรง พระ เกษ ทรง พระนารายณ์ ทรง พระชรรค์ ทรง พระนาม
 พระบาท สมเด็จ พระศก พระทุม ราช อธิราช งามา อธิบดี พระองค์ ทรง
 ตั้ง นัก ขาน ผู้เป็น พระราช บุตร สมเด็จ พระ ไชย เชษฐา แล เป็น พระ
 ภักดี พระ ไชยกา เขียว กับ พระองค์ เป็น พระชรรคม เหมี่ ทรง พระ
 นาม เรือง สมเด็จ พระภักดี พระ บวร ษัตริ ๑๐๐๑ เกิด พระราช บุตร

องค์หนึ่ง เมื่อศักราช ๑๑๑๒ สกมโอง นกัษัตริ์ สมภพสมเด็จ
 พระศรี โสขเชษฐ แล้วพระองค์บัญญัติให้ทูลให้ทาน ความ อย่าง
 พระองค์ผู้ เป็น พระเจ้า ศั สมเด็จ ทรง ราช ฤศักราช ๑๑๑๓
 สกมโอง นกัษัตริ์ ได้สามปี พระชันษา ได้ ๒๒ ปี พระบาทสม
 เ็จ พระบรม ราชธิราช พระองค์เปนมหาอุปโยราช ฤศัปีมเสง
 หนึ่งได้ ๑๕ ปี พระชันษาได้ ๕๓ ปี จึงเข้าพระยาจันทรพระ
 นามเป็น สมเด็จ พระสถิต พระองค์เอก เป็นสักร ฤศัปีมเสง
 สม เ็จ พระมาตุลา กับ สมเด็จ พระอนุช ทั้ง สอง พระองค์ สักรก
 เมื่อปีมเสง หนึ่ง จึงสม เ็จ พระสถิต พระชันษาได้ ๒๒ ปี จัน
 ทรง ราช ฤศักร ฤศั โสข ทรง นั้ สักร ทรง พระ เกษ ทรง พระนา
 ราชนั้ ทรง พระ ชรรค์ ทรง พระนาม พระบาทสม เ็จ เสด็จ พระ
 รามาธิบดี จึง พระองค์ บัญญัติให้ทูลให้ทาน สมเด็จ พระมาตุลา
 สม เ็จ พระบรม มาตา สมเด็จ พระภักคิโย สมเด็จ พระภัก
 คิโย สม เ็จ พระราช นกัศโต สม เ็จ พระราช นกัศโท ให้ว่า
 พระกรรณ พิเสศ เหมือน พระองค์ ปรมยพิตร เมื่อครั้ง แผ่นดิน พระ
 องค์ ทั้ง สอง หนึ่ง จะงาน ทูล นกัศ พระองค์ เจ้า นกัศ จากทรง ราช
 หนึ่งว่า พระบาท ฤศัเมจิก เหมือน พระองค์ สกัศย อยู่ ณ เมือง ลม แวก หนึ่ง
 พระองค์ ทรง ราช ฤศักร ฤศั ๑๑๑๕ สกมโอง นกัษัตริ์ ได้ ๑๗ ปี
 พระชันษา ได้ ๓๔ ปี พระองค์ กับ นกัศ ฤศั พระนาม เรือสม เ็จ
 พระ แก้ว ฟ้า เกิด รมกับ นกัศ โส พระนาม เรือสม เ็จ พระ ประ
 ฤศั ราช นกัศ หนึ่ง พระนาม เรือสม เ็จ พระ ฤศั โส หนึ่ง ความ
 หนึ่ง ยาว ไว้ กอน

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ แก้ว ฟ้า พระองค์ มีแม่ นาง หนึ่ง ชื่อ
 นกัศ นาง จัน ลาว มี พระราช บุตร องค์ หนึ่ง เมื่อศักราช ๑๑๑๗ สก

แก้วฟ้า ผู้เป็น พระภักดีโย เมื่อบุญนั้น ลุคักราช ๑๕๓๖ ศก
 ขาน นักขัต พระบาทสมเด็จพระวามาธิบดี พระชันษา ได้
 สามสิบแปด ปี พระองค์ สวรรคต จึง นัก โนน เกิดนี้ แม่ผู้ เป็น
 พระราชบุตร สมเด็จ พระ แก้วฟ้า เมื่อนี้ ขานนั้น พระชันษา ได้
 ญี่สิบ มีชัน ทรง ราช สนม สมเด็จ พระ วามาธิบดี แต่ ครั้ง ญวน
 มารบกับ สมเด็จ พระ แก้วฟ้า พระองค์ ทรง ราช มา ลุคักราช
 ๑๖๓๘ ศก มโหระทึก มิค ติระมาสาได้ตั้ง พระชันษา ได้
 ญี่สิบ สามปี พระองค์ สวรรคต อยู่ ณ เมือง ปริมคำถึง ลุคักราช
 ศก เสรี แก้ว จึง เจ้าพระยาโ ทรง พระนาม สมเด็จ พระ
 ศรีไชย เชง่า เกิด ปี ๑๓ ผู้ เป็น พระอนุชา ชัน ของ ราช สนม สม
 เ็จ พระเวียง เมื่อ ลุคักราช ๑๖๓๘ ศก มโหระทึก ชัน เจก
 คำมาเมสา พุทธิศวาร แต่ ครั้ง พระชันษา ยัง ได้ ๑๖ ปี พระ
 องค์ สถิตย อยู่ อุดง ฎา ไชย จึง นัก โนน กับ พระองค์ เกิด รบกัน
 แล้ว พระองค์ ให้ ไป ขอ กองทัพกรุง ไทย จึง พระนารายณ์ เจ้ากรุง
 ไทยให้ยก กองทัพมา กองทัพ เรือ มาช่วยรบกับ นัก โนน เมื่อ ลุคั
 ราช ๑๖๔๑ ศก มแม นักขัต พระชันษา ได้ ญี่สิบห้าปี นัก โนน
 หัน ไปเมืองญวน แล้ว นัก โนนมีแม่ นาง บุตรจีน คนหนึ่งชื่อ นัก
 นางเฮม มี พระราชบุตร องค์หนึ่ง เมื่อ ครั้ง ลุคักราช ๑๖๔๓
 ลุคักราช นักขัต พระชันษา ได้ ญี่สิบเจดปี สมภพนักขัต ลุคั
 ราช ๑๖๔๔ ศก จอ นักขัต จึง นัก โนน ให้ ไป เก็บย กละมจีน
 จงกตมา อยู่ ณ เมือง จาม จึง จงกต บอม เข้ากับ พระองค์ ๆ ให้
 ยกทัพ มารบ ได้เมือง โกรม นาย แล้ว คัถวง เจ้ามาถึงเมือง พนม
 เพญ จนถึง เมือง อุดง ฎา ไชย ครั้ง นั้น พระองค์ ไป สถิตย อยู่ เมือง
 พนมจะ รัง เมื่อนี้ จอ นั้น พระองค์ ให้ เถรท กองทัพ ไป รบ กับ จีน

พวกจีน ถอยหนีไปตั้ง อยู่เกาะแดง ฤศักราช ๑๐๔๕ ศกขุนนัก
 ฆักร พระองค์กลับ มาสถิตย อยู่ตุงกฏาไชย ฤศักราช ๑๐๔๖
 ศกชวค นักฆักร นักโนน มาแค่เมืองญวน มาสถิตย อยู่เมือง ศรี
 ล้อชอ ให้พวกจีนมารบกับ พระองค์อีก ฤศักราช ๑๐๔๗ ศก
 เกาะ นักฆักร สมเด็จ พระศรีไชยเชษฐาทรงราช ได้สืบ สยงนี้
 พระชนินสา ได้ยี่สิบเจกนี้ พระองค์ทรง ประชวณ ไซ้ ทวพิศ จึง มอ
 เวณ ราช สมบัติ ถวาย สมเด็จ พระราช มารดา ครั้น พระองค์หาย
 ประชวณ แล้ว ออก ทรง ผนวช ได้ เจกวัน แล้ว ถา ผนวช ฤศักราช
 ๑๐๕๐ สมัญทสิศกมโงนนักฆักร จึง สมเด็จ เจ้า พระยา อยู่ เมือง
 กั้นจง เอ็ง เปน ขบถ คิดร้าย คอง พระองค์แล้ว หนีไป เข้ากับ นัก
 โนน พระองค์ จึง รับ ครอง ราช สมบัติ เมื่อ มี มโงน นั้น พวกจีน
 ถกมา รบกับ พระองค์ ๆ มี ไชย ชะนะ พวกจีน ได้ สำ เกา สองลำ
 จึง พระองค์ รับ นัก อีผู้ เปน พระราช บุตร สมเด็จ พระ ประทุม ราช
 ชง แถ เปน พระภักดี มี ไชย พระ ไชย โถ เคี้ยว กับ พระองค์ มา เปน
 พระอรรคมเหษี ฤศักราช ๑๐๕๑ ศก มเสง นักฆักร จึง นักโนน
 ไปขอ ของทัพญวน มา ทำศึกกับ พระองค์ ๆ มี ไชย ชะนะ พวก
 ญวน ๆ ญวน ถกกับ ไปเมืองญวน ฤศักราช ๑๐๕๒ ศก เมียบ นักฆักร
 ชิน หลก ค่ำ บุศ มาต่า ยัง เปน มิค สิริระ มาตา ทฤศักร สาระ สมบัติ
 มโหระคิง ใน สมเด็จ พระบรมนาถบรม มพิศร พระชนินสา ได้
 สยามสืบ นี้ พระองค์ ชิน ทรง ราช ทรง หน้า สักข สรง พระ เกษ ทรง
 พระนารายณ์ ทรง พระชวรค์ ทรง พระนาม พระบาท สมเด็จ เสกข์
 พระ ไชยเชษฐา บรม สุริน ทวาช อีราช งามา อิศวร จึง เกก นัก อี ชิน
 เปน อรรคมเหษี ทรง พระนาม พระภักดี ศรี บรม จักร พรวคิ กระ
 ฆักร มี พระราช บุตร องค์หนึ่ง เมื่อ ฤศักราช ๑๐๕๓ ศกมแม่

นักขัตต พระชันษา ได้ ๓๑ ปี สมภพ พระศรี อรรคมหาฯ นักโทษ
นั้นเกิด มีแม่ พระชันษา ได้ สามสิบเจ็ดปี พระองค์ สุวคค ๗๖

๐ ฝ่าย เจ้าพระยาของ พระนาม เปน สมเด็จ พระอโยชนั้น
ยก สมเด็จ พระองค์ สุวคค พระขัติวิ ผู้ เปน พระราช บุตรี พระบรมมา
ฯ ผู้ เปน พระ มาตุลา เปน พระขณามิ พระราช บุตร พระองค์ หนึ่ง
เมื่อ ศักราช ๑๐๕๘ ศก วรรค นักขัตต พระชันษา ได้ สิบแปดปี สมภพ
นักตม ในนี้ วรรค นั้น พระวงษ์ จาม นำ ไพร่ พลมา ขึ้นกับ พระ
ไชยเชษฐา แล้ว พระองค์ ทรงราช ลูกศักราช ๑๐๕๗ ศก กุณ
นักขัตต ได้ ๕ ปี พระชันษา ได้ สามสิบห้าปี จึง พระองค์ มอ
เวน ราช สมบัติ ไป ได้ สมเด็จ พระอโยชนผู้ เปน สมเด็จ พระอโย
อยู่ใน อุกง ญา ไชย เมื่อ ศักราช ๑๐๕๗ ศก กุณ นักขัตต ขึ้นสาม
คำ วิสาข มาสาศุกระวาร สวรรค์ หอม หอม ใน สมเด็จ บรมนารถ
บรม บพิตร พระชันษา พระองค์ ได้ สิบแปดปี เสกข์ ขึ้น
ทรง ราช ทรง พระนารายณ์ ทรง พระบรมค ทรง พระนาม พระบาท
สมเด็จ เสกข์ พระ วามา ชิมคี่ ๗๖

๐ ฝ่าย พระไชยเชษฐา เมื่อ มี กุณนั้น พระองค์ ออก ทรง
ผนวช ได้ ห้าวัน แล้ว พระองค์ ภิลาผนวช ๗๖

๐ ฝ่าย พระ วามา ชิมคี่ พระองค์ ทรง ราช ลูกศักราช ๑๐๕๘
ศก วรรค นักขัตต ขึ้น สิบสี่ คำ วิสาข มาสาวัน จันทร ได้ ปี หนึ่ง พระ
ชันษา ได้ สิบสองปี พระองค์ สุวคค ลูกเล็ก พระศพลเสวจ แล้ว
จึง สมเด็จ พระอโยชน ผู้ เปน สมเด็จ พระอโยชน ผู้ เปน สมเด็จ พระอโยชน
ชวค นั้น พระองค์ ได้ ช้าง เมื่อ พัง ช้าง หนึ่ง เปน มงคต จึง พระองค์
ได้ ไปรับ นักขัตต พระชันษา ได้ สิบแปดปี ผู้ เปน พระ ราช บุตร
นักโทษ มาจาก เมือง ญวน ในนี้ ชวค นั้น ลูกศักราช ๑๐๕๘ ศก

๑๕. นักขัต
 บรมเกี้ยวคำ อาสาธุมาสาตุกระวาร สาร สัทม์โหวต
 ใน สมเด็จพระ มาตุลา ทั้ง พระนาม นักขัตเป็น สมเด็จพระ แก้วฟ้า
 แล้ว พระองค์ ยก พระราช บุตรี ของ พระองค์ ทรง พระนามสม
 เสด็จ พระมหากษัตริย์ ให้เป็น จุฬาสมาเศียร พระ แก้วฟ้า ก็มี พระ
 ราชบุตรี องค์หนึ่ง เมื่อ สักการาช ๑๖๕ ศก มแม่ นักขัต พระวันธา
 ได้ ชุบสามปี สนมหนัก ชี ทรง พระนาม สม เสด็จ พระสัทธา แด
 พระบาทบรม บพิตร พระองค์ ทรง ราชมา ลุสักราช ๑๖๒๑ ศก เกาะ
 นัก ขัต ได้ สืบ พระ ชันธา ได้ ตาม สิบหกปี จึง อ้าย อัม นเรนทร์
 บุตร พระราช อนุญา เสด็จ เสด็จ เป็น สักการช ขบด ต่อ พระองค์ อ้าย อัม
 นเรนทร์ ได้ ไป นำ เจ้า เมือง ญวน ยก ทับ มารบ กับ พระองค์ พระองค์
 ชอบ ไป อยู่ เมือง โปธิสทว แล้ว พระองค์ ได้ ยก ทับ ไป จับ ได้ ตัว
 อ้าย อัม นเรนทร์ เอา ไป จำ เสบ พระองค์ ทรง ราช ลุสักราช ๑๖๒๒
 ศก มโรง นัก ขัต ได้ ห้าปี พระ ชันธา ได้ สืบ สิบปี พระองค์ มขอ
 เวน ราช สมบัติ ให้ สมเด็จพระ แก้วฟ้า ๆ เกิด บีมโรง พระ ชันธา
 ได้ ๒๐ ปี สม เสด็จ พระ แก้วฟ้า ทรง ราช สนมของ สม เสด็จ พระ

มาตุลา ๗๕

๑๖. ฝ่าย พระ โสข เสด็จ มา เมื่อ ลุสักราช ๑๖๒๓ ศก ม.สง
 นัก ขัต พระ ชันธา ได้ สืบ สิบหกปี พระองค์ ออก ทรง ผนวช
 อยู่ ณ วัด โพนมบุญ ได้ สาม วันธา ผนวช จึง สม เสด็จ พระ แก้วฟ้า ยก
 ราช สมบัติ ถวาย พระองค์ ๆ รับ ทรง ราช สมบัติ คืน ในปี
 มสง นนี้ พระองค์ ทรง ราช ลุสักราช ๑๖๒๔ ศก มแม่ นัก ขัต
 ได้ สองปี พระ ชันธา ได้ สืบ สิบสองปี จึง พระองค์ มขอ เวน ราช
 สมบัติ ให้ สมเด็จพระ ศรี อรรณ ราช ผู้ เป็น พระราช บุตร ทรง
 ราช สนม พระองค์ ใน เมือง โปธิสทว ใน ปี มแม่ นนี้ พระ ศรี อรรณ ราช

พระชันษาได้ สิบสองปี พระองค์ครองราช ลุศักราช ๑๐๖๔
 ศก มเหสี นักษัตร ได้สองปี จึงสำ เรอว่ากเหริ่ง อยู่เมืองคูลามี่
 จิตรกำ เบริตังตัว เปน ไหญ่ พระองค์ ให้ ไปปราบ ได้แล้ว เสกข์
 มาสถิตย อยู่ อุกง ฉา ไชย ณ บั มแม นั้น พระองค์ ครอง ราช ลุศักร
 ราช ๑๐๖๖ ศก วรณัก กษัตร ได้สามปี พระชันษา ได้ สิบ สี่ปี
 พระองค์ ยก ราชสมบัติ ถวายคืน สมเด็จ พระราชบิดา ลุศักราช
 ๑๐๖๘ ศก ฎกานัก กษัตร สมเด็จ พระ ไชยเชษฐา พระชันษา ได้
 สี่ สิบหกปี พระองค์ ออกทรงผนวช ได้สามวัน แล้ว ลาผนวช
 จึง พระวงษ ถวาย นำ ไฟร์ พล หนึ่งมา ทั้ง พระองค์ อยู่ เปน อัน มาก
 แล้ว พระองค์ ให้ นัก ทน ทรง พระนาม สมเด็จ พระองค์ ทรง
 ผู้ เปน พระภัก ค์นี้โย สมเด็จ พระอนุชติการะษัตรี ผู้ เปน พระราช
 บุตรี ของ พระองค์ ผู้ เปน พระภินิญา พระ ไชยกา เกียร กั้น มา เปน
 พระ ขญา พระองค์ ทั้ง สอง เกิด พระ ราชบุตร องค์ หนึ่ง เมื่อ ลุศักร
 ราช ๑๐๗๑ ศก ฎกุนัก กษัตร พระชันษา ได้ ๑๔ ปี
 สมภพหน้า โส ๗

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระไชยเชษฐา พระองค์ ครอง ราช
 ลุศักร ราช ๑๐๖๘ ศก ฎกุนัก กษัตร ได้ สี่ปี พระชันษา ได้ สี่ สิบ เจ็ดปี
 พระองค์ มอบ เวณราชสมบัติ ให้ สมเด็จ พระร ชบุตร ซึ่ง ทรง
 ราช สมอง พระองค์ ใน อุกง ฉา ไชย เมื่อ ลุศักร ราช ๑๐๖๘ ศก ฎกุน
 นัก กษัตร ขึ้น สิบ เข็ด คำ อาสาธมาสา ยัง เปน เคียน เจด ศก ระวาร
 สार สัมพม โห รคิง ใน สมเด็จ พระนารถ บรมบพิตร พระองค์ ซึ่ง
 ทรง ราช ทรง หน้า สัจจ สรง พระ เกษ ทรง พระนาร ณ์ ทรง พระ
 จุรรค ทรง พระนาม พระบาท สมเด็จ เสกข์ พระศรี เรวม ราช
 ธิราช รามา ธิภักี พระองค์ มีแม่ นางหนึ่ง ชื่อ นัก นาง ขจติษัตรี

มีพระ ราชบุตร องค์หนึ่ง เมื่อ ศักราช ๑๐๗๘ ศก มโระนัษัทร
 พระชนนี ได้ ยี่สิบ สองปี สมภพเจ้า พระยาจันท์แม่แม่ นาง
 หัน จ้อยนัก นาง ศรีบุณ ภา มีพระราชบุตร องค์หนึ่ง เมื่อศักราช
 ๑๐๖๘ ศก จอนัษัทร พระชนนี ได้ สี่ปี สม ภพนัก อิม
 ลุศักราช ๑๐๖๒ ศก ขาน นัษัทร พระชนนี ได้ ยี่สิบปี สมภพนัก
 สนวน พระองค์ทรง ราชเมือ มี ขาน นั้น ได้ สี่ปี พระองค์ ได้
 พวงลาว ยก มา แต่ เมือง บากี้ จะ ได้ ไป อยู่ ที่ เกาะ รามกับ พระยา
 ราช เสขจุ พวง ทาว ไม่ ไป ลาว เดิม หัน ไป กับ สม เ็จ พระ
 แก้ว ที่ ผู้ เป็น พระ เรืองม แล้ว พระ ศรี สุคน อยก ผู้ เป็น พระ วงษ
 ไม่ ได้ ช่วย รบ กับ ลาว ตกใจ หัน ไป เข้ากับ จอว บ้า ๗๕

๑ ฝ่าย พระศรีธรรมราช พระองค์ทรง ราช ลุศักราช
 ๑๐๗๖ ศก มเมืบ นัษัทร ได้ แยกปี พระ ชัยสา ได้
 ยี่สิบ สี่ปี ๗๕

๑ ฝ่าย สม เ็จ พระ องค์ ของ ผู้ เป็น พระอนุช เมื่อมี
 มเมืบ นั้น พระชนนี ได้ ยี่สิบ สามปี จึง พระองค์ ทั้ง สอง ทำ คัก
 รบกับ สม เ็จ พระ แก้ว ที่ ผู้ เป็น พระ เรืองม ๗ ให้ ไป ภาณวน กับ
 พระศรี สุคน อยกกับ จอว บ้า กับ ลาว มา ทั้ง สกัชคักกับ เถียบ
 ก่อ มบ้น คาก จอว เมืง ๗ ทั้ง ปวง ก็ ยอม เข้า กับ พระ องค์ แล้ว
 ยก มา ถิ่น ค่าย พระ องค์ ทั้ง สอง ได้ สาม เกือน จึง พระ องค์ ทั้ง สอง
 กับ นัก อิม พระ ชัยสา เกิด เมือ มี มะเมืบ ได้ เก้าปี จึง พระ องค์ หัก
 หันไป กรุง ศรีอยทชบา แล สม เ็จ พระ แก้ว ที่ เมือ มี มะเมืบ พระ
 ชัยสา ได้ สามสิบ สี่ปี ขน ครอง ราช ใน อุดง ภา ไชย ส่นอง สม เ็จ
 พระ อนุช พระ องค์ ครอง ราช ลุศักราช ๑๐๗๕ ศก มเมืบ นัษัทร
 ได้ สองปี พระ ชัยสา ได้ สามสิบ ห้าปี จึง พระ ศรี ธรรมราช

กับ สมเด็จ พระองค์ ของ พระองค์ ทั้ง สอง เสด็จ ไปกรุง ศรีอยุธยา
เมื่อ ๘ เดือน นั้น สมเด็จ พระองค์ ของ พระชันษา ได้ ยี่สิบ สิบ จึง

สมเด็จ พระเจ้ากรุง ศรีอยุธยา รับสั่ง ให้ เจ้า พระยา พลเทพ กับ
พระยา ราชสุภาวดี กับ ไพร่พล พันห้าร้อย นำ พระองค์ มา เปรน
ทวงไม้ตรี ครั้น ถึง เมือง บัดนี้ ของ สมเด็จ พระแก้วฟ้า พระองค์

ไม่รับ เปรน ทวง ไม้ตรี ฤๅศักราช ๑๐๗๔ ศก วอ กนั กษัตริ์ เห็น หก
จึง พระยา ไทย ทั้ง สอง นำ พระองค์ กลับ ไปกรุง ศรีอยุธยา ๗๕

๑ ฝ่าย พระไชยเชษฐา เมื่อ ถึง เกษน เจดีย์ วอ กนั
พระชันษา ได้ห้า สิบหก ปี พระองค์ ออก ทรง ผนวช ได้ห้า

วัน แล้ว ลา ผนวช ๗๕

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระแก้วฟ้า เมื่อ บวช นั้น พระชันษา
ได้สาม สิบหก ปี พระองค์ ผนวช เว้น ราชสมบัติ ให้ สมเด็จ พระ
บรมมหารัฏฐ์ พระองค์ ออก ทรง ผนวช เมื่อ ถึง สิบ สอง ชัน

หก คำ วัน พุทศัศ ได้ ได้ เจมวัน แล้ว พระองค์ ลา ผนวช ๗๕

๑ ฝ่าย พระศรีธรรมราชา พระองค์ ทูลลา พระเจ้า
กรุง ศรีอยุธยา ๗ ให้ สมเด็จ พระองค์ ของ มาตั้ง รักษา สถิต
เมือง ก่อ กงทัม ไทย เมื่อ บวช นั้น พระชันษา ได้ ยี่สิบ ห้า ปี

พระองค์ มา ตั้ง สถิต ชัก ตำน เมือง บัด นี้ กับ เมือง โพลีลัว จว

เมือง ทั้ง สอง ขอม อยู่ กับ พระองค์ จึง สมเด็จ พระแก้วฟ้า ได้

ยก กงทัม ญวน มารับ กับ พระองค์ ๗ ต้อง บั นญวน แล้ว พระองค์

ถอย มา สถิต อยู่ กับ คน บ่า ก็ บ้านรชี่ สัน รอ คย กงทัม มา แด่

กรุง ศรีอยุธยา ๗๕

๑ ฝ่าย พระศรีธรรมราชา พระองค์ ทรง ราช ฤๅศักราช
๑๐๗๕ ศก รกานั กษัตริ์ ได้ สิบ พระชันษา ได้ ยี่สิบ เจดีย์

จึง พระ เจ้า กรุงศรี อยุธยา ให้ พระยา โภษากับ พระยา เตโช นำ
ทอง กับ เวื่อเกณฑ์ ไพร่ พล ๕๐๐๐ มา รบ

๑ ฝ่าย ทับทิม ได้ เจ้า พระยา จักรวิ เป็นใหญ่ กับ นายทับ
ชาย กองเป็นอัน มาก เกณฑ์ ไพร่ พล ๓๐๐๐๐ ห้าง พระองค์ นำ
ทอง กับ ไทยก มา จึง สม เ็จ พระองค์ ทรง ออกจาก น้ำ รักษัน
นำ ม้า ๑๖๐๐ เข้า มา รบ

๑ ฝ่าย ทับ เวื่อ นี้ พระองค์ ให้ ตั้งรับ อยู่ ณ ค่าย นรทนาย
มาศกำ นักรว ๖๐๐๐ กลับ คืน ไป กรุงศรี อยุธยา

๑ ฝ่าย พระ ศรี อรรณวราช กับ พระองค์ ทรง พระองค์
ทั้งสอง นำ กองทัพ ไทยก มา ถึง เมือง ขาโม เคียง นี้ เรียกว่า
เมือง เวียงจันทน์ ๑๐๘๐ สม ฤทธิ ศก จอ นักรบ พระ ศรี
อรรณวราช พระ ชันสา ไค้ ยี่สิบ แปด ปี สม เ็จ พระองค์ ทรง
พระ ชันสา ไค้ ยี่สิบ แปด ปี นำ กองทัพ ไทยก เข้า มา ถึง อุดง ฤ ไชย
สมเด็จพระ แก้ว พ้า แห่ง ๘ จะ นั้น พระ ชันสา ไค้ สามสิบ แปด ปี พระ
องค์ นำ ไพร่ พล เขมร กับ ญวน ออก มา รบ กับ สม เ็จ พระอนุช
ทั้งสอง พระองค์ กับ นาย ทับ นาย กอง ไทยก พระ องค์ จึง ได้ ไป ขอ
ให้ ดอย ทับ กลับ ไป กรุงศรี อยุธยา แล้ว จะ ให้ นำ ออก ไม
เงินทอง ไป ถวาย เป็น เมือง ขึ้น พระ เจ้า กรุงศรี อยุธยา เจ้า พระ
ยา จักรวิ ไทยก กับ แม่ ทับ แม่ กอง นำ พระองค์ ทั้ง สอง กลับ ไป กรุง
ศรี อยุธยา สม เ็จ พระ แก้ว พ้า พระ องค์ ครอบ ราช ลุค ๓ ราช
๑๐๘๖ ศก จอ นักรบ ไค้ กำ นั พระ ชันสา ไค้ ยี่สิบ สอง ปี
พระองค์ มอญ เวณ ราช สม ยั ทิ ให้ สม เ็จ พระ สักมา ผู้ เป็น พระ
ราช บุตร ครอบ ราช สอนง พระ องค์ อยู่ อุดง ฤ ไชย เมื่อ นี้ ขาน นั้น
พระ ชันสา ไค้ ยี่สิบ ปี พระ องค์ ยก สม เ็จ พระ ศรี สุขคา ผู้ เป็น

พระ ราชบุตรี พระ ไชยเชษฐา ผู้เป็น พระ มาตูลาเป็น พระ อรรคมหา
 สมเด็จ พระ สักดา พระองค์ ครอง ราช ใน ปี ขานนั้น จึง ถึง
 อยู่ เมือง นาง แอถคิก กระทบ พระ องค์ ให้ ไป ปราย ไก่ แล้ว พระ
 ไชยเชษฐา ผู้ เป็น พระ ไชยกา พระ องค์ บัง สติชย อยู่ เป็น อุปโย
 ราชใหญ่ ลูกศักราช ๑๐๔๗ ศก มเสง นักษัตร ขึ้น สิบ สาม ค่ำ
 อิศุข มาสาวันสุกร ได้ สิบ เก้า ปี พระ ชันสา ได้ หก สิบ ห้า ปี
 พระ องค์ สุรคก ลูก เลิก พระ ศพ เสรี แล้ว สมเด็จ พระ สักดา พระ องค์
 ครอง ราช ลูกศักราช ๑๐๕๑ ศก รกานักษัตร ได้ แปด ปี พระ ชันสา
 ได้ ยี่ สิบ เจ็ด ปี พระ องค์ ฤ ราช สม บัติ ถวาย สมเด็จ พระ
 บวรราช บิดา ๆ รับ เถา ราช สม บัติ คิน จึง สมเด็จ พระ แล้ว พัว
 พระ องค์ ขึ้น ทรง ราช อยู่ ใน อุคง ฤ ไชย เมื่อ ศักราช ๑๐๕๑
 ศก รกานักษัตร แรม เจก ค่ำ วิสาขมาส พุทธวาร สาร สัปดาห์ ไทรคิง
 ใน สมเด็จ บรมนารถบรม บพิตร พระ ชันสา ได้ ห้า สิบ เก้า ปี
 ทรง พระนารายณ์ ทรง พระ ชรรค์ ทรง พระนาม พระบาท สมเด็จ
 เสกข์ พระ ไชยเชษฐา อีราช รามา อิศวร กรรม พูล โสณิ ตรี ไทร
 ภาวนารถ พระ องค์ ทรง ราช ได้ เจก เตือน พระ องค์ มอชวณ
 ราช ได้ แก่ สมเด็จ พระ สักดา ผู้ เป็น พระ ราชบุตรี ขึ้น ครอง ราช
 สมอง พระ องค์ อยู่ ใน อุคง ฤ ไชย เมื่อ ศักราช ๑๐๕๑ ศก รกานักษัตร
 แรม สอง ค่ำ กถิ กมาส พุทธวาร สาร สัปดาห์ ไทรคิง ใน สมเด็จ
 บรมนารถบรม บพิตร พระ ชันสา ได้ ยี่ สิบ เจ็ด ปี ขึ้น ทรง ราช ทรง
 พระนารายณ์ ทรง พระ ชรรค์ ทรง พระนาม พระบาท สมเด็จ เสกข์
 บรม ราช อีราช รามา อี บัติ พระ องค์ ทรง ราช ลูกศักราช ๑๐๕๒
 ศก จอนักษัตร ได้ สอง ปี พระ ชันสา ได้ ยี่ สิบ แปด ปี จึง ทว
 อยู่ ณ เมือง ทะสุค บานหม ตั้ง คิว เป็น นัก บุญ ธรรม มี ชัน ไป มา พ้น

ญวนถึง เมือง ไส้จัน แล้วยำพื้นญวน อยู่ที่เมือง ปาพนมข้าง น
ด้วย จึงพระองค์ทั้งสองได้ ไปปราบหน้าบุญได้แลแล้ว ลุศักราช

๑๑๓ ศก กษัตริย์กร เจ้าเมืองญวนโกรธให้ยก กอง ทักษมารบ
กับพระองค์ทั้งสอง พระองค์ทั้งสองจึงลอบทมิ ไปสลิกข อยู่ เมือง

แขวง แขวงเมือง สันตุา ครั้นญวน กลับ ไปแล้ว พระองค์ทั้งสอง
เข้ามาสลิกข อยู่ อุดงฎาไชย ลุศักราช ๑๑๖ ศก ชาวค นักษัตริ

จึงเจ้าเมือง ญวน ยก ทักษ มาอีก ครั้งหนึ่ง เสกจู่ทั้งสอง ดย ปโย
เป็นเม กะเบาแขวงเมือง สันตุา ครั้น ขวน กลับ ไปแล้ว พระองค์

ทั้งสองก็เข้ามาสลิกข อยู่ เมือง ดง แวก ๗๖

๑ ฝ่าย พระไชย เซษจุา พระแก้ว ฟ้าพระ องค์ เป็นอยู่ โย
ราชใหญ่ ได้ เจกบี่ ลุศักราช ๑๑๗ ศก เภาะ นักษัตริพระ

เจ้าได้ ๕๕ ปี พระองค์ได้ จึงเหือา พัง ข้างหนึ่ง ลุศักราช
๑๑๘ ศก มโรงนักษัตริ ขึ้นห้าคำ วิสาขมา สวัน อังคาร พระ

จันตา ได้ห้าสิบหกปี พระองค์สุรคคเมื่อมีมโรงนั้น ๗๖

๑ จะกล่าว เรือพระ ศรีธรรมราช กับ สมเด็จ พระองค์ของ
ซึ่งเสกจู่ ไป อยู่กุง ศรี อุกอง ๗๖

๑ ฝ่าย พระศรี ธรรมราช นั้น ครั้นลุศักราช ๑๑๗ ศก ฉลุนักษัตริ
พระจันตา ได้ สามสิบ เอกบี่ พระองค์สร้าง พระ เจกบี่ ห้มค้ว

คืบๆ บัด ทอง สูงเก้า วา ศักราช ๑๑๗ ศก มโรงนักษัตริ พระ
จันตา ได้สามสิบห้าปี พระองค์ ออก ทรง ผนวช ได้ สอง เดือน

แล้ว ลา ผนวช ลุศักราช ๑๑๕ ศก ฉลุนักษัตริ ได้เจกบี่ พระจันตา
ได้สี่สิบ สามปี พระองค์ ออก ทรง ผนวช ได้ เดือนหนึ่ง แล้ว

ลา ผนวช ๗๖

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระองค์ของ ผู้เป็น พระอนุชา เมื่อลักราช

๑๑๓ ศก ฤกษ์นักษัตร เกือนห้า พระองค์สร้างพระเจดีย์คัม
ถ้วย คัมภีร์ของสูงเจกวา เมื่อปี ฤกษ์เดือนแปด ได้สม สิบปี
พระองค์เอก ทรงผนวชไว้ แปดเดือนแล้ว ลาผนวช ฤกษ์ ราช

๑๑๑ ศก ฤกษ์นักษัตร เกือนหก พระองค์สร้าง พระ วิหารผูก
ภักทเสมา ฤกษ์เดือนแปด พระชันษา ได้สามสิบแปดปี พระองค์
เอก ทรงผนวชไว้แปดปี พระองค์ ลาผนวช ฤกษ์

๑ ฝ่าย นักษัตร ฤกษ์ ราช ๑๑๔ ศก ๑๑๒ เมื่อนักษัตร พระ
ชันษา ได้ยี่สิบแปดปี พระองค์ เอก ทรง ผนวช ไว้ สาม ปี แล้ว ลา
ผนวช ฤกษ์ ราช ๑๑๓ ศก ฤกษ์นักษัตร พระชันษา ได้ยี่สิบหกปี
พระองค์ ทรง ผนวช ไว้ สิบ หนึ่ง ลา ผนวช ฤกษ์ ราช ๑๑๔ ศก ฤกษ์
นักษัตร พระชันษา ได้สามสิบปี จึง เมเจอร์ พระ ราช บิดา
ได้ พระนาม เรือง สมเด็จ พระ ศรี อรรคม ราช แล้ว พระองค์ ถวาย
บังคม ลา พระ เจ้า อรุณ ศรี ยุทธยา ๆ ให้มา เป็น ไมตรี กับ พระบรม
ราช ๆ หากเป็น ไมตรี ไม่ แล้ว สมเด็จ พระ ศรี เรชม
ราช ครั้ง ยุบเมือง นาง รง แขวง เมือง นคร ราชเสมา ฤกษ์

๑ ฝ่าย พระบรม ราช พระสันตา ทั้ง สอง พระองค์ เถว ย ราช
ฤกษ์ ราช ๑๑๕ ศก ๑๑๖ เมื่อนักษัตร ได้แปดปี พระชันษา ได้สาม
สิบสี่ปี พระองค์ เอก ทรง ผนวช ไว้ สาม วัน แล้ว ลา ผนวช ฤกษ์ ราช
๑๑๕ ศก ๑๑๗ เมื่อนักษัตร พระองค์ ทรง ราช ได้เก้าปี พระชันษา
ได้สามสิบห้าปี พระองค์ ไม่ วาง พระ โทษ ใน สมเด็จ พระ
ศรี สุธงศา ซ้ำ เป็น พระ อรรคม เษี กับ นักโสซึ่ง เป็น สมเด็จ พระ อุไทย
นัก สวงวน ซึ่ง เป็น สมเด็จ พระ โสภ เษย วา กับ เจ้า พระยา จันทร ซึ่ง
เป็น สมเด็จ พระ ประทุม ราช ผู้ เป็น พระอนุชา ทั้ง สาม พระองค์ จึง
พระองค์ เสด็จ ไป สถิต ณ ชุม เมือง พนม เพนญ แล้ว พระองค์ จะ ได้

คน ม ถ่อมมา พระองค์ทั้งสี่ จึง พระองค์ทั้งสาม ผู้เป็น พระอนุชา
 คิด กำเนิด เที้ยว เกิดยกถ่อม บันคา ครอบ ครวั อยู่ใน เมือง ลง แวก
 ขาว เมือง เข้ากับ พระองค์ สิ้น แล้ว จึง พระ บรม ราช แล พระ
 สัก ทราบ เหตุ ยกทัพ มา รบกับ สมเด็จ พระ อุ ไทย ๆ พระ องค์ รบ
 มี โขย ขณะ ที่ สกิด บันคา ครอบ ครวั ทาง เรือ ได้ กับ พระ องค์
 ที่ สิ้น สมเด็จ พระ ศรี โขย เชน ชำ นั้น พระ องค์ ไป สกิด จัก
 กับ เมือง นาทนพ ฝาก ทวัน ออก ซึ่ง ขอม อยู่กับ พระ องค์ ทั้ง สิ้น
 สมเด็จ พระ ประทุม ราช พระ องค์ สกิด จัก กับ ข้าง ฝาก ทวัน ตก
 ซึ่ง ขอม อยู่กับ พระ องค์ สิ้น แล้ว ซึ่ง พระ องค์ ทั้ง สอง ได้ ยก ทัพ
 ตาม พระ บรม ราช พระ สัก กับ เนื่อ อิม ผู้ เป็น พระ อนุชา ทั้ง
 สาม พระ องค์ จึง หนี ไป เมือง ขวน เมื่อ ปี มเสง นั้น ๖๖
 ๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ ศรี อธรรม ราช ซึ่ง มา แด่ กรุง ไทย นั้น
 พระ องค์ เกิด ย ถ่อม ขาว เข้า ได้ มาก แล้ว พระ องค์ ยก มา ที่ เมือง
 นคร ๆ ซึ่ง ขอม อยู่กับ พระ องค์ เมื่อ ปี มเสง นั้น ๖๖
 ๑ จะ กล่าว เรื่อง พระ ศรี อธรรม ราช กับ สมเด็จ พระ องค์ ของ
 เมื่อ ปี มเสง นั้น พระ องค์ ทั้ง สอง ถวาย บังคม ถา พระ เจ้า กรุง ศรี
 ลอยทอยา ๆ เมื่อ ได้ พระ องค์ สกิด มาก กับ เรือ เมื่อ ปี มเสง พระ ฐาน
 สกิด ได้ สัก สิบ เจก ปี พระ องค์ มา ถึง เมือง จันทบุรี เข้า ไป ถึง
 เมือง กำปอต ละ ทง โสเม ๖๖
 ๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ องค์ ของ เมื่อ ปี มเสง พระ ฐาน สัก สิบ
 ทน ปี พระ องค์ สกิด มา อยู่ เมือง นาง รง รวบ รว ม ขาว เข้า ยก มา
 ตาม สมเด็จ พระ ศรี อธรรม ราช มา ถึง เมือง นคร แล้ว พระ องค์
 ภา มา สัก ย อยู่ ใกล้ เกาะ กัว โรย แสเม จึง สมเด็จ พระ มา คุย กับ
 สมเด็จ พระ อนุชา พระ ราช มุตรา พระ ราช มุตรี พระ ภา คินี โย

มารับ พระองค์เข้าไป อยู่ แพรกสำโรง แสนนั้นแล้ว ๗๕

๑ ฝ่าย สมเด็จพระศรีธรรมราชา พระองค์ ยก มา แยก
เมือง นคร ไป เมือง สัน อุก ภา มา อยู่ พริ้มเพียง กับ พระองค์ อยู่
แพรกสำโรง แสน แล้ว สมเด็จพระองค์ของ พระองค์ นำ บัณฑุกาคนซึ่ง
มาด้วยพระองค์ เข้า มา สถิตย อยู่ ขุดง ฎา ไชย เมื่อบี มเสง นั้น จึง
พระองค์ ให้ เา จ้ง ม้า กับ ไพร่ พล ไป รับ พระศรีธรรมราชา ผู้เป็น
สมเด็จ พระ เรียม เสดจ์ มา จาก เมือง กะ พง โสภ เข้า มา สถิตย อยู่
เมือง ตรัง ฤศักราช ๑๑๐๐ สัมเรทธิศก มเมียบ นักษัตริ จึง สมเด็จ
พระองค์ ของ ผู้เป็น พระอนุชา ให้ สมเด็จ พระ อุ ไทโย ผู้เป็น พระ
ราช บุตร กับ สมเด็จ พระ ศรี ไชย เษษฐ เป็น ฤคินิโย กับ สม
เด็จ พระ ฤคินิโย ไป รับ พระองค์ ถึง เมือง เชียงรรมชุม จึง พระองค์
เสดจ์ มา สถิตย อยู่ เมือง พนม เพญ แล้ว สมเด็จ พระ มาตุจฉา กับ
สมเด็จ พระ อนุชา แล สมเด็จ พระ ศรี ธรรม ราชา สมเด็จ พระ
ประทุม ราชา สมเด็จ พระ ราช บุตรี บัณฑุกาซึ่ง เป็น พระ ฤคินิโย
ไป รับ พระองค์ พริ้มเพียง อยู่ พนม เพญ นั้น จึง สมเด็จ บรมบพิตร
เสดจ์ เข้า มา สถิตย อยู่ ขุดง ฎา ไชย พระองค์ ขึ้น ทรง ราช อธิก เมื่อ
บี มเมียบ นั้น พระชันสา ได้ ถ้ สิบ แยก บั ย ทรง พระนาม พระบาท
สมเด็จ เสดจ์ พระ ไชย เษษฐ ฐา ชิราษ วามาริบัติ พระองค์ ยก อนัน
นาง ขจกักระ สัทธิ เป็น พระ ธรรมคเมษี พระนาม เป็น สมเด็จ
พระ ขจกักระ สัทธิ ๗๖

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระองค์ ของ ผู้เป็น พระ อนุชา นั้น ขึ้น
เป็น มหา อุโย ราช ฤศักราช ๑๑๐๐ สัมเรทธิศก มเมียบ นัก
ษัตริ แรม สัก้า ณ คุณ มาสา พุคฆวารสาร สัทธิ ม ไหวติ ใน สมเด็จ
พระ เรียม บรมนารถ บรมบพิตร ถวาย พระนาม เมื่ อชันสา ได้

สืบเจตน์ เรือก สมเด็จ พระรามธิบดี แล้ว พระองค์ ประสม
 สมเด็จ พระ ศรีธรรมราชา ผู้เป็น พระ ราชบุตร ยก อนันต เป็น พระ
 นาม สมเด็จ พระ เอกกระษัตริ เป็น พระ ราช บุตรี ของ พระอนุชา
 ผู้ร่วม พระ บิคา เคียว กัน มา เป็น พระชญา สมเด็จ พระ ศรีธรรม
 ราช แล้ว พระองค์ ถวาย พระนาม สมเด็จ พระ ประทุม ราช
 กนิบ เรือก เป็น สมเด็จ พระ แก้วฟ้า พระองค์ ประ สม ได้ยก อนันต
 องค์ บด ทรง พระนาม สมเด็จ พระอนุชติษัตรี ผู้เป็น พระ ภักคินี
 ษา เป็น พระ ราชบุตรี สมเด็จ พระ รามธิบดี เป็น พระชญา สมเด็จ
 พระ แก้วฟ้า มี พระ ราช บุตร องค์ หนึ่ง ทรง พระนาม อนันต องค์ ษา
 ถวาย พระ นาม อนันต องค์ทอง แก้ว พระองค์ ทรง ประสม สมเด็จ
 พระ อุไทย ราช ผู้เป็น พระ ภักคินี โย ได้ยก อนันต องค์ เกาทรง
 พระนาม สมเด็จ พระ มหา กระษัตริ ผู้เป็น สมเด็จ พระ ภักคินี
 พระ สักมา เป็น พระราช เทพี มี พระ ราชบุตรี องค์ หนึ่ง ทรง
 พระนาม อนันต องค์ทอง เมื่อ บั้นแมศ ราช ๑๑๑๑ สมเด็จ พระอุ
 ไทย ราช พระองค์ มีแม่ นาง หนึ่ง ชื่อ อนันต นาง รก มี พระราช
 บุตร องค์ หนึ่ง ทรง พระนาม อนันต องค์ ปาง มี พระ ราชบุตรี องค์ หนึ่ง
 ทรง พระนาม อนันต องค์มี หนึ่ง เมื่อ ครอง สมเด็จ พระ ศรีธรรม ราช
 เสกข์ ไป ณ กรุงศรีอยุธยา พระองค์ มีแม่ นางไทย หนึ่ง
 ชื่อ อนันต นาง รอด มี พระ ราชบุตรี สอง องค์ ทรง พระนาม อนันต
 องค์ หนึ่ง อนันต องค์ทอง หนึ่ง แล้ว มี พระ ราชบุตรี กับ สมเด็จ
 พระ ขัติยัตริ องค์ หนึ่ง ชื่อ อนันต องค์ แก้ว ทรง พระนาม เรือก สมเด็จ
 พระ โสภากะษัตริ ผู้เป็นที่ รักษา ไคร้ ชนม พระ ราช ญา ไทย ใน
 สมเด็จ พระ ราช บิคา ๗๖

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ แก้วฟ้า ได้ อยู่กับ สมเด็จ พระอนุชติ

มีตรี ไทห้าข แล้ว พระองค์ทรง พระประชวน สุรคก จึง พระองค์
 ถวาย พระนาม องค์นี้ เรียก สมเด็จ พระ ศรี สุริโย พันธ์ แล้ว
 พระองค์ ประสม ให้ยก สมเด็จ พระอนุชติยัตริ ผู้เป็น พระราช
 เทศ สมเด็จ พระแก้วฟ้า มา เป็น พระขจยา สมเด็จ พระ ศรี สุริโย พันธ์
 แล้ว พระองค์ ถวาย พระนาม องค์นี้ เป็น พระราชบุตร เรียก
 สมเด็จ พระแก้วฟ้า อีก พระองค์ ทรง ประสม ให้ยก องค์ นี้ ผู้เป็น
 พระราชบุตร สมเด็จ พระ อุไทย ราชจ แล้ว เป็น พระภักดินิชา
 พระ โยธกา เคียงกัน มา เป็น พระราช เทศ องค์นี้ องค์มี ธรรม
 ครรภ์ ธรรม พระราชบุตร สุรคก จึง สมเด็จ พระแก้วฟ้า พระองค์
 มีแม่ นางหนึ่ง องค์นี้ นาง ทา เป็น บุตร พระยา กลา โหมมั้น มีพระ
 ราชบุตร องค์นี้ ทรง สมภพ เมื่อ ปี จศก ราช ๑๑๑๖ ทรง พระนาม
 องค์นี้ กับ พระราชบุตร องค์นี้ ทรง สมภพ เมื่อ ปี ชวศ
 ศก ราช ๑๑๑๘ ให้ พระนาม องค์ ธรรม ๗๑
 ๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ ศรีไชย เศษฐา พระองค์ไม่มี พระ
 ราชเทศ มีแต่ พระแม่ นาง มี พระราช บุตร สอง พระองค์ ทรงพระ
 นาม องค์ โนนหนึ่ง องค์นี้ องค์นี้ ๗๑
 ๑ ฝ่าย องค์ โนน นี้ ทรง สมภพ ใน ปี จศก ราช ๑๑๐๒
 ถวาย พระนาม เรียก สมเด็จ พระราม ๗๑
 ๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ ศรีธรรม ราชจ บรมบพิตร พระองค์
 ทรง ราช ภาย หลัง ให้ สมเด็จ พระ อุไทย ราชจ ขึ้น เป็น พระมหา
 อุป ไช ราช เมื่อ ศก ราช ๑๑๐๐ สัมเรทธิศก มเมธ นักยัตริ มา
 ถึง ปี จศก ราช ๑๑๐๕ ได้ห้า ข ใน ปี นั้น เกิด น้ำ มาก ครั้ง นั้น
 สมเด็จ พระ มหากระษัตริ เกิดวิวาทกับ สมเด็จ พระ อุไทย ราชจ
 ผู้เป็น สมเด็จ พระ เรียม เพราะ สมเด็จ พระ เรียม ชอบ พระราช

อยุธยา นางห้ามคนหนึ่งชื่อ ชนิกเหมา สมเด็จ พระ มหา ธรรมิกรา
 บรมบพิตร จะ ห้ามปราบมิ ได้ ไม่สบายในพระ ไทย พระองค์เสด็จ
 ออก ไป อยู่ปลาย เขต แดนเมืองสนธิชุก เรียกว่า เมืองจำปริง จึงเจ้า
 ลาว รู้ข่าว แล้ว ได้มา เชิญ พระองค์ ไป อยู่เมืองลาว แต่มี ภัย มาถึง
 ปีเถาะ สักราช ๑๑๐๕ ปี พระองค์เสด็จ อยู่ เมือง ลาว ในปี
 เถาะ นั้น พระยานเรนทร์ เข้า เมืองน้ำตกก็ เป็นคน เก่ง กาจ
 คึกกำ เรินฆ่า ขวอนถึงตัว เป็น ไหญ่ เกือบ กล่อม ไสร่ ยก ไปถึง
 เถาะ โขง เบี้ยหม่มสอ สู้รบกับ ทบ ขวอน ในปี เถาะ นั้น ภายหลัง
 สมเด็จ พระ ศรี ธรรม ราช พระองค์ ทรง ราช ได้ ๑๐ ปี พระชันษา ได้
 ๕๗ ปี พระองค์ ทรง พระ ประชวณสุรคตกับ พระ ชนม์ ในปี เถาะ นั้น
 จัก แกรงว่า พระ เมรุ ยก พระสส เสรี แล้ว จึง นันดา พระมหา
 สัมพรราช พระ ครุฑ ขี้ เจ้า ศำ กะพะพะเฮก แล มุข มนตรี ทั้ง หลาย
 ถวาย ราช สัมบัติ แก่ สมเด็จ พระ รามาธิบดี พระองค์ ครอง ราช
 ในปี เถาะ นั้น สู่ มโรง สักราช ๑๑๑๐ ปี จึง เจ้า เมือง ขวอน โกรธ
 ให้แม่ ทบ ขวอน ภา พระสดา ยก มา รบ ชะนะ พระยานะ เรนทร์คก
 แล้ว เนา เรือรบ แดก ขึ้น ไป ถึง บรรทาย สะ แดก แดก ไป ถึง
 ค่าย บรรทาย พนม เพญ ค่าย เจ้า ศำ กะพะพะเฮก แดก ไป ถึง ค่าย
 บรรทาย มุข กำ พูล จน ถึง พระยา ฤา จึง สมเด็จ พระ รามาธิบดีกับ
 สมเด็จ พระ ราชบุตร กับ ภิกขินี โย พระ ภิกขินียา ขาดรา ออก จาก
 บรรทาย เพชร เสกข์ ไป กรุง ศรี อยุธยา ในปี มโรง นั้น ๗
 ๑ ฝ่าย กอง ทบ ขวอน ส่ง สมเด็จ พระ สดา มา อยู่ บน ค่าย
 นก สมเด็จ พระ ฤ ไทย ราชณบ้าน ข้าง ทวันตก บึงปลามา ได้ ๗
 เดือน จึง พระยา ภูริลา โหมอกพระยา สุวรรคา โภกยก กลับ มา
 จาก สมเด็จ พระ รามาธิบดี ซึ่ง ไป อยู่ กรุง ศรี อยุธยา พระยา

ทั้ง สอง มาถึงเมืองโพธิสัตว์ คึก อ่านนำ ไท่พล ออกทัพ มาสู้รบกับ
ยวนที่ทุ่งสาบ อี กาม แปล ว่า ทุ่ง วัน แกลบ อืด ยก ตาม ไถ่ ยวน มา
ถึงบ้านทวย เพชร

๑ ฝ่าย หนัก โองเอง ผู้เป็น พระอนุชา สมเด็จ พระ
สถานัน พระองค์ ประชวร สุโรคคน เมือง กะพงชะงัก จึง กองทัพ ยวน
นำสมเด็จ พระ สถานัน ออก กัดบง ไปเมืองยวน พระองค์ ไป สวรรค
ที่เมืองยวน นั้น

๑ ฝ่าย พระบาทสมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช บรมนาถบพิตร
รับ ชะนะ ยวน แล้ว อยู่ เป็น ไทใหญ่ ใน เมืองบวรทวย เพชร จึง ให้หน้
สื้อ ไป กราบ ทูล พระบาท สมเด็จ พระ พุทธเจ้า อยู่ หัว ใน พระ
บรมโกฏ กับ สมเด็จ พระ รามาธิบดี ได้ทรง ทราบ เห็น ความ
ทุก ประการ แล้ว พระบาท สมเด็จ พระ พุทธเจ้า อยู่ หัว ใน พระ
บรมโกฏ ครั้น ไซ้ ให้ สมเด็จ พระ ศรี ไซย เษษฐา ออก มุ่ง ถึง บวร
ทวย เพชร เสด็จ ไป ครอง ราช เมื้อศก ราช ๑๑๑๑ ศก มเสง นกัษัตริ
ทรง พระนาม สมเด็จ พระ ศรี ไซย เษษฐา ราช อธิราช บรมบพิตร
แล้ว พระองค์ ด้ พระบาท สมเด็จ พระ พุทธเจ้า อยู่ หัว เป็น เจ้า พ้าทะพะหะ
ตุศักราช ๑๑๑๒ ศก มเมย นั้น แต่ บันคา มุข มนตรี เกิดยก ช้าง เจ้า
พ้าทะพะหะ ออก แล้ว เขา เห็น ความ ชน กราบ ทูล สมเด็จ พระ ศรี
ไซย เษษฐา หา เหตุ ชุ แวง ว่า เจ้า พ้า ทะพะหะ ออก คิด กระบถ จึง พระ
ศรี ไซย เษษฐา ครั้น ไซ้ ไป ทมิณ กับ บันคา แยก จาม ยก ไป ล้อม จับ
เจ้า พ้า ทะพะหะ ออก

๑ ฝ่าย เจ้า พ้า ทะพะหะ ออก รู้ตัว ก็ หนี ไป ถึง ทุ่ง ศรี ยุกทชยา
แล้ว พระ ศรี ไซย เษษฐา จึง พระบาท สมเด็จ พระ พุทธเจ้า อยู่ หัว เป็น เจ้า พ้า ทะพะหะ
ตุศักราช ๑๑๑๓ ศก มเมย นกัษัตริ จึง พระบาท สมเด็จ พระ พุทธเจ้า

อยู่หัว ใน พระบรมโกศ รัชชูปการ ได้สมเด็จ พระรามามาธิบดี
กับ บัณฑิมา เจ้าเขมร ทูตองค์ ออกมา อยู่ เมือง พม่าเก่า

๑ ผู้ บ เจ้าฟ้าทะพระหะเอก เป็น พระกระษेत्र กับ เจ้า
ฟ้าทะพระหะ ออก ก็ ได้ แห่สมเด็จ พระรามามาธิบดี มา อยู่ เมือง
พม่าเก่าด้วย

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระอุไทยราช พระองค์ลา สมเด็จ พระรามามา
ธิบดีผู้เป็น พระ บวร ราชบิดา ยাত্রา ไปสถิตย์ อยู่ ณ เมือง นคร วัต
คิณสร้าง พระราชกุศล ฤๅศิวราช ๑๑๑๒ ศก วอณิกษัตริย์ นั้น
เจ้าฟ้าทะพระหะเอก เป็น พระกระษेत्र หา เหตุ ขอบาก ได้เป็น ไฉน
คิดกำ เรือ ใช้หมื่น พรหมบุตร ไป ชักชวน สีสลวค อยู่ ณ เขาชโฆล
ได้ยกกองทัพ ไป ล้อมจับ พระศรีไชยเชษฐา เหตุ ขอบาก ได้ราช
สมบัติถวาย น้ำของตน สมเด็จ พระรามามาธิบดี พระองค์ทรง
ทราบแล้ว กริ้วว่า พระกระษेत्रเอกเป็น กระบดต่อแผ่นดิน พระองค์
ได้ล้อมจับ ว่า พระกระษेत्रเอกที่เขากำ แรงพนมชरण

๑ ฝ่าย สีสลวค นั้น ตั้งตัวเป็น องค์ของว่า เป็นเจ้า แล้ว
สีลวค ได้คนผู้หนึ่ง มีชื่อ ท้าว ขาค ตั้ง ให้เป็น องค์คูลีราช
ได้รู้ แกร่กันลับทนาย กไฟร์ พล สามพันเศษ เข้ามา ถึง บ้านคีตะ กระ
บือข้างตวันตก ณ กรุง ภาไชย พระศรีไชยเชษฐา ราชโอรส พระ
ยาพิศนุโลภ ยับให้ เป็น แม่ทัพ คุมไฟร์ พลยก ไปสู้รบกับ ทับสีล
สวคกับ องค์คูลีราช ตำนทานกับ สีสลวค กับ องค์คูลีราช นั้น
ไม่ได้ จึง ทรส ไซ้พระยาไพวิสาละ ราช องค์ยก ไปช่วยรบ รังกับ
ไว้ หมื่น พรหมรู้ข่าว ว่า สมเด็จ พระรามามาธิบดี ล้อมจับ พระกระ
ษेत्रเองผู้เป็น บิดา ของตัว ว่าตาย แล้ว หมื่น พรหมภาคกองทัพ
สีลวค ยกหน้าลับ ไปเมือง พม่าเก่า ครั้น นั้น สมเด็จ พระรามามา

ฉิบคี พระ ศรี สุริโย พันธ์ุ พระ แก้ว พู่ พระองค์ทรง ยก โพร
พล ออก มา รบ มี โขบ ชะนะ จับ ได้ สัตว์ สวท กบิ ของ ศักดิ์ ราชา ไร่ ทรง
พระองค์ นำ ออก มา ถึง ไร่ รทาย เกษร ถวาย พระ ศรี โขบ เชษฐา ผู้
เช่น พระ ภาคินิโย ๆ ให้ นำ สัตว์ สวท ของ ศักดิ์ ราชา เสีย แล้ว พระ
องค์ มา สททศย อยู่ บรรทาย เพชร ใน ไร่ รอก นั้น ๗

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ อุ โทย ราชจ พระองค์ สถิตย อยู่ นคร
วัก คิท ทวัง พระราช กุศล ๑๑๕ ศก รกานัก ษัตริ
ได้ สอน บิ พระ ชันสา ได้ ๕๕ ปี พระองค์ ประชวน พระ ออก ที่
ข้าง ขวา บิน ทม ใน พระ บิต ถิสุ แพททย์ รัชยา ไม่ ทาย พระ องค์ สรุ
คก ใน เค็ดน ๕ ไร่ กอ จึง สมเด็จ พระ รามา ฉิบคี ผู้ เป็น พระ
บวร ราช บิตา พระ องค์ ศรัส ใช้ มุข มนตรี ได้ นำ พระ สท สม

เด็จ พระ อุ โทย ราชจ ผู้ เป็น พระ ราชบุตร แต่ เมือง นครวัก มา ถึง
บรรทาย เกษร จึง ตรี สตั้ง ได้ ยก พระ สท ใน ปี จอ นั้น ศักดิ์ ราชา ๑๑๖
สัม เรทธิ แล้ว จึง ตั้ง พระ นาม อนิก องค์ คน ผู้ เป็น พระ ราช นก ไค
เรียกว่า สมเด็จ พระ อุ โทย ราชจ เหมือน พระ นาม สมเด็จ พระ
บวร ราช บิตา แล้ว พระ องค์ ได้ ตั้ง สมเด็จ พระ ศรี สุริโย พันธ์ุ เป็น
พระ มหาอุปราช ๑๑๗ ศก กุณ นก ษัตริ สมเด็จ

พระ ศรี โขบ เชษฐา พระ องค์ ทรง ราช ได้ ๗ ปี พระ ชันสา ได้ ๕๖ ปี
พระองค์ ทรง พระ ประชวน สรุคค คับ พระ ชนม์ ๑๑๘ พระ สท เสจ แล้ว
จึง พระ มหา สัม ราช พระ ราช ครุ ปุ ไรศิกย์ กับ บันคา มุข มน ตรี
คิต พระ ้อมกัน ถวาย ราช สม บัติ แก่ สมเด็จ พระ รามา ฉิบคี ๆ พระ องค์
ครอง ราช เมื่อ ศักดิ์ ราชา ๑๑๙ ศก ชวค นก ษัตริ ๑๑๙
ศก ฉตุ นก ษัตริ จึง สมเด็จ พระ ศรี สุริโย พันธ์ุ ผู้ เป็น พระ มหา อุป
ราช ได้ มา ถอบ นำ สมเด็จ พระ อุ โทย ราช ๗

๑ ฝ่าย พระวร อัญญาทอย พระเสนาหา อัญชิตตนิกร พระองค์
หนี ไปในเพลา กลางคืน เดินทาง บก ไป เมืองเข็ม

๑ ฝ่าย พระษัตริ อัญชิต อวง ภา พระ แม่ นางกับ หญิง พระ
สนม ลง เรือ หนี ไป ถึง เมือง ตระ นม เสก แปล ว่า บ้าน นก แก้ว จับ
ครี้นั้น สมเด็จ พระ โส ทัก ญ เมือง เข็ม มีความ ยิน รัับ เขา
สมเด็จ พระ อุ ไทย ราช ไป ถึง เมือง เข็ม แล้ว สมเด็จ พระ อุ ไทย
ราช ขอ เอา สมเด็จ พระ โส ทัก เป็น พระ บิดา เลี้ยง จึง สมเด็จ
พระ โส ทัก ใช้ พระ ยา โทษา ลา พระ ยา โน เสข รุ คอก กับ พระ ยศ เป็น แม่ กับ
ศอว ไพร พล ยก มา ถึง รม ใต้ เมือง ตวัง เมือง ประทาย มาศ เมื้อ ไพร กยา ศ
เมือง นคร สับ กิน เมือง บาก เมือง สำ โรง ทอง ตลตค เข้า ไป ถึง สู้ รม กับ ทับ
สมเด็จ พระ ศรี สุริ โย พิน ุ ซึ่ง เสก จ์ สติ กย อยู่ เมือง บรรทาย เพชร

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ อุ ไทย ราช ภา สมเด็จ พระ โส ทัก
คิด เลย ไพร พล สกล โย ยา ตรา ออก จาก เมือง เข็ม ตาม กอง ทับ
มากาย หลัว ถึง เมือง กะ พง ตระ สัก ลง เรือ พระ ที่ หนี เป็น การ เรว
มา ถบ กับ ทับ พระ ษัตริ อัญชิต อวง นำ เสก จ์ กลับ ขึ้น มา ตาม แม่
หนี เข็ม มัจ รุก ที่ ขึ้น มา ตาม ล่า แม่ หนี เข็ม มัจ รุก บันดา ฉว
นา ขรว ไว้ ถัก ใต้ เป็น อัน มาก ก็ ไป ถึง บ้าน นพรก บ้าน อำ เป็น
บ้าน ใต้ กวิน บ้าน อัน ลง สาร ใต้ มา เป็น เมือง ขึ้น ทุก ตำบล ยก ทับ มา ถึง
พนม เพญ

๑ ฝ่าย ทับ สมเด็จ พระ ศรี สุริ โย พิน ุ ถ่า ดอย เข้า มา ถึง
ค่าย พวก พล หนี กระ จัก กระ จาย จาก กัน

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ แก้ว พ้า พระ องค์ ตก ใจ ถลัว ว่า เขา จะ คิด
ทำ ร้าย เสก จ์ หนี ไป อยู่ วัค สะ แบง แปลง ด้ว เป็น สงฆ พระ ศรี สุริ
โย พิน ุ ด้ว เป็น พระ มหา อุป ราช ตก ใจ ถลัว หนี ไป เมือง ไพร กระ ติ

พระอนุชชาติมิตรี สมเด็จพระองค์ของนักองค์โนนนักองค์ซี
 เอย จากประทายเพชร เสกข์ ออก ไป อยู่ เมือง โทธิสัถว ที่กับ
 ระวีร์รักษาพระองค์ในปี ๑๑๑๘ นั้น สมเด็จพระราม
 ธิบตี ผู้เป็น สมเด็จพระ โยงกั พระชัน สักได้ ๗๗ ปี พระองค์ทรง
 ประชวรสิ้น พระชนม์ อยู่ ณ เมือง โทธิสัถว ลูกเล็ก พระศัพเสวร์ แล้ว
 จึงมีบิดา นายกับ นายของ สมเด็จพระ อุไทยราช ยกมารบชนะ
 สมเด็จพระ อนุชชาติมิตรี สมเด็จพระองค์ของ ๆ เสกข์ เอย
 ไป อยู่ ปรกอบ เขตแดน เมือง โทธิสัถว ชื่อบระวีร์ข้าง เอย ออก
 ไป พรลือชัน

๑ ฝ่าย นักองค์โนน กับนักองค์ซี นี้จาก เมือง โทธิสัถว
 ข้าม ไป อยู่ เมือง สักขุ ตั้งแต่ พระบาท เอย โสโย อยู่ จึง มีกับ นาย
 ของข้าง สมเด็จพระ อุไทยราช ยกขึ้น ไป ล้อม จับ ได้ สมเด็จพระ
 พระ อนุชชาติมิตรี กับ สมเด็จพระองค์ของ นำ มา ข่า เสว ที่ เมือง
 กะพงชนะ นัง เสวร์ แล้ว จึง สมเด็จพระ อุไทยราช ได้ พระ ชะ
 นะ สง ความ มุ เป็น พระบาท เอย โสโย ยก ไป รบกับกับ พระบาท เอย
 โสโย จับ พระบาท เอย โสโย ได้ ให้ ข่า เสว แล้ว ล้อม จับ ได้ นัก
 องค์ซี กับ มา รวบรวม พระ อุไทยราช ๆ ให้ ข่า เสว

๑ ฝ่าย นักองค์โนน ผู้เป็น พระรามราช นั้นยังตั้ง
 จัง อยู่ใน กรุง ขุน นาง คนหนึ่ง ชื่อบ พระ ปาง ลอบ เข้า ไป แหก กรุง
 ภาหนี ไป กรุง ศรี อโยธยา จึง สมเด็จพระ อุไทยราช พระองค์
 ขึ้น ทรง ราช ณ เมือง ประทาย เพชร เมื่อ สักราช ๑๑๒๐ สมเด็จพระ
 ศกขานนักมิตรี พระชัน สักได้ ๗๐ ปี ทรง นำ สักขุ ทรง พระ เกษ ทรง
 พระนารายณ์ ทรง พระ ชรรค์ ทรง พระนาม พระบาท สมเด็จพระ
 นารายณ์ ราชวิจิตร มา ชิด ได้ พระ ศรี สักขุ โย พัน อุ บรม ศรี น ร

มหาจักรี พรวรที่ราชบรมนารถ พระบาทบรมบพิตร เสกข์สถิตย
 ประดิษฐานที่พลวรัตนราช โอ กายเจตติ วรณษย์ อ่างกรง กำพูจ
 มหา อินทปัต นครบวรวิวัฒ วิเทก เอกราชชัศิยามหาธิปัติน รั
 นรินทร อิศโรคม เรมราช วิสุทธ วิคฤต เจตติวงษ ทรง พลา ภูภพ
 องค์ อรรค ราช มหา มหินทร นรนาถ พระบาทบรม เพ็ญ
 วิชิต วิไชย ไถล อุดม บรม ตะเกี ณะการ เสกข์มี พระ ราชหญไทย
 ประ กอบ โศภ โส ภณ เจตสิก เสกข์มี พระ ราชหญไทย
 ไทยทาน มีเมตากรุณา มุฑิตา อุกฤษฏ กุศล ธรรมจำ คัด อก อัญ
 บำเพญเน ใน พระ สัมณะ วิษัณากกรรม สฐานเวิน สฐาน อุกฤษ
 เวน จากเวร่า ที่ทำ บาป ธรรมที่ สืบ สืบ ให้ สิ้น จาก พระ องค์ เสกข์
 ทรง พยายาม ตาม ทศ พิศร ราช ธรรม อัน มหา ประ เสริฐ ยังเกิด ใน
 พระ ไตรย เหตุ กุศล สนิท สักขา ง่าย พระ ราช ทรัพย์ ประ กอบ บูร
 ณะ มหา รตน ไตรย ทั้ง สาม พระ องค์ ทรง พระ ราช สักขา พระ ราช
 ทาน แก่ สมณพร หมดมา หารย ภาย ก่า สด ทุรคค ทุภ ประ เกศ
 ก่า พร้า ทุภ ขวาก ล่า บา จาก ที่ ล่า เนา มา พึ่ง พระ บรม โพิธิ สัม ภาร
 หารมี นั้น เปเน เนก อนันต์ จะ คณนา ไม่ ได้ แล้ว มี พระ
 พระ ราชหญ ไทย ทรง พระ กรุณา ไปรด ให้ โอ จาก สัม สอน บำเพญ
 มนตรี เสนา ตรี ไหญ่ น้อย อาณา ประ จร ราช ฏูร ให้ พ้น จาก ทุ
 จริต กรรม ให้ ใต้น้ำ คน ออก จาก โภข จตุรา ภาย ให้ พ้น จาก
 ทุภ ข ถึง บำ ม สุข ทั่วย ผล กุศล ของ ตน ต่าง ๆ พระ องค์ ทรง พระ กะ
 ตัญญู อะตะเว ที่ มี พระ ภาระ มล เจตนา ปราร ณา ใน อนาคต ให้ ใ
 ทรัส แจ้ง บำเพญ สัน เพช สัม เระ ธิ เป็น พระ พุทท เจา องค์ หนึ่ง ไปรด
 สักข เหมือน สุวรรณ เพศรา มหา รตนร อก อุดม ไหญ่ แจ่ม แจ้ง หาก ล้ว
 เกรง ชึ่ง รล ออก ใน ส ครน นั้น ไม่ พระ ฤดี ราช ๑๑๓๑ ศก เภา ะ นิกษ ร์

จึงว่าเจ้ากรุงลาวได้นำ พระธัญญ์ สมเด็จ พระ มหากระษัตริ ผู้เป็น พระ
 บวร ราช มาร ภาวมาถวาย พระองค์ เสกข์ ทรงสร้าง พระ ราชกุศล
 ตั้ง พระธัญญ์ ขนปรีชา สาททำบุญ สนอง คุณสมเด็จ พระ บวรราช
 มารดา เสกข์ แล้ว จึง แห่ พระธัญญ์ ไปบิณฑุ ไว้ใน พระเจดีย์ใหญ่
 ขนเห็นเขา พระ ราช ทรัพย์ ประทับ การ พระ ราชกุศล จนสำเร็จ
 แล้ว ลุศักราช ๑๑๒๒ ศก มโระ นัก ษัตริ วาระ สุกกร แรมค่ำหนึ่ง
 กติกะมาลา ทรง พระ เมตตา จึง นาม นัก นาง วง เวียงกว่า นักนาง
 มาลาบุบ ผาวก็ เป็น ที่รัก ร่วม ราช ฤไทย ใน พระบาทบรมบพิตร
 ลุศักราช ๑๑๒๓ ศก มเสง นัก ษัตริ พระวงษ ลาว ชื่อ กวัน อนุ
 เมือง สทิง แตรง เกี้ยว นี้ เรียกว่า ชื่อ แตรง ได้ เป็น พระ ศรี ใจบเซฐ
 เหตุอยาก ใคร ได้ ความ ชอบ จึง รัศ ส่า อาง นัก นาง แล้ว ประทุม มา
 ผู้เป็นบุตร นำลง มา จาก เมือง สทิง แตรง เข้า มา ถวาย พระบาท
 บรม บพิตร สถิตย อยู่ เฝ้า แหน พระ องค์ ไท้ สาม เดือน เสกข์ ไม่
 อก พระ ไทย บุตรี พระวงษ ลาว กวัน นั้น พระ องค์ จึง ได้ ส่ง
 กลับ ไป เมือง ลาว ลุศักราช ๑๑๒๔ ศก มเมียบ นัก ษัตริ พระองค์ ทรง
 พระ ราช ลักธา กับ พระ มหา สังฆ ราช รูปหนึ่ง ทรง พระนาม สมเด็จ
 พระ สุนธธาธิบที่ ๆ นั้น เคิม ชื่อ ปรุ ม สถิตย อยู่ วัด พระ วิหาร สะแบง
 รุแจ้ง อรรถแปล ในคำ ถิ่น พระ ไตร มีฎก ทั้ง สาม ไม่ ะคจ้อง
 เสกข์ ทรง หนี ถือ นักหนา ให้ อาราทนามา เทศนา ถวายทุก
 วัน ธิบสถศีล แล้ว ได้ จำ พระราช ทรัพย์ ประคัม จัก บั จ ใจบ ไตรย
 จิวร บุษ พระ ธรรมเทศนา แล บุษ พระสงฆ์ บำ รุ พระพุทธร สาศนา
 ได้ รุ่ง เรือง ประ โภ ใน แผ่นดินศุข โศ เณนี้ ลุศักราช ๑๑๒๕ ศก
 มแม่ นัก ษัตริ พระองค์ ออก ทรง พระ นวช จำ พรรษา อยู่ ณ วัด เกาะ
 จิน ไท้ สาม เดือน จน นาม มุข มน ตรี บวช ตาม เสกข์ เสกข์ ทรง

พระเจ้าตากเป็นบุตรจีนหัยหงษ์อยู่ในกรุงศรีอยุธยา ล้อบฆ่าต๋มมา
 พม่าหนีกระจักกระจาย จึงตั้งตัวขึ้นเป็นเจ้าในกรุงศรีอยุธยา
 ใช้ข้าหลวงนำศฤงคาร มาทูลพระบาทบรมบพิตรให้ทรงคิด
 ทำดอกไม้เงินทอง ไปถวายพระเจ้าตากให้เป็นทงพระราช
 ไม้ตรี ตามจาริตเหมือนแต่โบราณ พระบาทบรมบพิตรพระองค์
 ทรงจินตว่าพระเจ้าตากนี้เป็นราชบุตร บุตรจีนหัยหงษ์ตั้งตัว
 ขึ้นเป็นกระษัตริ์ จะให้เรา นำดอกไม้เงินทอง ไปถวายอย่างไร
 เสนจะ ไม่สมควร พระองค์ไม่ยอมเป็นเมืองขึ้น แล้วบั้นดา
 ข้าหลวงทั้งนี้กราบถวายบังคมลาถาอินกลับไป ทูลพระเจ้าตาก
 ตามเนื้อความนั้น พระเจ้าตากก็กริ้วนัก จึงตรัสใช้พระเจ้าอยู่
 หัววังหน้าเมืองยังเป็นพี่เจ้าพระยาสุรศรีเป็นแม่ทัพใหญ่ ไท่นำ
 สมเด็จ พระรามอินทราแม่ทัพแม่กอง ครองไพร่พลออกมา
 ถึงเมืองพระมหาศรวิค จึงพระบาทบรมบพิตรผู้เป็นเจ้าศรี
 ใช้พระยากลาโหมปาง ส่นองตั้งพระเนตรพระโอบดูเป็นแม่
 ทัพใหญ่นำไพร่พลออกไปต่อสู้ รมมิได้พระยา กลาโหมปาง
 ก็ตายในท่ามกลางศึกไพร่พลแตกหนีกระจักกระจายไป จึงกอง
 ทัพไทยมิใช่ช้ชนะแล้วกลับคืนไป บังกรุงศรีอยุธยา ครั้งนั้น
 พระบาทบรมบพิตรทรงพระเมตตาหนักองค์ธรรม ผู้เป็นสมเด็จ
 พระราชบุตร สมเด็จ พระแก้วฟ้า ยกขึ้นเป็นสมเด็จกระมหา
 อุปราชบรมบพิตร ฤกษ์กวรช ๑๑๓๓ ศก ขานนักษัตริ์สมเด็จ
 พระโสภิตผู้เป็นใหญ่ในเมืองเขมม คิดตามอำนาจใจด้วย
 ความโลกเจตนา เหมือนทัพละแค้นเข้าทัพเพลิงตะเจิงใจเกณฑ์
 ไพร่พลในแขวงเมืองบรรทายมศ เมืองศรีขรภูมิเป็นกองทัพ
 ไปจับคนเมืองทุ่งใหญ่เมืองจันทบุรี จึงพวกกองทัพไทยออก

ออก มาสู่ รบ ชะนะ แม่ ทับ แม่ กอง สมเด็จ พระ โสภิต หนี กระจ
จก กระจ าย ถอย ทับ กลับ มา เมือง เข้ม ม เมือง ศัก ราช ๑๓๓๓
ศก เภาะ หนี กระจ * พระเจ้า ตาก ดิถ จัก เถนท ไพร์ พล ให้ เจ้า พระ
บางม ราช เปน แม่ ทับ ใหญ่ ยก มา ถึง เมือง บาง คาง ตาม ทาง บก
ถึง เมือง นคร วัค บัด ของ เจ้า มา ถึง เมือง โพิธิ สักว ๗๕

ฝ่าย พระ เจ้า ตาก จึง จัก ทับ เรือ จัก เกรื่อ ง สำ รั บ ศัก
ใช้ ตำ เภา เพศ ราว นาวา ใหญ่ น้อย นำ สม เเด็จ พระ ราม มา ถึง เมือง
เข้ม ม มา รบ ได้ พระ โสภิต หนี กระจ จัก กระจ าย ไป อยู่ เมือง ตัก เขมา
จึง คน นำ ช่าว เข้า ไป กราบ ทูล พระ บาท บรม บพิตร ๗ ทราบ ความ
ทุก ประการ แล ้ว พระ องค์ ก็ ภา พระ ธรรม เหม ย์ กับ บัน ฑา หนี ง
พระ สนม กับ บร ีวาร ขอย หนี ง ออก จาก พระ ราช มณ ฑั ยร มา
ถึง ทำ ชัน ษุ บต พระ ที่ หนึ่ง นาวา ลี ลา ชา ตรา ออก จาก ค่าย บัน ฑา
คร ีว ราช ภูร ทั้ง หลาย หนี ลง เรือ คาม แห่ พระ องค์ ลง ไป ถึง เมือง
ตะ โลง โขด บัก ัน เจิง หน แห่ คร ีว บาง พวก ก็ แวะ เวิน ษ ช่อน อยู่ ใน
เกาะ มี กะ สะ ัน ลง ระ ลือ ว่า วั ง ไม้ ก็ มาก ชวน หนี หนี ไม้ บัก ัก
เป น วั วั ประ ชุม อยู่ ล้อม เข้ม ม ตะ แยก ๗๕

๑ ฝ่าย พระ เจ้า ตาก กับ สม เเด็จ พระ ราม หนี เมือง เข้ม เม แยก
สำ เรช ี แล ้ว จึง พระ องค์ ัก ทับ เรือ เข้า มา ถึง พนม เพญ ุ ออก
ไป ทเล จะ ราช เข้ม เม อก คาม เข้า ไป จับ เหา ฐู สว กับ ทาย ขอย
หนี ง เขา ทร ี ย ลั ้ง ของ บัน ฑา คร อบ คร ีว ที่ เข้า ช่ม ช่อน อยู่ หนี ง
มี กะ สะ บัน ฑา อก ทับ โท ย บ้าง ก็ อก ลง ไป คาม คร ีว หลว
ถึง เมือง เข้ม เม ุ จพ ัน ใน เพลา กลาง คัน พบ กับ ทับ พระ าย ม ราช
ทอย ัก ัน คร ีว อยู่ ภาย หล ี ก็ ตก ไม้ ทำ ค่าย เรือ แ่ง สาย เรือ แ่ง ทราย
ถอ ใต้ ัน วั รบ วั บ กับ กอง ทับ โท ย ณ เข้ม เม ุ จพ ัน ถอ ใต้ ประ ๕

ประ ทัง อยุ่ ครึ่ง นั้น เจ้า เวียง ค นาม ทรวง เมตา ทวีต ไซ้ องค์ ยวง ฝน
แม่ ทับ ไทใหญ่ ยก ขึ้น มา ถึง ทับ พระยา ยม ราช ทอช ช่วบ รน
มี ไซย ๕๕ ะ ะ

๑ ฝ่าย กอง ทับ ไทย แพ้ ทอช ทับ กัด บิ้น ไป กรุง ศรี
อยุธยา ไว้ แด่ ไทย ๕๐๐ ให้ รักษา สมเด็จ พระ รามคำว ย์ เมือง
กำปอก เกลี่ย กล่อม บันดา ราชกูร เมของ บรรทาย มาศ เชิง กระ
ชุม ได้ พระ ธิม มุจ จัก เป็น ทับ ยก มา ถึง เมือง เมื่อบม ระกา จึง พระยา ยม ราช
ทอช ให้ จัก ไพร่ พล ยก ไป ตั้ว รบ กับ ทับ สมเด็จ พระ ราม ๕๕

๑ ฝ่าย ทับ เจ้า พระยา ยม ราช ไทย ยก ไพร่ พล มา ทาง ยก
ถึง เมือง นครวัด บัด ของ ล่วง มา ถึง เมือง โทธิสัถว กวาด บัน
ดา ครอบ ครว ราชกูร เขมร หนุ่ม เขมร สว นำ ไป กรุง ศรีอยุธยา
ประมาณ ได้ ๑๐๐๐๐ เสศ ที่ ภาย ที่ ออก เข้า บ้าง สิ้น คน จาก บ้าน เมือง
เกิด กุฎี ไทใหญ่ ใน มี เภา ะ เต็น ช้าย เต็น ยี่ ลุง ถึง เต็น สาม หน พระ
เจ้า เสส ธิ สุรคค พระบาท บรม บพิตร ลา เจ้า เวียง ค นาม ยาวรา
ออก จาก บัด ชัย เจ็น ทะ โลง โศค เลย เข้า มา สถิต อยุ่ แพรก
มัก รัน โศค ว่า คด ของ ปาก หนู ๕๕

๑ ฝ่าย เจ้า เวียง ค นาม ทวีต ไซ้ องค์ ไทย จีน เป็น เขาช อ
มา อยุ่ ประ ธิ จำ รักษา พระบาท บรม บพิตร ละ คัก ราช ๑๑.๓๖ ตก
มโรง นัก ยักร พระบาท บรม บพิตร เสศ ไซ้ ไป สถิต อยุ่ แพรก
๕๕ ประ ธิ ว่า คด ของ วาง เชื้อ อก หนึ่ง พระ องค์ ทรง พระ จันดา เมตา
กรุณา บัด ภา อาณา ประช ราชกูร พรัก พราก จาก ที่ อยุ่ เพราะ คัด ย
เกิด รบ กับ กอง ทับ ไทย ฐ ยก มา ทำ ทุก ไซ้ ได้ ทุก เมือง ฝ่าย ค้าง ครวัน
คค ไซ้ สมเด็จ บรม นารถ พระบาท บรม บพิตร ทรง พระ ราช กาว ธิ
ไซ้ พระ องค์ นัก ทวง ผู้ เป็น สมเด็จ พระ องค์ แก้ว ให้ ไป เป็น ทาง

พระราชไมตรีผูกจากับแม่ทัพแม่กองไทย ไห้ยกเสด็จเข้า
 รมกันเอนกกับอาณาประชาราษฎร์ด้วย แม่ทัพแม่กองไทยดี
 ชินยอมพร้อมใจแล้ว นำพระองค์แก้วเข้าไปถึงกรุงศรี
 อยุธยา ขึ้นกราบทูลแก่พระเจ้าตากตามสมควร จะขอเป็น
 ทางพระราชไมตรีตามธรรมเนียมแต่โบราณ ครั้นนี้พระเจ้า
 ตากไม่วัวใจไม่เชื่อ แล้วให้ทำโทษองค์แก้วไว้ทุกทนต์ทุก
 เวทนาอยู่ในไซร์ทรวน ฤๅภิราช ๑๑๓๕ สกมเสงนักษัตรพระบาท
 รมบพิตร พระองค์มีแม่นางหนึ่งชื่อนักนาไสย มีครรภ์ได้สาม
 เดือนสมทบพระราชบุตรองค์หนึ่ง ทรงพระนามนักเอง จึงพระ
 องค์เปลี่ยนชื่อแพกกับปรีดิ์เรียกว่าแพกเมี้ยนเสง ฤๅศักร ช
 ๑๑๓๖ ศกเมี้ยนนักษัตร พระบาทบรมบพิตรพระองค์ไปสถิตย์
 อยู่ที่บ้านจีน ครั้นนี้พระเจ้าตากสงไสยในพระหฤไทยไม
 ้วใจ พระองค์แก้วเกลียดไม่ชื้อตรง จึงพระองค์แก้วให้คน
 มากกราบทูลพระบาทบรมบพิตร ขอมาดากับภรรยาบุตรเข้า
 ไปถึงกรุงศรีอยุธยา ครั้นนี้พระเจ้าตากเชื่อว่ชื้อตรงจึง
 ให้ออกองค์แก้วออกจากไทย ทรงพระเมตตาโปรดให้ขึ้นเฝ้า
 โไทยปรกติ

๑ ฝ่ายพระบาทบรมบพิตร เสด็จทรงพิราวีณาเห็นว่า
 สมเด็จพะรามทำสงครามทั้งนี้ด้วยหยากได้ราชสมบัติ แต่
 บิดาอาณาประชาราษฎร์วิบากล้มตาย เป็นอันมาถึงเพียงนี้
 ควรเราจะมอบเวนราชสมบัติถวาย สมเด็จพะรามตามใจ
 ประสงค์ เอนกอาณาประชาราษฎร์ทุกประเทศจะได้ความสุข
 ไม่เกิดทุกข์โงยสืบไป ทรงพระจินดาเห็นอย่างนั้นเสด็จจึง
 เสด็จให้บัณฑิตาพระมหาสังฆราช พระราชครูปู่โหวัดสมศรี

ใหญ่ น้อย มาชุมนุมพร้อมกัน เหมือนอย่าง พระองค์ ทรง
 พระจินดา แจ้ว ฤๅษีราช ๑๑๓๗ ศก มแม่ นกษัตริ์ จึง พระบาท
 บรม บพิตร ทรง พระคำ รัศมี ได้ พระมหาสังฆราช พระ มหา
 พหรมุนี เติม ช่อ หลง หน้า พระ ราช ไม่ ตรี ไป แด เมือง กำปฤค
 เข้า มา ถึง เมือง บรรทกย เพชร แล้ว ถวาย พระ พร สม เ็จ พระ ราม
 จึง เสก ร์ มอ ป เวณ ราช สม บั ตี ถวาย สม เ็จ พระ ราม ผู้ เป็น พระ
 มนุจ พระ ทวด เคื่อ กนิ์ จัน เสวย ราช สม บั ตี ทรง พระ นารายณ์
 ทรง พระ ขวรงค์ ทรง พระ นาม เรียก พระ บาท สม เ็จ เสก ร์ พระ
 ราม ราช ธิราช บรม บั ตี

๑ ฝ่าย พระบาทบรมบพิตร ผู้เป็นสมเ็จพระเรียม นั้น
 พระองค์สถิตย อยู่เป็น มหาอุปราช พระองค์แม่ บันดา ชุน
 นางสำรับที่ ทรง ราช มาก น้อยเท่าใด นั้น ถวาย พระ ราม
 ราช

๑ ฝ่าย ชุนนางสำรับที่ พระ มหาอุปราช นั้น พระองค์แม่
 ไปให้สมเ็จพระมหาอุปราช

๑ ฝ่าย ชุนนางสำรับที่ สมเ็จพระมหาอุปราช นั้น
 พระองค์เขาไว้ให้ อยู่เฝ้า แหนรักษา พระองค์โดยปรกติ พระองค์
 ทรงราช มาแต่ บั ชาน ถึง บั มแม่ พระองค์เวณ ราช สม บั ตี ถวาย
 ถวายสมเ็จ พระ ราม ราช นั้น ได้ ๑๔ ปี พระชันษา ได้ ๓๓
 ปี ฤๅษีราช ๑๑๓๘ ศก วณ นกษัตริ์ พระองค์ตรัสสั่งให้
 ช้างหล่อบันนมเรียมเขญจรง กับ เครื่องทำศึกไว้ให้ ตั กิน คำ
 หล่อกุ กระสุนโดย เรว ให้ ตักไม้ ทำ ค่าย ที่ เมืองพนม เพญ มุขกัว
 พูล พระองค์ไม่ เชม จัน แก่ เมือง ขวน ท่วง เมือง ขวน ชวน เกิด
 ตักกับ นก ไพร ใก เซิน ทั้ง ทั่ว จัน เป็น ใหญ่ เกล็ด กั ล้อม บันดา

ราษฎรพร้อมแล้ว ขวนสองคนพี่น้องนั้นผู้พี่ชื่อตึก องค์อินทร์
น้องนั้นชื่อตึกองค์เดิม อยู่เมืองโกกฏ ขวนขวาย เกณ ไพร่พล
เจ้าเป็นกระบวนทัพ ยกไป ต่อรบกับเจ้าเวียงค นามที่เมืองเวี ๗๕

๑ ฝ่าย องค์จะแจ้งเป็นใหญ่ อยู่เมือง ไส้จันตั้ง กอง
พิทักษ์ รักษาบ้านดา ราษฎร ให้มา กราบทูล สมเด็จ พระราม
ราชขอเสด็จกับ ไพร่ พล ได้ไป ช่วย รบกับโก เซิน นั้น พระองค์
หา ให้เสด็จกับ ไพร่ พล ไม่ จึง องค์ จะแจ้ง โกรธ พระราม ราช
ยกบ้านดาเสนา ไพร่ พล มาถึงค่าย จะ โวยจิงว่า ว่า แผลม ทำเคย
บัง อาช้ ข้ามฟาก พนม เพญ ชึ่ง ระคม รบ กับ ทัพ เขมร สมเด็จ พระ
มหา อุป ไช ราชบรม บพิตร พระองค์ ก็ก จะดอบ ไป สถิตย์ อยู่
แพรกล้ำ โรง แสน พระ ราม ราช ก็ แห่ สมเด็จ พระมหาอุป
ไชราชผู้เป็น สมเด็จ พระเริ่ม ไป ถึง แพรกล้ำ โรง แสน แล้ว
พระองค์ ลา กลับมาสถิตย์ อยู่ พระ รา รมณ เค็ชร ๗๖

๑ ฝ่าย ทัพ ขวน รบกับ ทัพ เขมร ในเค็ชชี่ ยี่ ี่ วอกตั้ง สู้
รบไม่แพ้ชนะกัน กองทัพ ขวนก็กลับ คืน ไปเมือง ขวน ดุคักราช
๑๑๓๕ ศก ระกา น้า ษัทร พระยาบรรณายกชู้ได้เป็น เป็น พระ
ยาวิบูล ราชคิคคค ทูล สม เ็จ พระ มหาอุป ราช ว่า จะ คิค ดอม
ฆ่า พระ ราม ราช ปรานา จะเอา ราช สมบัต้ ถวาย สมเด็จ
พระมหาอุป ราชหา งาม ี่มี แล้ว พระยาวิบูล ราช ตก ใจ กลัว
กลัว ทั่ว คิค คิค แล้ว กลับ ไป ทูล สมเด็จ พระ ราม ราชว่า สม
เด็จ พระ มหา อุป ราช คิค กระ บด ต่อ พระ องค์ ชึ่ง ครัส ไซ้
พระยาวิบูล ราช ดอม ฆ่า สม เ็จ พระ มหาอุป ราช ครัง นั้น พระยา
วิบูล ราช รับ พระ บัน ฑูร วิเสศ แล้ว ไป คิค ไซ้ พระยา ศรี อ้าวราช
ชวนเล่นหมากรุก อยู่ในโรง เค็ชชี่ ว่าทิม ใน พระ ราชวัง สม เ็จ

พระ มหาอุปราช ไยราช อรมบพิตร ผู้เป็น พระ เรียม พระองค์
ทรง พระ ประชวร สถิตย อยู่ พระ โรง ที่ นั้ง ค่าง ไต้ เข็มน จัก นึก ว่า
ปาก คด ของ ขด พระยา ศรี อัคร ราช ถอบ ว่า สม เ็จ พระ มหาอุป
ราช สรรค ใน ค่าง จัน เคียน ชี่ มี ระกา พระ ชันสา ไต้ ๒๒ ปี ลูก เล็ก
พระ ศพ เสวร์ แล้ว ขะ

๑ ฝ่าย สม เ็จ พระ มหาอุป ไย ราช ทรง พระ ประชวร เป็น
กำ ลัง พระ องค์ สรรค สัน พระ ชนม์ ใน ค่าง แรม เคียน ชี่ มี ระกา
พระ ชันสา ไต้ ๓๕ ปี ลูก เล็ก พระ ศพ เสวร์ แล้ว ลูก ศึกษ ๑๑๖๐
ศก จอ นัก ษัตร เคียน ชี่ นั้น พระ เจ้า คาก ตวีส ให้ พระ บาท สม
เ็จ พระ พุทท เจ้า อยู่ หวัง หลวง เมื่อยัง เป็น เจ้า พระ ยา จัก ตริ
กับ สม เ็จ พระ พุทท เจ้า อยู่ หวัง น้า เมื่อยัง เป็น เจ้า พระ ยา
สุร ศรี ให้ น้า ไพร่ พล ไทย ๑๐๐๐๐ ยก เป็น กอง ทับ ไป ตี เมือง ลาว
คด ออก ไป ถึง เมือง เวียง จัน เจ้า พระ ยา จัก ตรี เจ้า พระ ยา สุร ศรี ยก
ไพร่ พล มา ถึง เมือง บรร ทาย เพชร ทูล สม เ็จ พระ ราม ราช
ขอ ไพร่ พล กับ เสบียง สม เ็จ พระ ราม ราช ยอม ให้ ไพร่ พล
เมือง กะ พง สวาย กับ เจ้า เมือง ศรี สุนทร เมือง ไพร แวง เมือง
ตะ บง จะ มุม ประ สม ให้ ไต้ ครบ ๑๐๐๐๐ กับ เสบียง ให้ เจ้า
พระ ยา จัก ตรี ยก ทับ ยก เคียน ทาง ไป เมือง กะ พง สวาย ขะ

ฝ่าย เจ้า พระ ยา สุร ศรี นั้น ยก ทับ เรือ ชัน ไป ทาง
ทะเล ม ถึง เมือง สม บุค สม บุน วิธ สี่ ลา ชึ่ง ขวาง ถ้ำ น้า น้า เรือ แ่ง
ทราย แ่ง โส ชัน ไป ถึง เมือง ลาว สกิง แดรง คัด ทาม เรือ แ่ง
ทราย ค้ำ ม ถน น สี่ ลา ขวาง ถ้ำ น้า เลย ไป ถึง เมือง โขง เมือง จำ ปา สก
เมือง แจ ละ แม หัว เมือง ทั้ง นั้น ก็ ยอม อยู่ เป็น เมือง ชัน กอง ทับ
ไทย กิง ค ไว้ ไม่ ไ้ ครบ ยก เลย ไป ตี ค่าย เมือง เวียง จัน ๆ สี่

รบกับทัพ เจ้าพระยาจักรี เจ้าพระยาสุร ศรี ฯ

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ ราม ราช พระองค์ ครุส
ให้ พระยา พระ คลัง ธรรม ไปตั้งกอง สี่เจ้าสาร ส่งเสบียง อยู่ ณเมือง
กะพงสม เกนบันดา ราษฎร ขอยหญิง แขวงเมืองกะพง สวาย
เมื่อนี้ เร่งให้สี่เจ้าสาร ทั้ง ขอยทั้งหญิง ฯ

๑ ฝ่าย บันดา ไพร พลเขมร เมืองกะพง สวายหนี
กลับ มา จาก กองทัพ นั้น พระ ราม ราช พระองค์ แต่งคน ให้เที่ยว
จับ บันดา ราษฎร ๆ ก็เข้ามา กับ ยกมา ได้มา พัน พระยา พระ
คลัง ธรรม กับ ขี้ หลวง จึง สมเด็จ พระ ราม ราช ให้ ไปหา
พระยาเค โสแทน พระยาแสน ข้าง พม่า เบียง พระยา มนตรี
เสนาหาโส เข้ามา ถึง บรรดา เพชร ให้ทำ โทษ ทั้ง ๓ คน แล้ว
ให้มา พระยา มนตรี เสนาหาโส ให้เมื่อน พระยาแสน ข้าง พม่า เบียง
๕๐ ที่ แล้ว ให้ลด จาก ที่ ฯ

๑ ฝ่าย พระยาเค โสแทนนั้น ทรง พระเมตตา ไว้ ได้คง ที่
แล้ว พระ องค์ไปรบ ให้คืน กลับ ไปเมือง สุศักราช ๑๑๖๓ ศก กุญนัก นักร
ราษฎร ไปเป็น อัน มาก พระ ราม ราช ให้ ไปหา เจ้า พม่า ทะพะหะ
มุก มา จาก เมือง ป่า ตัก แล้ว ครุส ให้ ไปตาม สัตย์ พระยาเค
โสแทน พระยา แสน ข้าง พม่า เบียง ผู้น้อง ทั้ง สอง กับ บันดา ราษฎร
เมือง กะพง สวาย แล โคก แซะ เจ้า พม่า ทะพะหะ มุควาย บัง คม
ก็ ออก ไปถึง น้อง ทั้ง สอง กับ บันดา ราษฎร ญาติ พี่ น้อง ได้ ถม คม
คิดกันว่า เมื่อ ครั้ง ก่อน เรา คิด เขา แผ่นดิน ถวาย สมเด็จ พระ
เรียม ได้ บัง พระ ราม ราช ถูก ถูก ขึ้น ไต่ ออก พระ ทรวง แล้ว เรา
จับ ได้ เอา มา ใส่กรง แหก กรง หนี ไป ได้ ถูก พงา บาท เรา ถ้า เรา

แก่ กอง กับ ยวน กับ เขมร ช้าง ถ่าง ๆ ยก ไป ถ้ เม จับ ได้ กรม เสด็จ
 พระ ราม ราช ใส่ ทรง นำ มาฆ่า เสีย ที่ บึง ขยของ เมื่อ เค็ย น สิบ
 ปี กุน เอก ศก พระ องค์ ทรง ราช แต่ ปี มแม มา ถึง ปี กุน ได้ ๕ ปี
 พระ ชัน สว ได้ ๖๐ ปี พระ องค์ สุรคต ครั้ง นั้น เจ้า ฟ้า ทะ พะ ทะ
 มุคัง ด้ว ชัน ชื่อ ว่า เจ้า ฟ้า ทะ พะ ทะ มหา ราช บริ ตร คัด ได้ พระ เชา
 ศรี อัก อัญญา ปก ผู้ เป็น พระ บิดา เล็ง ที่ รัชยา สม เคจ้ พระ ราช
 บุ ตร พระ มหา อุ ปโย ราช ทรง พระ นาม นั ก องค์ เอง ชัน เป็น
 พระ ชา วิง ๗๕

● ฝ่าย พระ ชา วิบุต โส ชัน เป็น พระ เชา
 กลา โหม ๗๕

● ฝ่าย พระ ชา แสน ข้าง ฟ้า เบ็ยง ชัน เป็น พระ เชา จักริ
 จั ง บัน ดา มุข มน ตรี ปุ ไร หิต คัด มอ บ เว น ราช สม บั ทิ ถ วาย
 นั ก องค์ เอง พระ องค์ ชัน ทรง ราช สม บั ทิ เมื่อ ศั ก ราช ๑๑๖๑ ศก ปี กุน
 นั ก ษั ทร ๗๕

๑) ฝ่าย พระ ชา ยม ราช แบน เป็น เจ้า เก้า สม เคจ้ พระ
 ราม ราช เป็น เกลอ กั บ พระ ชา กลา โหม โส นั้น เจ้า ฟ้า ทะ พะ ทะ มุ
 ด้ว ไป อยู่ กั บ พระ ชา เค โข แทน ผู้ นั้น ๗๕ ณ เมือง กะ พง สวาย ทราบ
 ความ ไป ถึง พระ เจ้า ตาก ว่า พระ ชา ยม ราช แบน รัช ด้ว นั้น
 พระ เจ้า ตาก รัช สั ด้ว ได้ หา พระ องค์ แก้ว เข้า ไป เฝ้า ใน เพล กลาง คีน
 มี รัช สั ด้ว บอก ว่า เขมร ว่า ยวน ยก ทัพ มา รบ จับ เจ้า องค์ ราม ฆ่า เสีย
 แล้ว ยัง รอก แต่ เจ้า พระ ชา ยม ราช แบน กุ จะ ใช้ เอง ออก ไป
 เชา ด้ว อ้าย พระ ชา ยม ราช แบน เขมร เข้า มา จั ง ทร สั ด้ว ได้ ทำ
 ทัย ทร ใช้ พระ องค์ แก้ว นำ ออก มา ถึง เจ้า ฟ้า ทะ พะ ทะ มุ กั บ พระ ชา
 กลา โหม ๗๕ ว่า ให้ มอ บ พระ ชา ยม ราช แบน มา แก่ พระ องค์ แก้ว ๗๕

จะ นำเข้า มาถวาย เจ้าฟ้า ทะพะทะมุ กับ พระยา กลตา โหมชู ได้ ทราบ ท้อง
 ทราย จึง มอบ พระยา ยมราช แบน ให้ พระองค์ แล้ว นำ เข้า ไป กรวย
 ภู ลถวาย พระ เจ้า ตาก ๆ มี รับ สั่ง คำ พระยา โยมราช แบน ว่า
 เป็น ชุน นาง ผู้ ใหญ่ ทัง ให้ เสือ พระ เกิง เคิง ศ แล้ว รับ สั่ง ให้ เสา
 พระยา ยมราช แบน ไป ทำ โทษ จำคุก ไว้ ลุ ศัก ราช ๑๑ ๖ ๒ ตก
 ชวน กษัตริ ครั้น นั้น เจ้า ฟ้า ทะพะทะมุ กับ พระยา กลตา โหมชู
 คิด ถวาย พระนาม สมเด็จ พระ เรือง ม ภาระ ยศ ตรี ทั้ง ๒
 พระ องค์

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ เรือง ม ที่ ทรง พระนาม นี้ องค์ เสด็จ นั้น
 ได้ ทรง พระนาม ว่า สมเด็จ พระ มหา ภาระ ยศ ตรี

๑ ฝ่าย สมเด็จ พระ เรือง ม อัง ที่ ทรง พระนาม นี้ องค์
 นี้ นั้น ได้ ทรง พระนาม เรียก สมเด็จ พระ ศรี วรรราช จิตา บรม
 บพิตร ลุ ศัก ราช ๑๑ ๖ ๓ ตก ณ ภู ม ษัตริ เมื่อ เติบ ออ ชัย
 นั้น พระ เจ้า ตาก ได้ ทรง ทราบ ช่าง ว่า บันดา ชุน นาง เมือง เขมร
 คั้น เข้า กับ ชวน ตรัส ใช้ พระ ราช บุตร ชื่อ พระ เจ้า น้อย กับ เจ้า
 พระยา จักรี เข้า พระ ราช บุตร ครี นำ ไพร่ พล ๒๐๐๐๐ แยก ยก ไป
 ส มทวง

๑ ฝ่าย เจ้า พระยา จักรี ได้ ยก ไป ทวง
 นคร วัต

๑ ฝ่าย พระ เจ้า น้อย นั้น ได้ ยก ไป ทวง
 ปร รทาย เพชร

๑ ฝ่าย เจ้า พระยา สุร ศรี นั้น ได้ ยก มา ทวง เมือง กะ พง สวาย
 ครั้น นั้น เจ้า ฟ้า ทะพะทะมุ ช่าง แล้ว แต่ง ให้ ไป ทวง บันดา
 ครอบ ครว ที่ มี เรือ แต่ เมือง นคร วัต บั ตระ บอง สะ โทง กะ พง สวาย

เข้ามา อยู่ปรนทาย เพชร แล้วให้พระยาเคโซ แทน จักเตรียม
ไพร่พลตั้งราย เป็นกองทัพ ระวีรักษาเมือง กะพงสวาย ๗๖

๑ ฝ่าย เจ้าฟ้าทะพะหมุ แดงคนได้เกณฑ์ไพร่พลทำค่าย
รายกับ ระวีรักษาอยู่ กะพงหลวง แลเห็นเมฆขึ้นคิดกับกะพระ
ตะว่าท่าเกวียน ๗๖

๑ ฝ่าย พระยา กลาโหม ชูชั้น ยกทัพเรือขึ้น ไปเมือง
ทะเลอมคิชย ระวีรักษา กวาดบ้านคาครอบ ครว รามฎร ลงเรือ
มาแต่เมืองกะแจะ เมืองสมบุค เมืองสมบุรณ พร้อมแล้วนำลง มาจอก
อยู่ณเมือง เกียน สวาย แต่งให้ไป ๓๑ กองทัพช่วยรบกับ
กองทัพไทย ๗๖

๑ ฝ่าย กับพระเจ้าน้อย มาไกลทางเมืองปัตตะของเมืองกะศรี
เมืองจตุ เมืองครอง เมืองบริบูรณ์ เข้ามาถึงบ้านตรังนั้น ไต่ บ้าน
รามฎร ตกใจ ออกดูจุดจุดตณ จนทรัพย์สินสิ่งของ ลงเรือมาถึงพนมเปญ
ไป จอก อยู่ปากเกาะ ลัวเอม ๗๖

๑ ฝ่าย พระยาทรมบพิตรนั้น พระองค์ไป สกิดย์ อยู่
ณเกาะ เกิก ๗๖

๑ ฝ่าย พระยา กลาโหม ชูชั้น ทั้งตัวขึ้นเป็นสมเด็จเจ้า
พระยา ให้พระยา วิบุลราช ปาชั้นเป็นพระยา กลาโหม ตั้งค่าย
รายกับ อยู่ จะโรยจิงวา ๗๖

๑ ฝ่าย เจ้าเว้เดนาม คริสใช้บังคับมาเป็นแม่ทัพ
ใหญ่ นำไพร่พล กับเรือแ่งลวาช เรือ ทวาย ยกขึ้น มาตั้ง อยู่
จะโรยจิงวา ๗๖

๑ ฝ่าย กับเจ้าพระยาสุรศรี น้อยยกขึ้น มาถึงเมือง
กะพง สวาย ตีกับ พระยา เคโซ แทน ณโคกปะ แปลว่า สี่เสียด

แผลก กระจัก กระ จายหนีเข้า น้า จึงเจ้า พระยาสุร ศรี นำไพร่พล
 ยก มาถึง ตั้งค่ายราย ทับ อยู่เบื้องม ชี ของ คิด จะข้าม ไป ฟาก
 ดวน ออก องค์ผ มา ไของค์ กวางน้ำ นำทับ ขวน ใช้ พระยา
 กลาใหม่ ขี่ นำ ทับ เขมร ยก ขึ้น ไป ตั้ง อยู่ เกาะ แดกว่า เกาะลอบ
 คอย รบรบ กับ ทับ เจ้า พระยาสุร ศรี แล้ว องค์ผ มา ไข พระยาเม
 ราช ปาง กับ ทับ ขวน ทับ เขมร ยก เข้า ไป ตั้ง อยู่ เกาะ จันทคช รบ กับ
 ทับ พระ เจ้า น้อย ณ เบื้อง ชิง นึก แล่ เกิด ณ ภูมี้ ธนู มา ถึง เกือบ ๘
 ครั้ง นั้น พระ เจ้า ตาก เสือ พระ จริก แล้ว ให้ ลง พระ ราช อาษา
 เขียน ตี เร่ง รัก เสา ทบ พย แล่ ราษฎร แล่ ขุน นาง ครั้ง นั้น เจ้า ราม
 ลักษณ ผู้ เป่า พระ ราช บุตร กราบ ขูลว่า บันดา ราษฎร ร้อน นึก
 ครัส ให้ เขียน เจ้า ราม ลักษณ ๑๐๐ ที่ ว่า เจ้า ราม ลักษณ เข้า กับ
 ราษฎร ชิง คลัง เป็น อัน มาก ครัส ให้ เขียน บันดา ราษฎร
 แล่ ขุน นาง ทั้ง กลาง วัน กลาง ค่ำ ๗๕
 ๑ ฝ่าย บันดา ลุข มนตรี กับ ราษฎร ใน กรุง ศรี ธนุทธยา
 ภาจจร ร้อน เป็น อัน มาก บัน ให้ เกิด คีจ มา แต่ ทิศ ไท ๆ แล้ว
 จะ ไล่ พัน ทกอช ๗๕
 ๑ ฝ่าย บันดา คน เมื่อง นอก หนี ออก ไป ประชุม กัน เป็น
 กอง ทับ ข่า พัน เจ้า เมือง แล้ว พระ เจ้า ตาก ครัส ไข พระ ยา สัน ยก
 ไพร่ พล ออก ไป สังกัด ทับ ไจร ทั้ง ปวง นั้น ครั้ง นั้น ขุน แก้ว ผู้
 น้อย พระ ยา สัน มา พุก จาก กับ พระ ยา สัน ผู้ ที่ ว่า พระ เจ้า ตาก เป็น
 บ้า อย่าง นี้ เรา จะ ไม่ เข้า ทวย แล้ว จึง พระ ยา สัน ว่า ถ้า น้อง คิด
 ถ้า เรียบ อย่าง นี้ ว่า ไม่ ยอม เข้า ทวย ฝ่าย ทวย เรา นี้ เหน พระ เจ้า
 ตาก จะ ไม่ ไว้ ชีวิต รนแล้ว คิด อย่าง นี้ แล้ว พระ ยา สัน ก็ ยอม
 พร้อม ใจ กับ ขุน แก้ว ผู้ น้อย กลับ ยก ทับ มา บันดา ขุน นาง กับ ราษฎร

ก็มี จิตร ชื่น คี ทั้ง พระสงฆ์ ศฤ ศัก์ ขอย หมึง ถูกลงเพลาสาม งาม เสศ
 พระยา สัน ชุน แก้ว เอก กองทับ เจ้า ไปให้ ร้อง จึง ปั้น ข้าง ทิศ อีสาน
 พวก ฝรั่งเศส นอก เฝ้า ขึ้น อยู่ บล คี สะ ค่าย จึง ได้ คอบ กัน จน สวาง
 ขึ้น บัน ทา ฝรั่งเศส หนี ลง มา จาก ค่าย แล้ว พระยา สัน ยก เจ้า
 ไป ถูกลง พระเจ้า ตาก ว่า บัน ทา ชุน นาง กับ ธาณา ประ จข ราช มูร
 คิด พร้อ ม ถัน กำ เรียบ ทั้ง สัน แล้ว พระ เจ้า ตาก ว่า คุย พร วม กั แต่
 ลักรุ หนี จะ มา แต่ ประเทศ อื่น บั หนี บัน ทา ถูกลง ใหญ่ หนี ออ มั น
 ว่า พละ คี คค เป็น บ้า แล้ว จะ ให้ พ่อ บวค กี คาม จะ ใส่ ไชร ทร วณ
 พ่อ กี กี พ่อ จะ รับ คาม ถูกลง บั คี นั้น พระยา สัน จึง บั คี บั เจ้า
 พนัก งาน ให้ ไชร ทร วณ มา ใส่ พระ เจ้า ตาก กับ เจ้า วม ถัน ษณ
 ค้วย แล้ว ให้ บอ ก อยู่ ใน พระ วิหาร วัด แจ้ง แคง ให้ คน อยู่ เฝ้า
 รัชชา แล้ว พระยา สัน เจ้า ไป อยู่ ใน กำ หนั พระ เจ้า ตาก ขยอก ได้
 เป็น เจ้า จึง เจ้า พระยา นคร ราช เสมา มี หนี สือ ให้ มา คี ม
 เจ้า พระยา จักรี เจ้า พระยา สุร สรี แต่ เน้ เม ษี กอง กลัย ไป กรุง
 สรี อยู่ ทอ ภา ให้ เขา พระ เจ้า ตาก กับ เจ้า วม ถัน ษณ พระ เจ้า หนี ย
 กับ พระยา สัน ไป พิ มา ฏ เสือ สัน แล้ว เจ้า พระยา จักรี ผู้ พิ ษ
 เสวย ราช เป็น พระยา ท สม เคจ้ พระ พุทอ เจ้า อยู่ หัว วั ง หลวง เจ้า
 พระยา สุร สรี ผู้ หนี ย เป็น พระ พุทอ เจ้า อยู่ หัว วั ง ภู เมื่อ เค็ง ๕
 บั ขาน ศั รัช ราช ๑๑๕๕ ๖ ๖

๑ ผู้ ข ทับ ยอน โภ เชน ยก มา รับ บั เจ้า เว้ คณาม ๗
 จึง ได้ คน มา ขอ กอง ทับ เขมร ไป ช่ว รม ทับ โภ เชน นั้น เจ้า ทั
 ทะพะ ทะมุ สม เคจ้ เจ้า พระยา ชู ใส่ พระ ยา ก ลา โหม ปา เป็น แม
 กอง ครอบ ไพร พล ๕๐๐๐ ยก ไป ช่ว รม เจ้า เว้ คณาม ครั้ง นั้น
 พระยา กลา โหม ปา รม แพ้ โภ เชน ตาย ใน ท่ง บั ยุง เสือ ไพร พล

๑ ฝ่าย เจ้าฟ้าทะพะพะมู อยู่โพก่าบะ หนี ขึ้น บก ไป ถึง
เมือง ปาสัก พระยา วัง สวค จับ ได้ เอา มา ส่ง สมเด็จเจ้า พระยาช
กับ พระยามม ราช แบน ให้ฆ่าเสีย ณข้าง ชั้น เคือน สิบ เอ็ด บั กุน ลู ถึง
ณวัน เคือน สิบ สอง แรม สิบ ห้า ค่ำ บั กุน นั้น พระยามม ราช แบน
ลอบ ฆ่า สมเด็จเจ้า พระยาช ตาย เกบเอา ทรัพย์ สิ่ง ของ กับ นั้น
คา ทาษ ขจร หนีง ขัง มา สิ้น แล้ว ให้ฆ่า บันคา ขุนนาง พวก พ้อง
ข้าง สมเด็จเจ้า พระยา ชู แล้ว พระยา มม ราช แบน ขึ้น ว่า ที่ เจ้า
ฟ้า ทะพะพะมู เลี้ยง บันคา ขุนนาง หนี นมู ขมน ตรี ตาม ควร แล้ว
จึง ไซ้ พระยา จักรี แยก ให้ยก ทัพ ไป จับ พระยา เต โส แทน ที่ เมือง
กะพง สวาย พระยา เต โส แทน หนี ขึ้น ไป เมือง จำปวรี รบ กับ
พระยา จักรี แยก ครั้ง นั้น พระยา มหาเทพ ที่ สมเด็จเจ้า พระยา
ชู ไซ้ ไป รักษา เมือง ตะบอง ชมูม กับ พระยา อรชุน เป็น เจ้า เมือง
ตะบอง ชมูม กับ บันคา ไป พระวงษ จาม ควบคุม คิด กัน คือ ค่าย ราช
เป็น ทัพ เวื่อ เข้า มา ถึง พนมเพญ ไล่ ทัพ พระยา มม ราช ผู้ว่า
ที่ เจ้า ฟ้า ทะพะพะ

๑ ฝ่าย แรกเจ้า พระพุทธ ชื้อ ทวนเศศ ะปะ ทะ ลระ รา มา
นะสะเกา กับ บันคา ลวอ แยก ภา กัน กำ เรียบ ขึ้น ยัง บัน ลือ
เครื่อง สัตรา วุช ยก ออก ไป ไล่ พระยามม ราช ผู้ว่า ที่ เจ้า ฟ้า
ทะพะพะ กับ พระยา ถลา โหมปก นำ พระยา ทบร มบพิตร กับ
สมเด็จ พระ ท้าว ทั้ง สอง กับ สมเด็จ พระ เรียม กระจี ตรี ทั้ง สาม
พระองค์ ลง ทรง พระ ที่ หนึ่ง นาวา ลีลา เข้า ไป ถึง เมือง โพธิ สัตว
เมือง บั ตะบอง ล่วง เข้า ไป ถึง กรุง ศรี อยู่ ทนยา ครั้ง นั้น สมเด็จ
พระ พุทธ เจ้า อยู่ หัว วัง นำ ทัพ ส่ง ให้ สมเด็จ พระ เรียม กระจี ตรี
ทั้ง สาม พระ องค์ ไป อยู่ ใน พระราช มณเฑียร ตั้ง ขึ้น เป็น พระ

อัคร ขญา

๗๖

๐ ฝ่าย พระยา ตลา โหม เป็น พระ บิคา เลียง ไห้ รักษา
 พระบาท บรม บพิตร อยู่ ออก ครบมือ แห่งหนึ่ง กับ สมเด็จ พระ
 ท้าวทัง สอง ๗๖

๐ ฝ่าย พระยา ขมราช แขน ซึ่ง เรียกว่า เจ้า ท้าทะพะทะ
 นั้น พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว พระ ราชทาน ให้เป็น เจ้า พระยา
 อภัยธิเบศร์ วิเศษสงคราม ราม นรินทร์ นก อภัย ทวี ปรางค์มณฑ
 ฤศศิริราช ๑๑๖๕ ศก เสด็จ นักยกร ครั้นนั้น พระบาท สมเด็จ
 พระ พุทธเจ้า อยู่หัว ทั้งสอง พระองค์ ทรง พระ เมตตา ทรงใช้ เจ้า ท้า
 ทะพะทะ ผู้ เป็นเจ้า พระยา อภัยธิเบศร์ ออก มาคัก ราชการ เมือง เขมร
 ผู้ เจ้า ท้าทะพะทะ ผู้ เป็นเจ้า พระยา อภัย ธิเบศร์ กราบ ถวาย
 บัณฑิตา ออก มาถึง เมือง น้ะบอง แล้วคิด ใช้ พระยา จักร
 เกษ มา อยู่ รักษา เมือง โพลีศว ใช้ พระยา ขม ราชกัน ไป รักษา
 ษา เมือง นครวัด คอย รว้ เลี้ยก กอง ทับ แหก จม
 จะออกไป ๗๖

๐ ฝ่าย แหก เจ้า พระ พุทธ อศวน เสด็จอยู่เมือง ปวงทวยเพชร
 บันดาลครว้ รือ กอย มาอยู่ เกาะ ลัวเอม ระลือ ระ รก ว่า ไผ่
 ไผ่ชุก ก็คิด ยก คิว ขึ้น เป็น ไหล่ เกบ เอา บันดา จาม แหก เลียง ให้เป็น
 ชุน นางมุก มนกร ๗๖

๐ ฝ่าย พระยา เต โส แทน ผู้น้อง เจ้า ท้าทะพะทะ
 ขึ้น เป็นเจ้า ท้าทะพะทะ ให้ พระยา ไตร ขครอก ว่า ที่ พระยา เต โส
 ผู้รักษา เมือง แล้ว เจ้า ท้าทะพะทะ แทน ออก มา อยู่ เมือง
 ลัวเอม เลียง ชุน นาง ไหล่ น้อย เกบ เอา บันดา ราชฎร เขมร
 ใผ่ เป็น อัน มาก แล้วออกไป ตอน ฆ่า ทวน เสด็จ แยก ผู้ เป็นเจ้า

พระศุภบาลยณเดโณสีมี เถาะ ลุศักราช ๑๑๕๖ ศกมโรง นักษัตร
 พระบาทสมเด็จพระศุภราชเจ้าอยู่หัว ทั้ง สอง พระองค์ ครัสใช้
 พระเจ้าหลานเธอ เจ้าเว็ชค นาม ยก กอง ทับ มา ตาม ทาง
 เว็ชค เมืองปากศัก แล้ว ครัส ใช้ เจ้า พระยานคร สวรรณ เจ้า พระ
 ยา อภิวันฤททธ เจ้า พระยาฤททธ อิศเน จ้าง ฝ่าย ทาง ยก ยก
 ไปตั้ง เมือง บัตะ ของ เปน แม่ กอง ตัก เคื่อนทับ เจ้า ฟ้า ทะพะพะ
 ผู้เป็นเจ้า พระยาอภิวันธิ เบศร กับ บันคามุขมนตรี นายทับ นาย
 กอง ให้ เร่ง รัน ยก ไพร่ พล ออก มา ถึง ค่าย รอยทับ ยก ไปเก็บ
 เอา บันคาทวิพิ สึง ของ จาม แยก อยู่ ณ เมือง โรตารี หนึ่ง
 ให้ ไปช่วย ทับ พระเจ้า หลาน เธอ กับ เจ้า เว็ชค นาม ณ เมือง ป่า
 ศัก หนึ่ง เจ้า พระยานคร สวรรณ นำ ทับ ไท ทับ เขมร ยก ไป เมือง
 เป็ม จอ ซา แยก ถึง แพรก พระยามันที ราช บรม ใจ เชน ทวาย
 ครี ยก เลบ เจ้า ไป เข้ม ม ปราช ยก ไป ตัก ค้าง บัน ปา ยง ลุย
 โคลน ลุย เลน ได้ แทง ซ่า พัน แม่ ทับ แม่ กอง ไพร่ พล เขมร
 หนึ่ง ราช จั กระจาย แล ทั้ง เรือ ขึ้น บก ลัก ปู่ ๓๐ วัน ถึง เมือง พนม
 เพญ จึง ขวน ไล่ เจ้า พระยา อภิวันธิ เบศร ลอย จาก ค่าย ลง แยก เจ้า ไป เมือง
 บัตะ ของ บันคาทวิ ไท ยก กลับ ไป รุ่ง ศรี ยุทธยา ลุศักราช ๑๑๕๗
 ศกมเสง นักษัตร หนึ่ง ขวน ใจ เชน ชีเอ องค์ โถ ชุยก ระ วนาง วน
 ไท อยู่ ชน มา อยู่ รักษา ราชฎา เมือง เขมร วน แต่ เมือง บาราย เมือง นครวัด
 เมือง โทสิส คิว เมือง บัตะ ของ นอกจาก หนึ่ง ที่ เจ้า อยู่ เปน เมือง ขึ้น กับ
 ขวน ธิ ชวน ทัษ รักษา ทัค อย ด้า พระบาท บรม บพิตร ลุศักราช
 ๑๑๕๘ ศกมเมย์ นักษัตร ครัง หนึ่ง องค์ โถ ชุยก ระ วนาง กลับ ลง
 ไป รักษา เมือง ไซ้ งัน บัน แง ไว้ แต่ องค์ ผอ มา กับ องค์ ทุ่ง เบญ
 กับ เจ้า ฟ้า ทะพะพะ แทน แล พระยา เมราช ลุย พระยา กลา โหม ออก

ได้ขุรรักษา เมือง ลัวโฮมโพพระบาทพนมเปญ

๑ ฝ่าย องค์ ทูตเบญจ ก็ยก ไปรบที่เมือง นวราช

ซึ่ง พระยา อมราช ควร ค่ายทั้ง พระยามหาเทพ ผู้เป็นที่ พระยา

จักรี กับ มณฑล ไพร่ พล ขวณเจมร เป็นอันมากก็ คอย ค่าย พระยา

อมราช กุญ ขก ทับ ไปตีเมือง บัตะ ของ ล่วง เลข ไปตั้งเมือง แพรก

โกนท้าว เรือนกว่า เมืองคตของ ขวณท้าว รบกับ ทับ เจ้าฟ้าทะพะหะ

ผู้เป็นเจ้า พระยา อภัยธิเบศร ซึ่งถูก พระยา อมราช กุญ ค่าย พวก

ขวณ แลเจมร ก็เลย ทิ้ง กลับ มา พนม เบญจ ลุศักราช ๑๑๔๕ ศกนแม่

นักษัตร

๑ ฝ่าย เจ้า เว็ค นาม ซึ่ง นำ ทหาร ขวณ หนี ออก จาก รวง

โดย หนี มา ถึง เกาะ ตรน เกือบ หนี มณฑล ไพร่ พล ขวณ ยก

มาตี เมือง ตึกชะเดมาประมวณลือ

๑ ฝ่าย เจ้าฟ้า ทะพะหะ ผู้เป็น เจ้า พระยา อภัยธิเบศร อยู่

เมือง บัตะ ของ รุ้ง ขาว จึง จัด แกรง ยก ของ ทับ ธิบ ออก ไป

เจ้าฟ้า ทะพะหะ แทนกับ พระยา กระลา โหมอก กวาค มณฑล ศรี ราษฏร

จีน เจมร จะ เข้า ไป ไหว ใน เมือง บัตะ ของ เสรจแล้ว

เจ้าฟ้า ทะพะหะ ผู้เป็น เจ้า พระยา อภัย ธิเบศร ใช้ พระยา จักรี แดง

เป็น แม่กอง ไทใหญ่ กับ พระยา อมราช กัน แล มณฑล แม่ ทับ แม่ กอง

ยก ไพร่ พล ไปตั้ง ค่าย อิม ลัง สาร ได้ ยิง ยอม พร้อม ใจ กัน

ยก ลง ไป ถึง แพรก โกรจ เกาะ ไท เข้ม มัจ รุก พระส ทัง จ่าสเคา

ไป ถึง แพรก ทะเลิง รบกับ ทับ ขวณ ไท เข้ม ซื่อคก เขม กับ เจ้า

ฟ้า ทะพะหะ แทน แดง ปลาย นัมแม่ จน ถึง หนี ยก ลุศักราช ๑๑๕๐ มา

พบ กับ ทับ เจ้า เว็ค นาม ก็ ชวน กัน ระคมช่วย รบมาถึง ชะนะ

ขวณ ไท เข้ม ซื่อคก เขม กับ เจ้าฟ้า ทะพะหะ แทน เมื่อ เต็ม หนึ่ง

บรม บพิตร จาก คอก กระบือ ไปปลูก อยู่ ที่ คลอง ขุด ใหม่ ได้ วัช
 สเทก ลุศักราช ๑๑ ๕๕ ศก ขลุ่ย นักร้อง มีแม่ นางหนึ่ง
 ชื่อนัก นาง แกมี ครรภ ได้ สืบ เคื่อน สมภพ พระ ราช บุตร พระองค์
 หนึ่ง มี ขลุ่ย ทรง พระนาม นัก องค์ พิพิ ลุศักราช ๑๑ ๕๖ ศก ขลุ่ย
 นักร้อง ครั้ง นั้น นัก โสณ มี ครรภ หนึ่ง อีก สมภพ พระ ราช บุตร
 พระองค์ หนึ่ง ทรง พระนาม นัก องค์ สวงน แล้ว พระบาท บรม บพิตร
 มี พระแม่ นาง หนึ่ง ชื่อนัก นางรส มี ครรภ ได้ สืบ เคื่อน สมภพ
 พระราช บุตร องค์ หนึ่ง ทรง พระนาม นัก องค์ อิม เปน อนันต์
 กับ นัก องค์ สวงน เมื่อ มี ขาน ฉศก พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่
 หัว ทั้ง สอง พระองค์ ทรง พระเมตตา ธิเศก พระบาท บรม บพิตร
 พระราช ทาน นาม เรียกว่า สม เกจ พระ นารายณ์ ราช ธิราช ราม
 ธิเบศร์ สิริ โยพิณ จุ บรม สุริน ทรามหา จักร พรวิราช บรม นารถ
 พระบาท บรม บพิตร สถิตย์ เปน อิศร กำ พูลรัตนราช โยภาศรราช
 วรวงษ์คำ รงกรุกำ พุช พระมหา นคร อนันต์ กุรุ รัฐ ราช จา นิ บุรี
 รม อุดม มหา สถาน แล้ว พระ ราช ทาน ได้ พระบาท ภา โหมย เป็น
 เจ้า ฟ้า ทะหะหะ เอก อุม เตรี ธิภย์ ธิรัย ปราบ กรม พากุ เปน พระ บั กาล ธิยัง
 ทรง พระ กรุณา โปรด ให้อธิมา ครอบครอง ธิภยา กรุกำ พุช
 ธิเบศร์ เมื่อ หนึ่ง พศ มี ขาน แรม สิบ สิบ คำ ๗๕
 ๑ ฝ่าย เจ้า พระยา ธิภย์ ธิเบศร์ นั้น พระบาท สมเด็จ พระอยู่ หัว
 ทั้ง สอง พระองค์ ทรง พระกรุณา โปรด ให้อธิมา เมือง บั ตะบอง แดเมือง
 นคร วัช แล้ว ทรง ตั้ง ขึ้น เปน หัว เมือง ใหญ่ เจ้า พระยา ธิภย์ ธิเบศร์
 นำ บั นดา ครอบ ครว ซึ่ง สมัก อยู่ ด้ว ยนั้น เข้า ไป อยู่ ณ เมือง บั ตะบอง
 เจ้า พระยา ธิภย์ ธิเบศร์ ภา บั นดา ขุนนาง ใหญ่ นัช ออก มา กราย
 กวาช บั นคม พระบาท บรม บพิตร พร้อมใจ กัน กวาช ธิรา แล้ว กราย

ถวาย บังคม จา กัลป์ ไปยัง เมือง บัตะบอง พระบาทบรมพิตร สถิตย
 ย์ พระคำหนักระลือ ค่าง ไท่ วัค พระวิหาร สันชื่อว่า ตะกัว ตะเคียน
 ซ้าย แล้วให้ทำ พระราชวัง กว้าง ๓๐๐๐๐ ไร่ ๓๐๐๐๐ ไร่ ๓๐๐๐๐ ไร่
 มุขลดค่าง ทิศ อาคะเนย์แห่ง พระวิหาร วัค วัค ๓๐๐๐๐ ไร่ แล้ว ครัสใช้ พระ
 ยามาเคโซ แทนได้ ไป นิมนต์ตั้ง พระศรีมหาโพธิ์ ในพระราช วัง ออกไป
 ประดิษฐานปลูกไว้ ค่าง ๓๐๐๐๐ ไร่ แห่ง พระราชวัง แล้ว พระราชทาน
 ชื่อ พระยามาเคโซ แทนเรียกเพน โปธิสะ กุล ราช ลุศักราช ๑๑๕๗
 ศก เวระ นักษัตร พระบาท บรมพิตร เสด็จ ขึ้น สถิตย ย์บน พระราช
 มณเทียร มุขลด ครัสใช้ พระยา วัค สวด พระยา วัค เสด็จ ไป กราบ
 ถวาย บังคม ทูล พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยุ่หัว ทั้ง สอง พระองค์
 ๑๑ สมเด็จพระ เสด็จ ษัตริ์ กับ สมเด็จ พระท้าว แล ท้าว มหา ษัตริ์
 ผู้เป็น พระมารดา เกียง กับ น้า นาง โยสุ น้า นาง แก น้า นาง รศ กับ
 บัณฑิตา ครอบ ครวี่ มุขมน ตรี ซึ่ง เคย เป็น เจ้า ออก มา จาก กรุง ศรี
 อยุธยา เมื่อ เคือง เจก บั เถาะ นั้น พระ องค์ บัญญู คี บัง คี มา ได้
 บัณฑิตา มุขมน ตรี จตุลคม แต่ บัณฑิตา มี สัก คีนา ๑๐๐๐๐ เอ็ก ทั้ง สี่ กับ
 มนตร ทัม สัก คีนา ๑๐๐๐๐ โท ทั้ง สี่ กับ พระยา มหา มนตร ์ พระยา มหา
 เทพ ได้ ทำ ตรา มี รูป แคม เรือ รอย ค่าง แล้ว ให้ กั้น รั้ว หุ้ม ครอบ
 แพร ษัณ แดง มี ระบาย แดง สาม ชั้น สวม เสือ ครอบ แดง ถือ ถุง เกรือง
 ยศ หก เหลี่ยม ตาม บัณฑิตา ศัก คี เจ้า เมา ๓๕
 ๑ ฝ่าย ขุนนาง ทัม สัก คีนา ๔๐๐๐ นั้น ให้ กั้น รั้ว คาย ด้วย แพร
 ศรี ของ มี ระบาย ศรี ของ สอง ชั้น สวม เสือ ครอบ สัก คี
 ๑ ฝ่าย ขุนนาง ทัม สัก คีนา ๖๐๐๐ ให้ กั้น รั้ว ขวน มี ระบาย สีม่วง
 ชั้น หนึ่ง สวม เสือ ครอบ ศรี ม่วง ขุนนาง มี บัณฑิตา ศัก คี ทัม สัก คีนา ๕๐๐๐
 ศัก คีนา ๕๐๐๐ นั้น ให้ สวม เสือ ครอบ ษัณ เขียว บัณฑิตา ภรรยา ขุนนาง

ที่มคคคณา ๑๐๐๐ ศกคคณา ๔๐๐ นั้นพระราช ทานให้มคคณา
ทุกคน แล้วเสกทรง พระราชลัทธา ทรง บากร พระภิกษุสงฆ ทุก
วัน ๆ มิได้ขาด ๗๕

๑ ฝ่าย สมเด็จพระองค์แก้ว นั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธ
เจ้าอยู่หัว ตรัสใช้ให้ ไปอยู่รักษาเมืองเชียงใหม่ ได้ขหนึ่ง แล้ว กลับมา
อยู่เมืองบรรพตเพชร ละถึง วันพฤหัสบดี เดือน สิบสี่ สิบแปด ค่ำ
เถาะ นั้น พระบาทบรมพิตร เสด็จเข้าไป ถวายบัง คมพระบาทสม
เด็จพระอยู่หัว ทั้ง สอง พระองค์ ใน กรุงศรี อยุธยา ละศักราช ๑๑๕๔
ศกมโระง นกษัตริ์เถื่อนทก พระบาทบรมพิตร พระองค์ถวาย
บังคม ถาพระบาทสมเด็จพระอยู่หัว ทั้งสองพระองค์ กลับ มากรุง
กำแพงเพชร ครั้นนั้นนางรศมีครรถ์ ได้สืบ เถื่อนสมภพพระราช
บุตร พระองค์หนึ่ง ทรงพระนาม นกษัตริ์แก้ว แล้วพระองค์ ทรงประ
ชวณแต่ เถื่อนแก้วไป ถึง วัน พุทธเดือน สิบ สิบแปด สิบสี่ ค่ำ พระองค์
สุระศกสม พระชนม์ พระชนษาได้ ญี่สิบสี่ ปี จึงเจ้าฟ้าทะเพหะ ใช้
พระวชิรภคร์ แถบ เข้าไปกราบทูล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทั้ง สอง พระองค์ ๆ ทรง กราบ แล้วมีรับสั่งให้เจ้าฟ้า ทะเพหะ นำ
พระสพเข้าไปกรุงศรี อยุธยา ละศักราช ๑๑๕๕ ศกมเสง นก
ษัตริ์ เจ้าฟ้าทะเพหะ ให้จัด พระที่นั่ง ราชรถเทเิม ราชสีห์ทำ ที่
มรรคา แถ่ง บันคากระบวนแต่ ละเตเอน ญี่จึง เชิญพระสพ ออกจาก
พระราช มณ เถียร ยก ขึ้นบน ราชรถ นำ ลง มาถึง กะพงหลวง วาง
บนพระที่นั่ง นาวา ทำเป็นมุขจดเสวร์ แล้ว แถ่ ออกจาก โดยทาง เรือ
ไปถึง กะพงชะโคค่างเหนือ เมือง ตะเเียงค จึง เชิญพระสพ ขึ้นตั้ง
บนพระที่นั่ง ราชรถ แถ่ลงไปถึงโอด้ำเจก แล้ว อยุคกั อยู่คั้นหนึ่ง
ครั้นนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีรับสั่ง ให้มาบอกเจ้าฟ้า

ทะพหะ ว่าให้นำ พระสพคิน กลับ หลัง ย่าให้นำเข้าไป กรุง ศรี
 อยุธยา เลข คิ้วข พม่ายกทัพ มา รุน วย อยู่ ให้แต่พระยา จักตรี
 แบนนำไพร่พล ๕๐๐๐ เข้าไปช่วย ทำราชการ คือก วย เจ้าฟ้าทะพหะ
 จึงใช้พระยา จักตรี แบนนำไพร่พล ๕๐๐๐ เข้าไปกรุง ศรี อยุธยา
 แล้วเจ้าฟ้าทะพหะ ใญ่ พระสพคิน มา เมือง นรธา พย
 ละศักราช ๑๑๖๐ ศกเมเมื่อนัก ยักร เจ้าฟ้าทะพหะ คิค จัก แจน
 ทำเมรุ มณฑป ยก พระสพ ครม มา นำ พระราชวัง แ่น โยฟ้า กกร
 ก็กม หีม มาใน เื่อ นหก เสรจ แล้ว จึง จัก ให้กำ อิจูคิค สร้าง พระเจดีย์
 ใหญ่ องค์ หนึ่ง ข้าง ครัว ออก แห่ง พระเจดีย์ ใหญ่ บนเขา พระราชทวี
 ๕ หนึ่ง จึงสำ เรทธี บริบูรณ ละศักราช ๑๑๖๑ ศกเมเมื่อนเื่อ นหก
 ึ้น เจ้าฟ้าทะพหะ ปลูก เมรุ ทำบุญ ถลอง พระอัยสุ พระบาท
 บรมพิศร ขึ้น อีก ครัง เื่อ น เสรจ แล้ว เชิญ พระบรม ภาคุไป ประจุ
 ใน พระเจดีย์ ใหม บนเขา พระราช ทวี ษ์ แล้วให้สร้าง พระพุทธรูป
 ้วย ทอง สำ กุทธี องค์ หนึ่ง พระพุทธรูป ะแก้ว องค์ หนึ่ง เป็น พระ
 ถของ พระองค์ ไว้ใน พระเจดีย์ ใหญ่ เป็น ที่ นมัส การ เสรจ แล้ว
 นัก องค์ พิมที ทรง ประชวน สรรคตลุลเล็ก พระสพ เสรจ แล้ว จึง เจ้าฟ้า
 ทะพหะให้ทำวัง ้วย กระถาน ปลูก พระตำหนัก เชิญ สม เ็จ พระราช
 บุตร ทั้ง สี่ พระองค์ ไป สถิตย อยู่ ข้าง เหนือ บึง จจแตก พระบาท สม
 เ็จพระเจ้า อยู่หัว มี รัช สั้ง ให้ มา ถึง เจ้าฟ้า ทะพหะ ปา ได้ เอน กอง
 ทัพยกไปช่วย เจ้า เวียงค นามรบ กับ องค์ ไกเชญ ที่ เมือง ไกพู จึง เจ้า
 ฟ้า ทะพหะ เอนไพร่พล ๕๐๐๐ ยก ออก ไป ถึง เมือง ลำควน นั้น บันคา
 ไพร่พล หนี กลับ มา ทั้ง สิ้น เจ้าฟ้า ทะพหะให้เอา พระยา วังหลงไป
 ฆ่าเสียบ แล้ว จึงใช้พระยา กลาโหม พรหม เป็น แม่ ทัพใหญ่ ยก ไพร่
 พล ๕๐๐๐ ออกไปรบ ทัพ ค่าย ไกพู ช่วย เจ้า เวียงค นามใน เื่อ น สัมมเม

นั้น ฤๅศักราช ๑๑๖๒ ศก วอถก นัถษัทร เจ้าฟ้าทะพะพะสร้าง
 พระวิหาร ที่พระราชวังเก่า ก่อฝาน้ำ อธิฐวอถก ปุณทุตะ อธิฐวอถก
 มุงกระเบื้อง มี น้อฟ้าใบระกา หน้าบัน ถอง ขจต์ บัดทอง ฤๅศักราช
 ๑๑๖๓ ศก ระกานัถษัทร เจ้าฟ้าทะพะพะใช้ สมเด็จเจ้าพระยา
 เค็มช้อเอก กับ พระยาโกษาธิเตี พระยาพระคลังนง พระยา
 ฉะนาธิบัก เพชร พระยาศรีพิพิฒ องค์ พระยาสมบัติบาล กับ บันคา
 ข่งเงิน ข่งเงิน ความ ทำ สำเกาให้ญี่ลำหนึ่ง บันทุ ได้ ๕๐๐๐ หาบ
 เสร์แล้วไป ขายแก่จิม ใ้ราคาเป็นเงิน ๖๐๐๐ เหรียญ

ฤๅศักราช ๑๑๖๕ ศก วอถก นัถษัทร เจ้าฟ้าทะพะพะ จักรการเจ้า
 เร็น พระเกษง. สมเด็จเจ้าพระยาบรมมู่พิไน เตีชนก ฤๅศักรข้างชุน
 เตีชน แปดจัตถ การ ญุพัทล สี่มา ในพระวิหารวังเก่า แล้ว สมเด็จ
 พระราช บวร มู่พิทรรณ นวอชจำพรธยา อยู๋พระวิหาร วังเก่าได้
 สาม เคีชน ลุ่วารนาออก พรธมา แล้ว พระองค์ ลา นวอช ออก ใน
 บั จอ นัน

๑. หนึ่งเจ้าเว็คนาม ว่า พระยา กลาโหม พรหมกับบันคาแม่กับ
 แม่ กอชิ่ง ไปช่วย นัน เปน กระบดให้จับตัวไป ทำโทษ ฤๅศักรได้เมือชว
 แล้ว จึง ไปรคให้หัน โทษให้กลับ คีน มาเมือชง บร ธทางเพชร หนึ่งบัน
 ฐุ มังกร ทั้ง คู้ เปน พระราช ทร์พย สำหรับราชสมบัติหายไป
 เมือ ครั้ง เกิดศึกขวน ยถ มา ทำศึกกับ สมเด็จ พระรามราช นัน
 องค์เฮา เขา บันนันไป เมือชง ขวน บันนัน เจ้าเว็คนามใช้คนนำบัน
 ฐุ มังกร ทั้ง คู้ นัน กลับมาถวาย

๑. ฝ่าย พระยา กลาโหม พรหม กลับมาถึงเมือชง บร ธทางเพชร
 แล้ว ลวค อัง ว่า ตัวได้ ไป ช่วย เจ้าเว็คนามทำศึก แล้ว เป็นคนใจ
 กระกำไม่ กลัว เกรง เจ้าฟ้าทะพะพะ แต่ เตีชน สิบ สอง ถึง เตีชน

ชื่อนั้น เจ้าฟ้าทะเพหะได้เรียก พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาในวังเก่า
 แล้วให้จับทำโทษจำไว้ในวัง ละถึงเดือนขีเจ้าฟ้าทะเพหะเชิญ
 สมเด็จพระราชบุรุษ ผู้ที่ เข้าไปเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่
 หัว ทั้ง สอง พระองค์ ณ กรุง เทพมหานคร แล้วคุมตัว พระบาทสมเด็จพระ
 พระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทั้ง สอง พระองค์
 แล้วเจ้าฟ้าทะเพหะนำเงิน ๖๐๐๐ แหวน มรกตค่า ส้า ภาไปถวาย
 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๆ ก็ไม่ทรงรับ เอาเงิน นั้น พระราช
 ทานคืนมา ๗๕

๑ ฝ่าย พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัวเอาไว้ให้ อยู่กรุง เทพ แล้ว พระราชทานให้หลวง เสด ษา
 พิจิตร เมือง มาเป็นพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ละถึง ๑๑ ๖๕ ศก ๓
 นักษัตร เจ้าฟ้าทะเพหะ ถวายถวาย บังคม ๓๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัว ทั้ง สอง พระองค์ เชิญ สมเด็จพระราชบุรุษ ผู้ที่ มาเมือง
 บรรณาศก เพชร จึง เจ้าฟ้าทะเพหะสร้าง พระพุทธรูปใหญ่ บนเขา
 พระราชทรัพย์ ยกลาตุรอกซัดสีลาใหญ่ ๆ ขึ้นไปให้พระมหาสัตว์
 ๓๓ พระสัฏฐา เมื่ออยู่เป็น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
 เค็มเซยเพชร ส้า เรอเป็น ข้างใหญ่ ๓๓ และจัด แต่ง สีลา ค้า ปูนเพชร
 ส้า เรอ แล้ว ละวันเดือนสิบ สอง แรม หก ค้า พระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้า อยู่หัว ว่าง นำ สวรรคต ละถึง เดือน ขี เจ้าฟ้าทะเพหะ
 เข้าไป กรุง เทพ เข้า เฝ้า พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระเจ้า อยู่หัว ว่าง หลวง
 แล้ว อยู่ ช่วย พระบรม สัพพะบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่าง นำ
 ละถึง ๑๑ ๖๕ ศก ๓ นักษัตร เจ้าฟ้าทะเพหะ ถวายถวาย บังคม ๓๓ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระเจ้า อยู่หัว ว่าง หลวง กลับ มา ถึง
 เมือง บรรณาศก เพชร แล้ว สร้าง วัด สร้าง พระพุทธรูปใหญ่ บนเขา

บพิตร สถิตยเป็นอิศวร กำพุดรัษฎราช โยภาศจรศิริวรมย์ คำมก
 ครงกำพุดจ ธิบศิ ครีโส อรรคกร อิน บัดกรุ รัษฎราช อนันต์มูรัม
 อคมมฉา สถาน พระราชทานเครื่องยศ พระ พัสัญญา อันประเสริฐ
 ให้คำ เน้น พระบาทผู้เป็น เจ้า ออกมา เมื่อคำงชันเทือนเก็บ ขัน
 ถวาง ทรรษา เทกจีลีลา ยาดรมา มาถึง บรรทกย เพชร เสฟ จันน บน พระ
 ราชมณ เทียร เมื่อ ๓๖ ๖ จันทร เดือนสามชัน สามคำบ จอ อัญสก
 ถึง เดือน ย้าย เจ้า พระยาถกั ธิเบศร นำ บุตรี ชื่อนักมา มา ถวาย
 พระบาทผู้เป็น เจ้า นั้น สมเด็จ พระโยชกา เสด็จ ออกมาด้วย ขัน กับ
 เจ้า พระยา ถกั ธิเบศร มา สถิตย์ อยู่โพกำบอ ละ เดือน สามชัน คำ หึง
 มี ขาน นั้น ผู้กำม มการ ระษั ริผู้เป็น มารดา เดือน ปู่ยชันษา
 ได้ ๖๗ ปี ถึง แก่กรรม ละถึง ค่างแรม เดือนสาม เจ้า พระเจ้า
 ถกั ธิเบศร ถวาย ถวาย บั คมลา ธิบ ไป เมือง บัดบอง พระบาทผู้เป็น
 เจ้า ตรีส ทรม พระบัญญัติ ให้กำ เสรใน ที่พระราชวัง เจ้า เสรฟแล้ว
 ถึง เดือน ๕ จึง เลื่อนยศไปไว้ ในเมรุทรง กำบุญ แต่เดือนสี่ แห่ง
 ไปสู่ สวรราช ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕
 การ พระราชกุศล บริบูรณ์ แล้ว ละถึงวันศุกร์ เดือน ย้าย ชันสิบสองคำ
 ปีเถาะ เจ้า เวียงก นาม ครีโส ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕ ๑๑๖๕
 ทองสี เหลี่ยมรูป สีง โทค่างบน มีน้ำหนัก เจ้าคน่น ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖
 ผู้เป็น เจ้า ละเดือน สาม ปีเถาะ นั้น พระบาทผู้เป็น เจ้า ตรีสใช้
 สมเด็จ พระองค์แก้ว กับ พระอ่า จันตรี แม่น นี เสร ของ ราชบรรณา
 การ เข้าไป ถวาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ละ สุ่มเด็จ พระมหา
 กระษัตริย์ บรมบพิตร ผู้เป็น สมเด็จ พระท้าว กับ สมเด็จ พระมาเดฉา
 ทรง พระนาม นั้ก องค์เถา พระบาท สมเด็จ พระเจ้าอยู่หัว ก็ ทรงพระ
 กรุณา โปรด พระราชทานให้แล้ว

นำเทพสมภพพระราชบุตร ทรงพระนาม นที องค์เป็น ดุถึง
 เกือนแปดพระบาทผู้เป็นเจ้า ถวายบังคม ตา พระบาท สมเด็จ พระเจ้า
 อยู่หัว ถิ่น อภิมา พระองค์ทรง ประชวรกลาง มรรคา มาถึง เมือง
 ตะโนนค เสด็จ ลง ทรงพระที่นั่ง นวาลีลา ยาคธา มาถึง เมือง บัษะของ
 เสด็จ ถัด คงไปถึง บรรดา เพชร ขึ้น อยู่ บน พระราช มณเฑียร
 ถิ่น แยก คำ เกื้อ สิบ ครั้น ถึง เกื้อ สิบ เขต พระบาท สมเด็จ พระเจ้า
 อยู่หัว เรง พระประชวร สวรรคต จึง สมเด็จ พระเจ้า ลูกเธอ พระองค์
 โสณ ขึ้น ทรงราชเป็น พระ บาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว ว่าง หลวง สมเด็จ
 พระเจ้า ลูกเธอ พระองค์น้อย เสด็จ เป็น พระเจ้า อยู่หัว ว่าง นำ
 เพื่อ เกื้อ สิบ สอง มี มเสง นั้น เจ้า พระยา อภัย ชี เบศร บัวย ถึง แก่ กรรม
 พระบาท สมเด็จ พระพุทธ เจ้า อยู่หัว ว่าง หลวง ซึ่ง เสวย ราช สมบัติ
 โหม ให้ พระยา อภัย ราชมนตรี เป็น เจ้า พระยา อภัย ชี เบศร ฤวัน
 พุฒ เกื้อ สิบ ขึ้น สิบ สมคำ พระบาท ผู้เป็น เจ้า ครั้น ไซ้ สมเด็จ พระอนุ
 ชร โสณ เกื้อ สิบ สมเด็จ พระอนุช รอง แล สมเด็จ พระองค์แก้ว
 พระยา อภัย โหม เสด็จ พระยา จักร เป็น นำ เสด็จ ่อง พระราช บรมนา
 การ เข้า ไป ถวาย ชวย การ พระบรม สพ เมื่อ เดือน สิบ มี เสง นั้น ถุกัก
 ราช ๑๖๗๓ สม. เมื่อ นักษัตร การ พระบรม สพ สำ เริบ แล
 พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว ว่าง หลวง ซึ่ง เสวย ราช สมบัติ โหม
 ตี พระยศ พระราช ทน พระนาม สมเด็จ พระอนุช โสณ เกื้อ สิบ เป็น
 สมเด็จ พระ โสณ เชษฐา มหา อุป ไชย ราช ๓๕
 ๑ ถ้าย สมเด็จ พระ อนุช รอง นั้น พระราช ทน พระ
 นาม ชน เป็น สมเด็จ พระ ศรี โสณ เชษฐา พระ มหา อุป ราช พระราช
 ทน เสร้ เง บศ พระ ศัก ญา สำ เริบ แล แล้ว จึง สมเด็จ พระ มหา
 อุป ไชย ราช กับ สมเด็จ พระ มหา อุป ราช สมเด็จ พระ องค์แก้ว

กับ พระยา กลตา โหม เมือง พระยา จักรี แบน ถวาย บัง คมดา พระ
เจ้า อยู่หัว วังนำ กลับมา พระยา เค โส เบญจ กัดบี มาแล้ว ลว สม
เก็จ พระ อนุจ ไป เมือง กะพง สวาย ฯ

๑ ฝ่าย สม เก็จ พระ อินทร ทั้ง สอง พระองค์ บำตรา ออก
มาถึง เมือง บรพทาย เพชร เมื่อ เกือบ เจ็ด แล้ว ถวาย บัง คม พระ
บาท ผู้ เป็น เจ้า ผู้ เป็น สม เก็จ พระ เร็ม บรม พิหาร ดู วัน เกือบ สิบ
แรม สิบ สาม ค่ำ พระยา กลตา โหม เมือง พระยา จักรี แบน คึก กระ
บด ต่อ พระบาท ผู้ เป็น เจ้า จึง พระบาท ผู้ เป็น เจ้า ตรัส ไซ้ ไซ้ ว่า
พระยา กลตา โหม เมือง กับ พระยา จักรี แบน เสียบ แล้ว รั้ว ข้าว ไป ถึง
พระยา เค โส เบญ ๆ จึง เกน ไพร่ พล มา ประชุม กัน แล้ว ตั้ง
เป็น กอง ทัพ อยู่ ใน เมือง กะพง สวาย ฯ

๑ ฝ่าย เจ้า พระยา อภัย ชีเบศร คิด ทำ ค่าย ใน เมือง
บึง ของ จึง พระบาท ผู้ เป็น เจ้า ตรัส ไซ้ พระยา มหา มน ตรี เกา กัม
พระยา มหา อธิราช าศ ไป เมือง เว็ก ราม ทล เจ้า เว็ท นาม แล้ว
ตรัส ไซ้ พระยา วรนา อธิราช าศ ว่า ที่ พระยา จักรี เป็น พระยา เค โส
เก โส พล ไม้ เมือง กะพง สวาย พระยา เค โส เบญ ภา บุตร ภร วิชา
หนี เข้า ไป กรุง ศรี สุทรวา ดู ค้าง ชัน เกือบ ๑๐ วัน เจ้า เว็ท นาง
ตรัส ไซ้ องค์ ลก กษิ องค์ ผอ เคือง ยก ไพร่ พล พัน หนึ่ง กับ เว็ท
แม่ ไซ้ แม่ ขจร แม่ ลาย ชัน มา ตั้ง ทัพ อยู่ เกาะ จัน ดู ข้าง แรม เกือบ
๑๐ วัน เจ้า เว็ท นาม ตรัส ไซ้ องค์ เกือบ ไพร่ พล หนึ่ง พัน หนึ่ง กับ เว็ท
แม่ ไซ้ แม่ ขจร แม่ ลาย ชัน มา ตั้ง ทัพ อยู่ เกาะ จัน อีก ดู ข้าง ชัน เกือบ ๑๐
องค์ ลก กษิ เป็น ไทใหญ่ ใน เมือง ไซ้ ง่อน กับ กอง ใจน ยก ไพร่ พล
กับ เว็ท แม่ ไซ้ แม่ ขจร แม่ ลาย ชัน มา ตั้ง ทัพ แพร ก็มี ลาก ไป ถึง ปลาย
เกาะ จัน พระบาท สม เก็จ พระ เจ้า อยู่หัว รั้ว หลวง รั้ว นำ ตรัส ไซ้

พระยา ราช ราช เมือง พระยา อภัยรตฤทธิ พระยาปลัดเมือง
 นคร ราช สีม ยก โพร่ พล เป็น อัน มาก มา ถึง เมือง บัตะ ของ
 จึง พระบาท ผู้ เป็น เจ้า ครัส ใช้ พระยา อรรมา เต โช ออก ไป รักษา
 ท่าน อยู่ เข็ม ม บรร กาย มาศ แล้ว ครัส ใช้ พระยา เสนา อัน ชิด ออก
 ไป รักษา ท่าน อยู่ เข็ม แสน ครัส ใช้ พระยา บวร นา ยก สวด ไป
 ทั้ง รักษา ท่าน อยู่ กะ พง ชะ นัง ครัส ใช้ พระยา เทพ อร ชุน ทาย
 ออก ไป รักษา ท่าน อยู่ สัก ปรัด กัน เกลอ วัง ราช การ ตัก ถู เค็ด เน
 ยี่ ข้าง แรม นัน องค์ ลัว กิม อส คิง เก็บ เหน ว่า จะ ไม่ มี ราช
 การ ตัก จึง ลา พระบาท ผู้ เป็น เจ้า ยก บั เคา ไท่ พล ถัด ยี่ คืน ไป
 เมือง ไช่ ง่อน ถู ข้าง ชัน เค็ด เน สาม นัน พระ มหา ลัง ฆ ราช
 พระ อรรมา วิษั กนา ผู้ ราช ครุ ที่ นิ มน ตมา แต่ เมือง นคร วิ ตมา
 ถวาย พระ พร เข็ม ม พระ บาท ผู้ เป็น เจ้า เสด จ์ ทรง ผนั บื่อ เป็น อัน มาก
 ถวาย เป็น พระ ราช ครุ แต่ สม เค็ด พระ บวร ราช บิดา เมื่ ยี่ มี
 พระ ชนม อยู่ แด เสด จ์ ทรง ผนั บื่อ อยู่ วั ทิ สม อราช ได้ สัก สอน
 พระ อรรมา จู น พระ อรรมา ถึง เกลอ เเค ตู ทั้ง นัน พระ บาท ผู้ เป็น เจ้า
 กับ สม เค็ด พระ กั ว กิระ มี ศรี บรม เพ็ ตร สม เค็ด พระ ราช มารคา
 ทรง สัก ถา นิ มน ต พระ มหา ลัง ฆ ราช พระ อรรมา วิษั กนา ไป ลัง
 พระ ราช กุ สด บล เซา พระ ราช วั พย แล้ว พระบาท ผู้ เป็น เจ้า กับ
 สม เค็ด พระ อยู่ ออก ทั้ง สาม พระ องค์ ทรง พระ ผนั บื่อ ใน ล้า นัน นิ
 พระ มหา ลัง ฆ ราช พระ อรรมา วิษั กนา เป็น ประ ฉาน ได้ เว็ น พระ
 อรรมา อรรมา จู น ถู ถึง ข้าง ชัน เค็ด เน สัก พระ มหา ลัง ฆ ราช พระ อรรมา
 วิษั กนา ถวาย พระ พร ลา พระ บาท ผู้ เป็น เจ้า ๆ ครัส ใช้ พระ
 ยา พระ คัด ัง หลง พระ บาท ผู้ เป็น เจ้า เบศ ราช ไชย พระ บาท กิ วงษา
 องค์ พระ ราช สัก ถิ แด ให้ จัก ลัง สม เค็ด พระ อรรมา วิษั กนา ไป

สร้าง พระพุทธบาทสี่ลา อยู่บนเขา สันตฤก ตูลิง ศักราช ๑๗๓
 ศกมเม นกษัตริย์ เคื่อนั้น มีฝรั่งไปกับขึ้นถ้ำหนึ่งบน
 สิ้นค้า จอม มีราคา เข้า มาค้า ขาของ อยู่ ละพงตุก พระบาทผู้
 เป็นเจ้า พระราชทานที่ พระยา ราช พิแพทข แบนฝรั่ง ให้ขึ้น
 เป็นพระยา ประเทศ สราษ จน เขา บัดค้า สิ้นค้าฝรั่ง ถวาย ขึ้น
 พระบาทผู้เป็นเจ้าพระราชทาน ข้า สาร กับ สรรพสิ่ง ของเดิม
 กำกับ แล้ว ฝรั่งกราบ ถวายบังคม ล พระบาทผู้เป็นเจ้า ถัด
 ไป เมืองฝรั่ง ดูเคื่อน จาก สมเด็จ วิษณุ สร้าง พระพุทธบาทบน
 เขา สันตฤก ลง รัชปีค ของ แล้ว มาถวาย พระ พง ถวาย พระราช กุศล
 พระบาทผู้เป็นเจ้า ตรี ส ให้ ปตุก กุฎี ปตุก ศาลา อยู่ ค้าง ควัน ออก
 เขา พระราชกรัณย์ อยู่ข้าง กิต ได้ เสรี แล้ว พระบาทผู้เป็นเจ้า
 ตรี ส นิพพิต สมเด็จ พระ อรรณ วิษณุ ผู้เป็น พระราชครู กับ มัน
 คา พระ ภิกษุ สงฆ จำ พรรษา แล้ว สมเด็จ พระ มหา อุป โยราช
 ทรง ผนวช จำ พรรษา อยู่ ณ เขา พระราช ทวีพิชัยกับ กับ สมเด็จ
 พระ อรรณ วิษณุ ฯ

๑ ผู้มี สมเด็จ พระ อนุจร ที่ สุก นี้น ทรง ผนวช ใน สำ
 นก พระ มหา สังฆ ราช พระ มหา พรหม มุนี ของ อยู่ วัด จตุร กิ
 ดูเคื่อน สิบ แศก อ้าย ไชย ทั้งตัว เป็น นัก บุญ อยู่ เขา กะ โน่น จึง
 พระบาทผู้เป็น เจ้า ตรี ส ไร่ พระยา วม ราชคอง กับมันดา แม่ ทับ
 แม่ ทอง จัน อ้าย ไชย ได้ แล้ว นำ มา จำ เสบ ดูวารณน ออก พรรษา
 แล้ว พระบาทผู้เป็น เจ้า ตรี ส ให้ พระมหา สังฆ ราช ของ ๑ สงฆา บวร
 ศักดา เรือ ๑ สมเด็จ หิม ๑ พระยา พระ เสกส์ ค้า ๑ พระยา
 พระคลัง นอง ๑ ไป ประชุม กัน ใน ศาลา บน เขา พระ ราช ทวีพิ
 บัญญัติ ให้ แปล คำ กิรี พระ วิ โนบ ไตร มีฎก ถวาย สมเด็จ พระ อรรณ

วันนั้น ฤๅเดือน อ้าย นั้น สมเด็จ พระองค์แก้ว ประชมนหนัก
 ชันษาได้ ๘๒ ถึงแก่กรรม เมื่อข้างแรมเดือน อ้าย ครึ่งนั้น
 สมเด็จ พระมหาอุปโยราชลา ณวช ออกแล้ว จะ ไป คัก จัก แต่ง
 ศพ สมเด็จ พระองค์ แก้ว ณบ้านข้าง เหนือ ปากบึง ซง แดก ครั้ง
 นั้น เห็น ดาว ทาง ขึ้น อยู่ตรงทิศ ท้ายพิ ฤๅเดือน อ้าย แรมหกค่ำ เหม
 เ็จ พระ อรรถ วิษณุมา พระ มหา ลังนราช ถวาย พระพรมา พระ
 บาทผู้ เป็น เจ้า ไป สรง ใน พระวิหาร พระ พุทธบาท ใน เสา ลั่น ออก
 ฤๅถึง วัน เดือน สาม ขึ้นสองค่ำ สมเด็จ พระมหา อุปโยราชเสด็จ
 ออก จากปรกาศ เสดร์ ใน เวลา กลางคืน พระบาท สุรภา โลก ปน
 พระบาท เบง พระบาท มส พระบาท โนบ ก็ขึ้น เมือง ไธเสี๊ยกวมา
 รับ แห่ง พระองค์ ไปอยู่ เมือง ไธเสี๊ยกว พระบาทผู้ เป็น เจ้า ครั้น นั้น
 พระ มหา ลังนราช พระ ลังน ราช พระ มหา อากุ ให้ ไป ทม
 เเชิญ ให้ เสด็จ กลับ มา พระองค์ ทาเสด็จ กลับ มา ไม่ จึง เสดร์ ใช้
 พระบาท สุรภา โลกมด ๑ พระบาท อีราช วงษา แก้ว ๑ พระบาท ราช อิศร
 เข็ม ๑ พระบาท วิ อังสิยศูได้ ไป กราบ ทูล เเชิญ เสด็จ อิก พระ
 องค์ มา ไม่ แล้ว พระองค์ ก็ เสดร์ ชู นาง ซึ่ง ไป เเชิญ เสด็จ
 นั้น ไว้ ทั้ง ถน จึง พระบาทผู้ เป็น เจ้า เสดร์ ใช้ พระบาท ราช ไป
 กราบ ทูล เจ้า เสดร์ นาม ๆ บด องค์ ถึง ก็ เป็น ใหญ่ ๆ ใช้ องค์
 เสดร์ เเชิญ เก้อ หน้า พล ๕๐๐ กับ เสดร์ แง โย แง จง แง ถน จันมา
 ๗๕๐ อยู่ เกาะ จัน จึง ออก รักษา พระบาทผู้ เป็น เจ้า จะ
 ๑ ฝ่าย พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่ หัว วิง หลวง วิง หน้า
 ครั้น เสดร์ พระบาท เหม ราช ทว่า จะ มา ถวาย บด สมเด็จ พระองค์
 แก้ว นั้น พระบาท ราช มา ถวาย กับ สมเด็จ พระ มหา อุปโยราช อยู่
 เมือง ไธเสี๊ยกว สมเด็จ พระ มหา อุปโยราช มี พระ บัน ทูล ให้ กราบ

ทูล ขอมเมือง ตระครือ เมืองขลุ เมืองครอง พระบาทสม
 เสร็จ พระเจ้าอยู่หัว ๆ ครัสใช้เจ้าพระยาธมราช เป็นแม่กอง
 ใหญ่กับ พระยา ราช ร่องเมือง พระยา ท้ายน้ำ พระยา ฤทธิ รณเทษ
 พระยา สุรสงคราม นำไพร่พล ๕๐๐๐ ยกมาถึงเมือง
 บัระบอง จึง ครัสใช้ พระยาพลเทพ กับ บัศดา แม่ทัพ แม่กอง
 ให้เร่งยกมาทาง ลักขิง แคว้น จึง สมเด็จ พระมหาอุป ไยราชยก
 ไปเอาเงิงบรรณ อิก พระบาทผู้เป็นเจ้า ทรงทราบ ว่า กงกับ
 ไทยก มา คัง นั้น ลุกเคื่อนสี่ จึง พระบาทผู้เป็นเจ้า ครัสใช้
 พระยาธมราชคน นำไพร่พล ๑๐๐๐ ยกไปตั้งกับ รักษา ค่าน ลาย
 ตระเวน รัง เมือง ระเว แล้ว ครัสใช้ พระยาโยธา สงครามมา
 ทรง ขามนตรี เสน่หามัน พระยา นว อิมที ไซ พระ รัฐเสนาโก
 พระ อินทวิไชย มาศเพิ่ม มา อยู่เมือง กะพง ชะนัง ค่ายกันกับ
 พระยา บรรณายก สวก แล้ว ตั้ง แดง พระยาธรรมมา เค โฉมมัน
 เปน กอง ใหญ่ ทาง เว็ รักษา รัง ราชการ ๗๖
 ๑ ฝ่าย สมเด็จ พระมหาอุป ไยราช ครัส ใช้ พระยาภิ
 มุข วรษา กุยก ไปทำ ให้ กำ เบริน แขวง เมืองควน ตก พนมเพญ
 เมื่อ เคื่อนห้า นั้น ครัสใช้ ทวนชธ กับ พระยาจก ตรี มาศ เป็น
 แม่กอง ใหญ่ ยก ไป เมืองควน ตก ๗๖
 ๑ ฝ่าย องค์ เชื้อง เกญ เกื่อง ไซ้ องค์ จัน กว้น ไป
 เมือง บัระ บอง เสด็จ มา ถึง เมือง โทณ สัตว แล้ว สมเด็จ กระจ
 มหาอุป ไยราช ก็ เอา องค์ จัน กว้น ไว้ เสี่ยง ๗๖
 ๑ ฝ่าย พระบาท ผู้เป็น เจ้า นั้น เสด็จ ลง จาก พระ
 ราช มณ เทียร มา สถิตย์ อยู่ กะพง โทศุก ล้วน ฮาทักย์ เคื่อนห้า
 แรม เจ้า คำ พระ มนตรี เสน่หา คานนี้ มา บอก ว่า เจ้า พระยา

ยม ราช ไทย ใช้พระ รม ราช วรร พระยา จักรี เชื้อชู พระบาท ทั่ว หน้า
พระยา นุรักษ์ โยธา พระยา สุร สง คราม พระยา สุร ภา โลก มก
พระยา วร ยา ชิ ราช แก้ว หน้า ไพรี พล ๒๐๐๐ ยก มา ทง เรือ ๖๖

๑ ฝ่าย เจ้าพระยา ยม ราช พระยา รง เมือง พระ วิเศษ
สุนทร พระยา สุร ภา โลก ปน กับ บัณฑิตา แม่ ทับ แม่ กง ไพรี ๓๐๐๐
แม่ สห เค็จ พระ มหา อุ ปโย ราช มา ทง ๒๖๖๖ ออก จาก เมือง
โพธิ์ สัตว ณ วัน อา ทิตย แรม เก้า ค่ำ เดือนห้า สุวัน พุทศ แรม สิบ
สาม ค่ำ เดือนห้า เพลา เช้า ทับ เรือ เข้า มา ถึง เมือง ะ พง ชะ นัง
พระยา อรร มา เท โชนัน พระยา โยธา สง คราม มา พระยา บวร นาย ก สวด
กับ บัณฑิตา แม่ ทับ แม่ กง ต้อน ครอบ ครว พลัง สู้รบ พลัง จึง
บัณฑิตา แม่ ทับ แม่ กง ไทย ปลง อย งด ์ จัน กว ัน ออก มา แล้ว
บอก ว่า ไทย มา มาก นั้ แล้ว อด ์ จัน กว ัน เลย เข้า มา ถึง ค่าย นี้
จึง พระยา อรร มา เท โชนัน พระยา โยธา สง คราม มา พระยา บวร นาย ก
สวด ใช้ พระ มน ตรี สง คราม ไป เรือ ภาย ลำ หนึ่ เข้า มา ครอบ ทล
พระบาท ผู้ เป็น เจ้า ว่า กง ทับ ไทย ยก มา ถึง เมือง ะ พง ชะ นัง
ไพรี พล ก็ มาก พระบาท ผู้ เป็น เจ้า ทรง ทรม ทู ปร ะการ แล้ว
ณ วัน พุทศ แรม สิบ สาม ค่ำ เวลา กลาง ค่ำ สด ์ ๖๖ เรือ
พระ ที่ หนึ่ง นาศ ออก จาก ค่าย โพศุก กับ สห เค็จ ะ ะ อัง กา ๖๖
เค็จ พระ ท้าว สห เค็จ ะ ะ ราช มาร ภา แล บัณฑิตา หนึ่ง พระ สห เม ตรี
วาร ตาม สด ์ ๖๖ ออก ไป ๖๖

๑ ฝ่าย อด ์ เชื้อ ง เกอู เทียง กับ บัณฑิตา ๖๖ ๖๖ ออก
เรือ ใน เวลา กลาง ค่ำ แล พระบาท ผู้ เป็น เจ้า มา ถึง พนม เพญ ไป
จอก อยู่ ศึ ะ เกาะ ก็ อิก ณ วัน สุกร เดือนห้า แรม สิบ สี่ ค่ำ เพลา
เขน ลู เพลา กลาง ค่ำ หนึ่ง สห เค็จ พระ มหา อุ ปโย ราช กับ สห เค็จ

พระอนุช ที่ สุก ตก ใจ ถล ั บวน นำ นัก มา ท อง กั บ บั น ค า ค น ชั ง
เป น ข้ำ ชั น บ ก มา ๗๖

๑ ฉ่ำ ย พระ สั ม ราช พระ มหา พรหม ม นี น อ ง ตก ใจ
ถล ั ว แล ้ว ภา สึ ศ สานุ สึ ศ ชั น บ ก ตา ม เส ค ์ พระ อนุช ทั้ง สอง
พระ อง ค์ พว ก ก อ ง ทั บ ขว น รุ้ แล ้ว ภา กั น ถึ อ ค า บ ห อ ก ห ลาว ชั น
ค ำ มั ไป ทา ทั น ส ม เ ค ์ พระ อนุช ทั้ง สอง พระ อง ค์ ไม่ ไ ค้ แ ช้ ส ำ ม
เน อ สึ ศ พระ สั ม ราช พระ มหา พรหม ม นี ส ำ ม อง ค์ นำ ล ง มา ถึ ง
เร ือ แ ง้ อ อ แล ้ว อ ก ไป โ ย ง เร ือ พระ ที่ นั ง พระ บ ำ ก ผู้ เป น เจ้ า ใน
เพ ล ำ ก ล ำ ก คั น นั น ครั น ถึ ง เ ค ะ เ จ ก ยุ ค ำ กั ว ร อ ค อ ย บั น ค ำ เร ือ
มุ ข ม น ตรี อ ยู่ ๗๖

๑ ฉ่ำ ย ก อ ง ทั บ ไ ท ย นั น ไ ค้ พระ บ ำ ร ร มา เ ค ไ ช พระ บ ำ ไ ช ธา
ส ง ค ร ำ ม พระ บ ำ เ ว ร น ำ ย ก ไป ถึ ง คี ส ะ เ ค ะ เ ลี ย น ส ว ำ ย เ ห น มั ค
ค ำ แล ้ว ถล ั ว ทั บ ขว น กั ถ อ ย เ ลี ย มา ตั ว ยู่ ะ โร ย จั ง ว ำ ว ำ แ ห ล ม
ท ำ เ ค ย ก ว ำ ค คั น บั น ค ำ เร ือ ค ร ำ บ ค ร ำ ว นำ ถ ล ั บ มา จ เ ค อ ยู่ ถึ
เมื อ ง พ น ม เ พ ณ แ ล บ ร ร ำ ว ำ ย เ พ ช ำ ครั น ถึ ง วัน อ ำ กั ย ชั น สอง ค ำ
เกี อ ท ำ บั ว ำ ก ศั ก ี ราช ๑๑๗๖ พระ บ ำ ก ผู้ เป น เจ้ า ก บ เร ือ
พระ ที่ นั ง ห อ ไ ท ร ำ ก บั เร ือ พระ ที่ นั บั น ุ ค ะ เ ส ค ส ม เ ค ์ พระ
อ ยู่ ก ำ ก บั ส ม เ ค ์ พระ ท ำ ว แ ล ส ม เ ค ์ พระ ราช มา ร ำ ก ำ ก บั บั น ค ำ
มุ ข ม น ตรี ทั้ง ป ว ง พ ร ำ อ ม กั น แล ้ว อง ค์ เ ชี อ ง เ ค ณ ุ เที อ ง ถึ ไ ค้ โ ย ง
เร ือ พระ ที่ นั ง พระ บ ำ ก ผู้ เป น เจ้ า เ ค ์ ลี ล ำ ข ำ ต ร ำ ไป ไ ท ย มหา
น ุ ค ำ สั ว น ถึ ง แ พ ร ก ต กั เ ชี น ง จั ง อ ก เร ือ พระ ที่ นั ง อ ย ก ำ ก
อ ยู่ ที่ นั น ครั น นั น อง ค์ ถึ ว ถึ น เป น ไ ห ล ุ ย ุ เมื อ ง บั น แ ง ไ ช
อง ค์ ผ อ เ ว้ ท ำ ห นั ง สั อ มา ก ร ำ บ ทุ ล พระ บ ำ ก ผู้ เป น เจ้ า ไ ค้ เ ส ค ์
ลี ล ำ ข ำ ต ร ำ เ จ้ า ไป อ ยู่ เ ลี ย ง บั น แ ง แล ้ว ไ ช อง ค์ เ ชี น เ ค ณ ุ เที อ ง

กับ องค์ทง โงน น้า ไพร พล ขวน เขมร ซึ่ง อยู่ ณเมือง พะทะพัง
 ยกขึ้นมาตั้ง อยู่เกาะ ละว้า เขม ต่อรมกับ กองทัพ ไทยซึ่ง อยู่
 จะโรย จังวาแล้ว ไซ้ องค์เชื้ออง วิญญู ทัญ ยก ออก ไป ตั้ง อยู่ เบื้อง
 มัท จะ รุก คอย พัง ข้าว ราชการ ฯ

๑ ฝ่าย องค์ผอเว เชิญ พระบาทผู้ เป็น เจ้า เสกข์ ออก
 จาก แพรกตัก เบียง ณวัน อังคาร ขึ้นสิบ เอก ค่ำ เจ้า ไป ถึง เมือง
 มันแก เมื่อ เดือน หก ขึ้นสิบห้า ค่ำ วัน เสาร์ นั้น องค์ ถึง ก็น ผู้
 เป็นใหญ่ ให้ปลุก ตำน้า ถวาย เสรี แล้ว เชิญ พระองค์ ขึ้น อยู่
 บลตำหนัก ในเมืองมันแก แล้ว องค์ ถึง ก็น ถวาย อีแปะ พัน พวง
 กับ เจ้าสาร พันถัง จึง พระ ราชทาน แจก ให้ มุขมุน ศรีใหญ่
 น้อย แต่ บันดา ที่ รวม ทุกข เสรี แล้ว จึง พระบาทผู้ เป็น เจ้า
 คริส ได้ พระยาบวร ราชเอก กับ พระยา พหล เทพ ขวัน แด่ ขวน ผอ
 แชก เป็น เจ้า พระคุณ ไป เฝ้า เจ้า เวียงค นาม ที่ เมือง เว้กราบ ทูล
 แต่ จักร ราชการ เป็น กังวล คับ เมือง เจมร เป็น อัน มาก นั้น เจ้า
 เวียงค นาม ได้ ทราบ ทุก ประการ แล้ว มี พระ บัญ ทูล วิเสศ ว่า จะ
 ช่วย คิด ทนุ บำ รุง ข้ำ ให้ วิทก วิจารณ์ พระยา ทั้ง สอง กับ ขวน
 ผอ กราบ ถวาย บัง คมลา ถัด มา กราบ ทูล พระบาทผู้ เป็น เจ้า ครั้น
 ถึง เดือน เก้า เจ้า เวียงค นาม ใช้ องค์ ถึง กับ ก็น นำ ทองคำ กับ เงิน
 ผ้าแพร กับ อีแปะ ๕๐๐๐ ทะ โคน มา ถวาย พระบาทผู้ เป็น เจ้า กับ
 สมเด็จ พระ ราช มารดา แล สม เก็จ ทั่ว ผู้ เป็น พระ มหาคณา
 แล้ว พระ ราชทาน ให้ บันดา มุข มนตรี เสนา ประจ ราชกร ขจร ทัญ
 ใหญ่ น้อย ทุกคน ครั้น ถึง วัน เดือน สิบ ขึ้น เก้า ค่ำ สมเด็จ
 พระ มหา อุปราช กับ สม เก็จ ทั่ว อนุช ผู้ น้อย เจ้า ไป ถวาย
 บังคม พระบาท สมเด็จ พระ พุทธเจ้า อยู่ หัว ณ กรุง ศรีอยุธยา ไว้

แต่ แม่ ทับ แม่ กอง ไทย เขมร ให้อู่ รักษา ค่าย พนม เพญ ครั้น
ถึง เดือน สิบ เอก ^{ขึ้น}สิบ สี่ ค่ำ เจ้า เวียงคนาม ให้อองคัก กุน
เป้น แม่ กอง ไหญ่ ออกจาก เมือง เว มาถึง เมือง ไช้ อ้น คิก ทำ
สำ เกา กับ เรือ แ่ง ลาย แ่ง ทราบ แล้ว เถนท ไพร่ พล สำ รง ไร่
จะส่ง พระบาทผู้ เป้น เจ้า คิน มา กรุง กำ พุช อิบตี ดู วัน อัง คาร
เดือน อ้าย ^{ขึ้น}ห้า ค่ำ หมอ ความ ช้าง มก อยู่ เมือง ไผ อี สักว
คล้อง ไค้ ช้าง เลือก พู่ ช้าง นึ่ง นำไป กรุง ศรี อุก ออ มา เมื่อ เดือน ญี่
ดู ถึง วัน ศุกร แรม หก ค่ำ เจ้า เวียงค นาม ให้อ้วน นำ อี เปะ ๑๐๐๐ มา
พระราช ทาน ขุน นาง กับ ราษฎร แล้ว ถวาย เงิน ๒๐ แนน ถวาย
สมเด็จพระ ท้าว ๑๐ แนน ถวาย สมเด็จ พระราช มารดา ๑๐ แนน
ดู ถึง วัน จันทร เดือน สาม ^{ขึ้น}สิบ ห้า ค่ำ พระบาท สมเด็จ พระ พุก อ
เจ้า อยู่ หัว ตรัส ใ้ พระ มหา อำมาตย์ ถึง หนึ่ง สิบ ไร่ สี่ ไป ทูล เจ้า
เวียงค นาม ค้วย ราชการ เมือง เขมร ดู วัน ศุกร เดือน ห้า ^{ขึ้น}เก้า ค่ำ
นี้ มี พระ บัน ทูล เจ้า เวียงค นาม ฌับ นึ่ง ยัง คับ มา ให้อองคัก
กุน จัก แจ้ง แต่ พระบาทผู้ เป้น เจ้า กลับ คิน ไป เมือง บร ทาย เพชร
แล้ว พระราช ทาน เงิน ๓๕๗ แนน กับ ใ้ เปลือก ๒๐๐๐๐ ถึง
ถวาย มา ถึง พระบาทผู้ เป้น เจ้า กับ อี เปะ ๕๐๐๐ พวง ใ้ แจก
บั้น คามุ ขุน มนตรี กับ ราษฎร เกด ผู้ ไหญ่ ไค้ ทุก คน ดู ศักราช ๑๑๗๕
ศก ระกา เมื่อ วัน พุกอ เดือน ห้า แรม สิบ สาม ค่ำ องคัก คา กุน เป้น
ไหญ่ คิก จัก แจ้ง แต่ พระบาทผู้ เป้น เจ้า ๗ ตรัส ใ้ ทวน ฌอ เป้น
พระยา ราช เศษะ กับ อองคัก กุน ไน ยก ไพร่ พล ๒๐๐๐ ออกจาก
เมือง บัญ แ่ง แหน่น นำ นำ มา ดู ถึง วัน พฤศิต เดือน ห้า แรม สิบ สี่ ค่ำ
องคัก ทิณู เฮา กับ อองคัก กุน เป้น เจ้า เมือง ทัง ๘ กับ ขวน ไพร่ พล ๒๐๐๐๐
สี่ สำ เกา กับ เรือ แ่ง ลาย แ่ง ทราบ แ่ว อ้อ ออกจาก เมือง บัญ แ่ง ดู ถึง

ใ้พระยา เภก ราชแทน พระยา ศรีสุริวงษศุก นำศฤ อภิเษ
 เจ้าไป ถวาย ถวายบังคม เฝ้า พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้า
 อยู่หัว ทั้ง สองพระองค์ ๆ ก็ทรง พระกรุณาโปรด พระอาทังสอง
 ใ้ ถวายมา แล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว ทั้งสอง
 พระองค์ ครัส ใ้พระมหาอำมาตย์ นำเงินเหวียนพันหนึ่ง
 กับ เจ้าเปลือกร้อยเหวียน ผ้าลาย ผ้าแพร มาพระ ราชทานพระผู้เป็น
 เจ้า กับ สมเด็จ พระท้าว มมเด็จพระนาคราช สมเด็จ พระราช
 มารดา แล้ว พระมหาอำมาตย์กราบลา กลับ ไป รุ่งเทพ ๑ ๑ ๑ ๑
 อภิกษ เคื่อนแก้ว แรมสี่ค่ำองค์ ตากุนเป็น ไฉญ เจิญ พระบรท ผู้
 เป็นเจ้า ออกมา จากค่าย โพลโคก มาสถิตย์ อยู่ณค่าย ที่ ไหมช้าง
 ใ้ พระวิหาร พระ อุดาโลมใ้ เรืองว่าบรรทหายแก้ว แล้ว องค์
 ตากุนเป็น ไฉญ ใ้ทำค่าย ๆ หนึ่ง อยู่ณค่าย ละว้า เขมปลุก ฉาง เจ้า
 เปลือก แล้ว ใ้ถม คั้นทำ ที่ปลุก ทำหนักสำหรับ พระ บรมเจ้า
 เวียงคนาม ไว้ที่แหลม จะ ไรย จังวา ครั้นถึงวัน ขึ้นค่ำ หลัง แล
 วัน ขึ้นสิบห้าค่ำ ใ้บันฑคามุข มมนตรีจวนเขมร ไป ถวายบัง
 คมรฤกดิ์ พระคุณเจ้า เวียงค นาม แล้ว องค์ตากุน เป็น ไฉญ
 จัง ไว้ องค์ เชื่อง เกญเทืองเป็น เขาซอ กับ องค์เหียบกิน องค์ บัทญ
 กับ ไพร พล ๑๕๐๐ ใ้ อยู่รักษา พระบาทผู้เป็นเจ้า เสร็จ
 แล้ว องค์ตากุน กับ องค์เหียบกิน องค์ เชื่อง วิญทัญ องค์ทุงโงน
 กราบลา พระบาทผู้เป็นเจ้า นำ ไพร พลกลับ ไปเมือง ขวน
 แล้ว องค์ขวนผู้เป็น ไฉญเอา บันฑา จัง พลากพิง ไปเป็น อันมาก
 ถึงวัน เดือนสิบ เบค ขึ้น เก้าค่ำ บูรกา เจ้า เวียงคนาม ใ้ องค์
 เหียบกิน นำเงิน แนน มา ใ้ค่าจ้าง ๑๕๑ เชือก ที่ องค์ตากุน
 นำ ไปถวาย นั้น จัง พลากใหญ่เจก จัง ใ้เป็น เงิน แนน ลาม

ลิงห้าแผ่นดิน ช้าง พญา รอย ๒๓ จ้าง เงินเก้าสิบแผ่นดิน ช้าง พัง
 แปรต้อรง ได้เงินสิบหกแผ่นดิน รวมกันทั้งสิ้น เป็นเงินสามร้อยสิบ
 สามแผ่นดิน ลุถึงวันเดือนสาม แรมสามค่ำปีกา เจ้า เว็เดนาม
 ตรัสใช้ องค์เคียบกิน นำหมวก เสื้อ กิ่ง เกง กับขันดาเครื่อง
 ยศ มาถวาย พระบาทผู้เป็นเจ้า พระบาทผู้เป็นเจ้า ตรัสใช้ เจ้า
 ฟ้า ทะพะพะ กับ พระพิพา วงษา นำเรือกำสองลำ พร้อมด้วย
 เครื่องประ โคม ไม้พาทง ไปรับ องค์ เคียบกิน มาถึง กง กวนจะ เรือ
 จั้วา จึง องค์เคียบกิน มอบเครื่อง ประทับได้ เจ้าฟ้า ทะพะพะ
 นำ ไปถวาย ได้เสด็จ ทรง ครั้น รุ่งขึ้น เสด็จ เจ้าเสด็จ ไปถวาย
 บังคม พระบารมี รับ พระบัน ทูลเจ้า เว็เดนาม บันดาขุน นาง
 มุ่ง กิ่ง เกง ใส่เรือไฟศักดิ์ศะ ตามเสด็จ วันทุกคน จุศักราช ๑๗๓๖
 ศก จอ นั้ ๕๕ เมื่อเดือนเจ็ดนั้น คุณชาย พระ พิ เล็งง ไล่
 เคียงถึง แก่กรรม แล้ว พระองค์ให้ทำ เมรุ เล่น มโหรีสพเป็น
 โยพารุก ระทีกม หีมา ช้าง ไคว้ ๕๕ โกลาโลม แล้ว พระบาทผู้เจ้า
 ตรัส ใช้ พระยา โสภณ อธิบดี นอง พระยาบรร เทษ คำ นัว ของ
 ถวาย ไปถวายตยบ พระ คุณ เจ้า เว็เดนาม ณเมือง เว้นั้น ครั้น
 ๕๕ ช้าง ช้าง ๕๕ ช้าง ๕๕ ช้าง ๕๕ ช้าง ๕๕ ช้าง ๕๕
 ช้าง ผลกระวาร ๕๕ ช้าง ผลเรว ๕๕ ช้าง นั้ ๒๐
 ๕๕ ช้าง ลุถึงวันจันทร์ ชันคำหนึ่งเดือนเก้า พระบาทผู้เจ้า ตรัส
 ใช้ พระยา มราช ตวน แอ พระยา อรรมา เต โส มัน คุม ไทพ่ พล
 ๓๐๐๐ ออก ไปหา พระยา เต โส เมญ กับ พระยา โจนผู้ นอง
 ชึ่ง ภาบุตร ภรรยาหนี ออกไป อยู่เมือง โขง แล้ว พระยา มราช
 กับ พระยา อรรมา เต โส กลับ มา จึง พระบาทผู้เป็นเจ้า พระ
 ราช ภาณควนหมักผู้ คี่ ที่ เป็น พระยา มราช ให้ เป็น พระยา เต โส

ให้พระยาศรี อัครราชน้อง เป็น พระยาปลัดเขต ไซ อยู่ร ก็ยามเือง กะพง
 ทราย จนถึงวันเดือนสิบเอ็ดแรมห้าค่ำ บั้งข เจ้า พระยาอภัยธิเบศร์ แบน ถึง
 แก่กรรมแล้ว พระบาท รมเจ้า พระพุทธเจ้า อยู่หัวพระราชนาน ได้
 พระวิเศษสุทร เปนเจ้า พระยาอภัย ธิเบศร์ ให้พระยาจักรี เชษฐ เปน
 พระกรมวิ ให้หมื่นเที่ยง บุตรเจ้าพระยาอภัย ธิเบศร์ แบน เปน พระวิเศษ
 สุนทร อยู่รักษาเมือง บังละของ จนถึงวัน เดือนสาม แรม ห้าค่ำ บั้งข
 สม่ เจ้า พระท้าว กับ สม่ เจ้า พระมาตุลา สม่ เจ้า พระ มารดา แยกใจไป
 เชื้อนางคิเยนใหญ่อยู่ในเมือง ไช้เรือน จนถึงวัน เดือนสี่ แรม หกค่ำ นั้น
 เสด็จ กลับคืน มาถึง ปรรทาย แล้ว เมื่อวัน รุกศเกิดขึ้น ต้น แปกคำ
 บั้งขลกลี พระบาท ผู้เป็นเจ้า อริสราชพระราชบัญญัติ ใหม่ว่า บันคา
 ชุมนางผู้ใหญ่ผู้ช่วย นอกไป กับ บันคหรีเมือง ทั้ง ปวง เมื่อครั้งก่อน
 ถ้า ชุมนางถึงแก่ กรรมแล้ว ชุมนางนั้น มีบุตรแล้ว ให้เอา มรดกเป็นหลวง
 ตาม บันคคหรี ถ้า ชุมนาง นั้น เปนหมัน ไม่มีบุตร ให้ยก มรดก เลี้ยง
 เอาแก่ ทารก ที่เป็นหมันตาม สัตว์ ของ ที่มีมาก น้อย ถ้า ราษฎร เป็นหมัน
 ไม่มีบุตร นั้น ถึง แก่กรรมแล้ว จึงเอาทรัพย์สิน ของราษฎร ซึ่งเป็นหมัน
 เปนของ ถวาย ถ้า มีทายก็ ให้แบ่ง ถวาย ถ้า มีเครื่องประดับ แลทรัพย์สิน
 อื่น ๆ นั้นก็ ให้แบ่ง ออก ไป แยก ของ ถวาย มี พระ ราชบัญญัติ ทั้ง นั้น มา
 แก่ ครั้ง ก่อน จึง บังค ให้ พระ บัณฑผู้เป็นเจ้า ทรา พระ เมตตปราณีทุก บันคา
 มุขมนตรี เปน ข้าราชการทุกชั้น จึงมี พระ ราชบัญญัติ ใหม่ ให้ยก เลี้ยง ไม่ได้เอา
 ถ้า ได้พระราชนานเครื่องประดับยศ แล ทาย ซงขหญิง กิจ กิจ กับ ตาม
 บั้งเครื่องประดับ ทรัพย์สิน อื่น ๆ ถ้า ชุมนาง ถึง แก่กรรมแล้ว ก็ ให้
 ยกไว้ เป็นหลวง แต่หา ให้เอา มรดก กับ ทารก หมัน นั้น ไม่ ราษฎรหมัน ไม่
 มีบุตร ถ้า ถึง แก่กรรมก็ ให้ยก เลี้ยง ไม่ เอาทรัพย์สิน หมัน นั้น เลย ถ้า
 ชุมนาง ผู้ใดอื่นเอาไว้ เปน อัน รื้อ แร่ง พระราชบัญญัติ เล่มมีโทษ

ถึงสิ้นชีวิต ด้วยไม่มีความเมตตาพระบาทสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าชายวิจิตร
 ราชปัญญา ญาติห้ามปรามทุกหัวเมืองใหญ่ น้อย ในชนบทราชธานีทั้ง
 ปวง บกนี้บัณฑิตมาฆ มนตรีแล อาณาประชาราษฎร์ ก็มีควมยินดีสรร
 เสริญ พระเกษ พระคุณ ทุกคนมีสิ่งหนึ่งสิ่งใด จะเปรียบเสมอ
 ฤๅจักรราช ๑๑๗๗ ศกฤษณ์มีหัว ๗วันเทือน ห้าแรม สามค่ำ นั้นมีหนึ่ง
 ชื่อพระยาเกษมศักดิ์ ได้มา กราบทูลว่า มีทัยไทย ยก มาแต่เมือง นคร
 ราชสีมา จึง รัชชัสมเด็จเจ้าพระยาดี เป็น แม่ของใหญ่ พระยาโยธา
 สงครามมีกับ พระยาเอกราช แทน พระยานรินทันของ ออกไป อยู่รักษา
 เมือง โศภิตถาวรวิจิตร การศึกแล้ว รัชชั พระยา นเรน ทเสนา มา พระอิน
 ทรวิไชยกับ อาวุธ แจก ไปทางเรือ รักษาบริเวณเกาะกำปาน ล้วน
 เทือนสืบ ขึ้น สืบสร้างคำนี้ สมเด็จเจ้าพระยาใช้ พระยาเอกราช แทน
 พระยาสุร ภา โสภิตถาวร ไปเอาดิน มุขตั้งลาว ที่แขวง เมือง บัะบอง
 ไทย ชื่อ พระยา ราม อังแทน กับ พระยารักษ์ ภูเบศร พระวิเศษสุนทร
 เสนอให้ รอด ออก อาณา ห้าม ปรามไม่ให้เข้า ไป แล้ว ได้ถึง พัน แขวง ดุ
 ทธราช สุรภา โสภิตถาวร จับเป็นไปไว้ แล้วให้ พระยาเอกราช แทน ๆ
 หนีกลับ มาเมือง โศภิตถาวร พวกไทย เมือง บัะบอง กวาดครอบครัว
 ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ริม น้ำ ที่เกาะกำปาน แล ครอบครัว ซึ่งตั้งบ้านเรือน
 อยู่บนบก ณบ้านสมเด็จ ไปเมือง บัะบอง จึง พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 รัชชั พระยาอมราช ส่วนของพระยาวิจิตร เหมมา ไป อยู่วังเบมม พระที่นั่ง
 ล้วน เทือนแปดขึ้น สืบ คำนี้ นั้น เจ้าพระยาคามใช้ องค์โย
 ขึ้น มาถามเอา ถ้อยคำ สมเด็จเจ้าพระยา กับ พระยา เอกราช แทน
 แล้วนำเอา ถ้อย คำนี้ไป เมือง เวียงจันทน์ หลวง เจ้า เวียงจันทน์ ๆ บังคับ
 ของ กงคง ได้มี หนึ่งชื่อ มา เอาตัว สมเด็จเจ้า พระยา ลงไป เมือง ไช้จ๋อง
 ล้วน เทือน สืบ ขึ้น แปด คำนี้ นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้า รัชชั ใช้ พระยาเม

ราชทัณฑ์ขอ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระยาราชนิกุลเสด็จลงมา
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระยาลงไป เมือง บึง กรม และ เข้าไปเมือง ศรีสุนทร
 ฤๅวัน เดือน สิบ เอก แรม สี่ ค่ำ ตรีศิว พระยาราชมนตรีและพระยา
 จักศรีสวัสดิ์ พระยาราชเสนาเสด็จ ไปจับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ กับ
 คนใช้ของ องค์ขจร ให้ทำโทษแล้ว คุมลงไป เมือง ไช้ฮอง พระยาราช
 มนตรีและพระยาราชเสนา คุมสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ไปส่งยัง เปน ไฉน
 อยู่ เมือง ไช้ฮอง แล้ว พระยาทั้ง สอง กลับคืนมา ฤๅวัน เดือน สิบ สอง แรม
 ค่ำ เดือน สิบ เศษ พระยา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
 ลงไป เมือง ไช้ฮอง จะเสด็จขึ้นไป เมือง เว้ ขุนนาง ซึ่ง หนีไป นั้น พระ
 ยาราชมนตรี พระยาราชเสนา อัครราช พระยาราชเสนา พระยาราชมนตรี
 พระเสนาบดีและพระยาทั้ง สอง หนีไป ถึง เมือง ไช้ฮอง เจ้า
 ทั้ง สอง พระองค์ ทรงประจวบ ค่ำ ฤๅวัน เดือน สิบ เศษ ไป เมือง เว้ แล้วเสด็จกลับ
 มา ฤๅวัน เดือน สิบ สิบ เอก ค่ำ นั้น เจ้า เว้ช นาม ตรีศิว องขจร ทัณฑ์
 องวิญญู ทัณฑ์ องฉะเชิงเทรา ทัณฑ์ องฉะเชิงเทรา ทัณฑ์ องฉะเชิงเทรา
 พระยาราชมนตรี หนี ขึ้น มา ตั้ง ค่าย อยู่ เบื้องนอก จะรุก แล้วขุดคลอง ไป
 ประจวบ เขื่อน นั้น ทางไกล ๒๖๕๐๐ วา คิด เป็น เส้น ๓๓๓๕
 เส้น แล้วให้ขุด คลอง เขื่อน จะรุก ไป ประจวบ ทาง ข้าง วัน ออก
 ไกล ๖๕๕๒ วา คิด เป็น เส้น ได้ ๓๕๒ เส้น กับ ๑๒ วา เกือบ
 ราษฎร เขมร ให้ช่วยทำ ค่าย แล้ว ขวน ขก ข้าม จาก เกาะ แดง
 ขึ้น มา ตั้ง ค่าย ข้าง ฟาก ตรีศิว และ สมอ กับ คลอง ขุด แห่ง หนึ่ง ซึ่ง อยู่
 เกาะ กระบาศ แห่ง หนึ่ง ๓๕
 ๑ ฝ่าย ขจร ท่านก็ เขื่อน ขึ้น มา ตั้ง อยู่ ท่าน เขื่อน ใจ ฤๅวัน
 ศุกร เดือน สิบ แรม หก ค่ำ เดือน นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
 มีแม่ นาง หนึ่ง ชื่อ นาง จัน มี ตรีศิว ทัณฑ์ และ สม อภ พระ ราชนิกุล

องค์หนึ่ง ทรง จักบันทึกลง จำเริญ พระศรีว่า โทษ จุกถวาย พระนาม
 เวียงนัก องค์มี พวกขุนนาง มุขมนตรี สมโภช ตาม บันดา คักติทุกคน
 อัครราช ๑๑๓๔ สก ชวดนัก ยศร เมื่อวันที่เห็นท่า แรมห้าค่ำมีหนึ่ง
 เตอ พระยา เกโซหมัก แยก เข้า มา ว่าโจร ผู้ร้าย ยกไป จะ ลอบฆ่า
 พระยา เกโซหมัก แล้วจึง ถูก พระยา ปักก เหมมา ตาย แล้วได้ พระยา
 เกโซหมักกับ พระยามนตรีเสนาหา เจ้าเมืองไพร กระจัดถย ลง มา ตั้ง
 อยู่ กะพง แดง ถูกเคื่อน หกขึ้น ให้คำ พระบาท ผู้เป็น เจ้า ทรง พระเมตา
 ไปรบ ตั้ง พระยา นเรนท เสนา มา เป็น พระยา เกโซ แล้ว คริส ใช้
 มุขมนตรี เป็น แม่ทัพ ยกไพร พล รบ ออกไป ท้อง กับกับ พระยา
 เกโซมา ได้ พวกโจร ผู้ร้าย หนี ไป สิ้น แล้ว พระยา เกโซ มา อยู่
 รักษา ราชอาณาจักร เมือง กะพง สวาย ถูกเคื่อน สิบ ขึ้น คำ หนึ่ง มี ชวด หนึ่ง
 พระบาท ผู้ เป็น เจ้า คริส ใช้ พระยา นเรนท มนตรี กับกับ พระยาราช
 อิศูร องค์ นำ นำรัก สอง ร้อย กลอุสม ลงเรือ ทาง เมือง กำ ปอก
 ไป ทาง เรือ ถวาย พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว ณ กรุง ศรีอยุธยา
 แล้ว คริส ใช้ พระยา จัก ครี สก พระยา มหาเสนา มา คำนำ ฉิ่งหาบ
 หนึ่ง กระจานหาบหนึ่ง ครึ่งหาบหนึ่ง รงหาบหนึ่ง เรวหาบหนึ่ง
 ฉ้างฉิ่งหาบหนึ่ง นอรรมาค สิบยศด ไป เมือง เว้ ถวาย เจ้า เว้คณาม
 ก้อง เจ้า เว้คณาม เกา จะ ฎีกา เศก พระราช บุตร ผู้ ที่ ทรง พระนม ทัก
 วิกต์เตย ขึ้นเสวย ราช สเนง พระราช บิดา ครั้น ถูกเคื่อน สิบ เอก
 แรมหกค่ำ ชวด หนึ่ง เจ้า เว้ค นาม ใช้ อง วินทัญ เจ้า เมือง พัง ให้
 นำ หมวก กับ กางเกง เสดมา พระราช ทาน ให้ บันดา ขุนนาง เจมร
 ที่มี ศักติ นา ๑๐๐๐ ศักติ นา ๘๐๐ สำหรับ หนึ่ง ค่อม ตาม บันดา ศักติ
 ไหญ่ น้อย ไป ถวาย บัง คม พระบารมี เจ้า เว้ค นาม ที่ แหยม จะ
 ไรแจ้วา เมื่อวันที่ ขึ้น คำ หนึ่ง ขึ้น สิบห้าค่ำ เป็น เครื่อง ยศ ศักติ ๒๗

ลำรับ ดูเกื่อนขึ้นแรมหกค่ำมีชวคนั้น พระยาจักรี สวค พระยามหา
เสนา มาตย ถลับ มา จากเมืองเว้ถึง บรรทวย แก้ว

๑ ฝ่าย พระราช ทรัพย์ที่ถวายไปนั้น เจ้าเว้ยกนามรับ เขาแต่
นอรมาศ สอง ยศกวางถึงหนึ่ง กระวาน สิบ เอกซ้งเร็ว สิบเอกซ้ง
ครั้งสิบ เอกซ้ง รง สิบเอกซ้งซ้งสิบ สิบเอกซ้ง เหลือ นอก จากนั้น
ถวาย ถลับคืนมา แล้ว ถวายลำทอง แปลว่า แพร ถายวง เปนรูป
มัง กร ทองถับ แพร อย่างอื่น แล้วนำขาว แก้วพระบาท ผู้เปนเจ้า
แล้ว พระราช ทานเงิน กับ ลำทอง กับ ผ้าแพรผ้าขาว หมวกกางเขน
เสื้อคน ละ ลำรับ ดูเกื่อนสามขึ้น สิบค่ำมีชวค เจ้าเว้ยกนาม
ศรีไสย องวินัญเจ้าเมืองเว้ส่งให้มาเปนเบาะ้อ รักษา พระบาท
บรมบพิตร เปลี่ยนของเกเกื่องไป จาก บรรทวย แก้ว เมื่อวันเกื่อน
สามขึ้น สิบค่ำมีชวค ดูเกื่อนสามแรมหกค่ำมีชวคนั้น พระบาท
ผู้เปนเจ้า ศรีไสยให้ จัย พระยา กลาโหม แบนฝรั่ง มาทำโทษ
ด้วยขุน นาง मुख มน ศรี ประชช ราชกูร กราบ ทูล ว่า พระยา กลา
โหม แบน เขาสิน บนตั้งขุนนางจันมา ภาย ของผู้อื่น หนีไปอยู่
ด้วย ครั้น นายคิกตามว่า ถูกล่าก็ ไม่คิดหนีก็ หนี ทาย แก่นาย แล้วทำ
ซู้ด้วย กรรบาทหลวง แล กรรบล หนีผู้อื่น ทาย เข้าหนี ไป อยู่ด้วยไม่
ปล่อง ให้ เข้ามา เหน แต่ สิน บนจัน ระ ความแพ้ ได้กลัย เปน ชะนะ
พระบาทผู้เปนเจ้า ศรีไสย จัจระ พระยา กลาโหม แบน ๆ รับผิดเหมือน
ถ้อยคำขุน นางหน้า เนื้อ ความขึ้นกราบ ทูล จึง มอบให้ พระยา ขม
ราช ทวนผศคุมตัวไว้ พระยา กลาโหม แบน หัก ทวนหนีไปไว้
ศรีไสย मुख มน ศรี ไปหาตัว พระยา รรมา เกโซ มั่น ให้ ไป ทาน จัย
พระยา กลาโหม แบนกับ บุตร ของ ช้อกข จัยได้ที เมือง ละวะ เหม
คุมตัว มา ถวาย จึง พระราช ทานเงินห้า ร้อย ตำลึงกับ แพร หนึ่งให้

ยื่นให้ แจกกัน ครบถ้วน นาย แล้ว ครัสสั่งให้ฆ่า พระยา กลา โหม
แบนกับ เขมร คนหนึ่ง เป็น เจ้า ของ เรือ ภาคนี ๗๕

๑ ฝ่าย นางอุย บุตร นั้น ทรง พระเมตตา ไปรุดให้ พันโทษ ๗๕

๑ ฝ่าย สมุหบาญชี ไชย กับ สมุหบาญชี เหมมา เป็น คน คู่ คิก นั้น
ครัสสั่งให้ ตัก คน ละ ห้าสิบ ที แล้ว ให้ส่งไป เป็น สะพุน เก็บว ญูมา
ทั้ง บุตร ภรรยา ๗๕

๑ ฝ่าย บันดา เสมอ กับ นาย กอง ผล นอก จาก นั้น ครัสสั่งให้
ว่า ตรวนให้ ตัก ตาม ไชยหนักเบา ฝ่าย รักษย สิ่ง ของ เจ้า ทาย พระ
ยา กลา โหม แบน ให้รับ เป็น หลวง สิ้น ๗๕

๑ ฝ่าย บันดา เจ้า พนักงาน พระยา มราช ที่ คุม ตัว พระยา กลา โหม
แบนให้หนีไปไค้นั้น ครัสให้ทำโทษ อีสี่ สอน ๗๕

๑ ฝ่าย ขุนนาง ที่ให้สิน ขน แต่ พระยา กลา โหม แบน เป็น ที่
ตำหนานั้น ครัสให้เอา ออก จาก ที่ ทั้ง สิ้น ไม่ ให้ อยู่ เช่น ขุนนาง สิ้น ไป
ดูวัน เดือน สิ้น สิบ สาม ค่ำ มี ชาวคน นั้น สมเด็จ พระท้าว บรม บพิตร
กับ สมเด็จ พระมาตุจฉา สมเด็จ พระมารดา แต่ พระ อัมมสิริคุณยายไกล
เคียงไป ถ้ำ บัญ ประจุ ที่ เมือง กระแจะ ลุ ค้าง ขึ้น เดือน สิ้น สกจ กับ ลงมา
ดู กั ราช ๑๑๗๘ ตก ฉลุ นัก ยั ตร ทรง ปฎุภา กับ ของ เบ้า อับ คับ ขุน
นาง บันดา เมือง จน นั้น ได้ เบ้า ร้อง บอก เจ้า เมือง กับ ราษฎร ให้ อีสี่
ทำ นา เรือนหนึ่ง ไร่ หนึ่ง ให้ ได้ เจ้า ๕๐ ถึง เขา ค่านา ๕ ถึง ถ้า ได้
มากเกิน กว่า นั้น แต่ มี บุตร หลาน เจ้า ทาย ก็ ไม่ ให้ เขา ค่านา ให้ มาก
กว่า ๕ ถึง แล้ว ให้ เขา บัญชี ใน เรือนหนึ่ง มี บุตร หลาน เจ้า ทาย
ของ หลวง ไชย น้อย เท่าใด ได้ รึ จึง พระบาท ผู้ เป็น เจ้า ครัส บัด กับ
ขุนนาง ให้ คณาส์ ออก ไป ตัก เดือน ไค้ ตาม ได้ รึ ว่า มี ฝน ฤา แต่ บันดา
ราษฎร ได้ ทำ นา ฤา ไม่ แล้ว ให้ มี พิภพ ได้ ได้ กลับ มา ถึง ไค้ เรว ถ้า

เกิน ร ถ ล ก ก นั้น เอาตัวเป็น โทษ ครั้ง ขึ้นฝน แล้งทั้ง สาม เดือน ทา
 ฉาก ไม่ได้ จึง บัญการาชอุสุสาส์ทำนาตาม ฝั่ง ตามหนองที่มีน้ำแล้วทำไร่
 เข้าโกลธ ตามตะ หลัด แม่ น้ำ น้ำขึ้น เมื่อ เดือน แรก กุศิยาสาธ ถัวม เข้า
 โกลธ เสีย สิ้นแล้ว ก็ ลด ลง ถึง ถึง เดือน สี่ เจม สิบ คำ น้ำ มาก ขึ้น ถัวม
 บรรเทาแล้ว บัญการาชอุสุสาส์เมืองก็ขึ้น เรือราษฎร อยู่ รีม แม่ น้ำ ทั้ง โกล
 กระทบก็ลอยไป ตาม กระแสน้ำ ฝ่าย ข้าง กระบือ เดือน ละ ฝั่ง
 เนื้อก็บ เลือ น้ำ หาด โกล จะ อยู่ อยู่ว่า โกล รบ มี ได้

● ฝ่าย มนุษย์ เป็น เหล่า ท้อง แทะ จับ เอา บัญการาชอุสุสาส์ เป็น
 อาหาร ก็ มาก ค่าย ละ ว่า เมื่ กี่ ชั่ว นี้ น้ำ เชื้อว จะ จะ ทำ ลาย ค่าย ของ
 เปาซย นี้น้ำ ถัวม ทำ ลาย ลง ทั้ง ลง เข้า เป็ด ออก เจ้า ลาว จะ เียบ จะ ชน
 ห่า ทน ไม่ ค่าย ที่ เสียด อยู่ นี้ น้ำ ถัวม รบ ฤกษ์ สอง ศก กับ บัญการาชอุสุ
 ประชุมกัน ทั้ง กลาง วัน กลาง คืน บก คิน ให้ ค่าย ได้ สูง ขึ้น อีกรวง น้ำ ที่ รบ
 ค่าย นอก ประชุม อยู่ ที่ สาธารณ นี้น้ำ มี ได้ เข้า ไป ใน พระราชวัง

๐ ฝ่าย ประชากรราษฎร ก็ มี เรือ ก็ อยู่ บน เรือ ก็ ไม่มี เรือ ก็ ไป
 หาด โกล ก็ สูง อยู่ เข้า ใน นา ที่ ได้ ข้าง เล็ด น้ำ ถัวม มี คี ปลา ย เจ้า
 ค่าย เสีย สิ้น บัญการาชอุสุสาส์ เข้า กิน แต่ ออก ไม่ ไบ ไบ ใน ปี นั้น นั้น เข้า
 แผล ถัว ละ ต่ำ ถึง บาท สรรพ สิ่ง ของ ทวี ปวง ก็ แพง ถูก เดือน สิบ แรม แยก คำ
 น้ำ เหลือ ไกล ถัว มา อีก ครั้ง หนึ่ง แต่ บัญการาช อุสุสาส์ ทลาย เสีย สิ้น
 แล้ว มนุษย์ เกิด ข่า พันธ์ กับ บัญการาช อุสุสาส์ ๗ ข่า บัญการาช อุสุสาส์ นั้น บัง เกิด
 มาก เมื่อ วัน พุฒ เตือน เจ้า สิบ คำ คำ บัญการาช อุสุสาส์ นั้น บัญการาช อุสุสาส์ ได้ สิบ
 เดือน สม กพ พระราช บัญการาช อุสุสาส์ หนึ่ง ทรง ให้ จัก การ จำ เรือ พระ เกศ ถวาย
 พระนาม เรือ กนก องค์ ไชย ถูก เดือน สิบ เอก ขึ้น แยก คำ บัญการาช อุสุสาส์ นั้น เจ้า เวียง ก
 นาม เรือ ใช้ ของ ผล เตือง ตากุน มา เปลี่ยน นอม ก่ ทรง เจ้า เบา ฮ้อ ของ กง แจ เบา ฮ้อ
 มรณ ราชการ ให้ ใหม่ แล้ว ลง ไป เมือง ไช่ งอน เมื่อ เดือน สิบ เอก ขึ้น สิบ สาม

คำนี้ ฉะนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ ทรงไปเยี่ยม ของเป็น ไฉน ใน
เมืองไซ่ง่อนด้วยกันกับ ขงกิงแจบเอ้อ ดูเหมือนลับ สองชั้นแก้ คำ
มี ฉะนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้า กลับมาจากเมืองไซ่ง่อน ๗
๑ ฝ่าย ขงกิงแจบเอ้อ อยู่ไม่ใช้ กลับมา ของขอเทือง ฉากผู้จึง
ว่าที่เปบเขารอ ดูเหมือน ช้าง ชนลับ เอกคำมี ฉะนั้น พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าบรมโกศ ให้ปลุกปราสาท ในที่ พระราชวัง บรรพทวย แก้ว มีมุข ลลับ
ชั้น ยศก เต็มดวง รัชชีก ของมุง กระบืออง ฟัน กระดานฝา กระดานรอบ
ดูเหมือน ช้าง แรม ลลับ คำมี ฉะนั้น คริสต์ใช้ พระราชเชษฐ หลง พระพิมุข
วงษา นิสัก อักขร กับ ของ ถวาย พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว
วังหลวง กับ ของ ถวาย ช่วย การ พระบรม สพ พระบาท สมเด็จ
พระเจ้า อยู่หัว วัง หน้า กับ ของ ถวาย กรมหลวง นั้น ไป ลง เรือที่
เมืองกำปอด เห็นทาง เรือไป กรุง ศรีอยุธยา พระยาทั้ง สอง นิสัก
อักขร กับ ของ ถวาย นั้นไป ถวาย พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว วัง
หลวง ช่วย ในการ พระบรม สพ พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว วังหน้า
เสร็จแล้ว พระยาทั้ง สอง ถวาย ถวาย บัญชี คม ถากลับมา พระบาท สม
เด็จ พระเจ้า อยู่หัว วังหลวง จึง พระราชทาน ผ้า ลาง กับ ผ้า แพร มา
แก่ พระผู้เป็นเจ้า ลุศักราช ๑๑๘๐ สัมฤทธิศก ขาน นัก ยัทร
ณวัน อักขร นั้น ลลับ คำ เด็ดชน หลงนั้น พระบาท ผู้ไปน เจ้าชา ราชนา
นี้ มนต์พระ ภาณุสงฆ์ ๕๐๐ รูป มาสังคายนา ใน พระมหา ปราสาท บัง
จง กว้าง กุญเทียน คะไม้บุชจ พระศรีรัตนไตรย เสร็จแล้ว พระองค์ทรง
ประเคน ถวาย จัก บัญ จัวยไทย ธรรมได้ คิรบ องค์ บันดา พระสงฆ์ ถวาย
พระพร ถากลับไป อารามทุก องค์ ข้า พระพุทธ เจ้า ชุน สุน ทธ ไวหาร
รัย พระราช ทาน แปด พง ยาวสาร เขมร ลำดับ กระมัทธ ณ กรุง กำพู
ชา อินดิ อตก เป็น สยาม ภาษา ทูลเกล้า ๗ ถวาย สันฉบบ แต่ แก่นนี้